

Bruxelles, 12. prosinca 2017.
(OR. en)

15235/17

Međuinstitucijski predmet:
2016/0375 (COD)

ENER 485
CLIMA 334
CODEC 1968

NAPOMENA

Od:	Odbor stalnih predstavnika (dio 1.)
Za:	Vijeće
Br. preth. dok.:	7204/6/17 REV 6 ENER 109 CLIMA 61 CODEC 365
Br. dok. Kom.:	15090/17 ENER 412 CLIMA 167 IA 123 CODEC 1788 REV 1
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o upravljanju energetskom unijom, izmjeni Direktive 94/22/EZ, Direktive 98/70/EZ, Direktive 2009/31/EZ, Uredbe (EZ) br. 663/2009, Uredbe (EZ) br. 715/2009, Direktive 2009/73/EZ, Direktive Vijeća 2009/119/EZ, Direktive 2010/31/EU, Direktive 2012/27/EU, Direktive 2013/30/EU i Direktive Vijeća (EU) 2015/652 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 – opći pristup

1. Komisija je 30. studenoga 2016. donijela paket „Čista energija za sve Europljane” koji obuhvaća i predloženu Uredbu o upravljanju. Paket je predstavljen na sastanku Vijeća TTE (energetika) u prosincu 2016. Ministri su u veljači 2017. održali prvu razmjenu stajališta, a nakon razmatranja procjena učinka i prvih krugova detaljnog razmatranja prijedlogâ, ministrima je u lipnju 2017. predstavljeno izvješće o napretku u vezi s paketom. Tijekom estonskog predsjedanja održani su intenzivni pregovori o Nacrtu uredbe u kojima su sudjelovali stručnjaci u području energetike i klime. To je obuhvaćalo tri rasprave COREPERA.

2. Komisijin prijedlog poboljšao je na više načina. Administrativno opterećenje za države članice u nacionalnim energetske i klimatskim planovima (članak 4., Prilog I.) i sljedećim izvješćima o napretku (članci od 15. do 23.) donekle je smanjeno brisanjem predloženih novih zahtjeva za izvješćivanje i time što su manje bitni zahtjevi za planiranje i izvješćivanje postali izborni. Utvrđeni su realističniji rokovi za integrirane nacionalne i energetske klimatske planove država članica (članak 3. stavak 1.) i njihove nacрте (članak 9. stavak 1.). Uvedena je veća fleksibilnost za države članice u pogledu putanje do njihova doprinosa cilju na razini EU-a do 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora time što je ta putanja postala nelinearna (članak 4. točka (a) podtočka (2) podpodtočka i.). Međutim, ta je fleksibilnost „kompenzirana” dodavanjem dvaju „referentnih točaka” (članak 4. točka (a) podtočka (2) podpodtočka i.) koje, ako se ne ostvare, mogu dovesti do dodatnih mjera i dodavanjem detaljnijih odredaba za ocjenu Komisije u pogledu planiranih napora država članica u vezi s energijom iz obnovljivih izvora na temelju objektivnih kriterija (članak 27. stavak 1. i članak 5. stavak 1. točka (d) podtočke i. – v.). Nakon dugih rasprava, čini se da je većina država članica spremno prihvatiti kompromis predsjedništva o okvirnim putanjama i referentnim točkama, iako se nekoliko njih i dalje zalažu za manje ili veće vrijednosti. Dodatno je razrađen „mehanizam za pokrivanje razlike” iz članka 27. kojim se utvrđuje kako bi se nedovoljna razina ambicioznosti ili ostvarenog napretka trebala popraviti mjerama koje trebaju poduzeti države članice i Komisija. U članku 27. stavku 4. posebice je naglašeno da, ako se ne ostvare referentne točke u pogledu putanje Unije, države članice koje su ispod svoje nacionalne referentne točke (točaka) moraju osigurati da se ta razlika rješava dodatnim mjerama čiji je cilj pokrivanje razlike. Iterativni postupak između država članica i Komisije ojačan je dodavanjem novog članka 29.a o političkom nadzoru postupka upravljanja od strane Vijeća. Dodano je više detalja o funkcioniranju financijskog mehanizma (članak 27. stavak 4. točka (c) i stavak 4.a) kojim bi se omogućilo da države članice, ako žele, financijski doprinesu projektima u Uniji u vezi s energijom iz obnovljivih izvora kako bi povećale svoje nacionalne napore. Ojačane su odredbe koje se odnose na cilj elektroenergetske međusobne povezanosti i na „rane napore” država članica u području energije iz obnovljivih izvora.

Velika pažnja općenito je posvećena poštovanju zaključaka Europskog vijeća iz listopada 2014. (u kojima su spomenuti ciljevi EU-a i kojima je predviđeno da ne bi trebali postojati nacionalno obvezujući ciljevi.). Osim toga, nekoliko aspekata prijedloga usklađeno je sa zaključcima Vijeća od 26. studenoga 2015. o sustavu upravljanja energetsom unijom, između ostalog vremenski okvir za dostavu nacionalnih energetske i klimatskih planova država članica, pojednostavnjenje obveza izvješćivanja te smanjenje administrativnog opterećenja.

Stoga je uspostavljen uravnotežen kompromis, kako je naveden u Prilogu. Europski parlament trebao bi postići dogovor o pregovaračkom mandatu za ovaj nacrt Uredbe u siječnju 2018.

3. Vijeće se poziva da potvrdi dogovor o nacrtu općeg pristupa kako je naveden u Prilogu.

Podsjetnik Izmjene u odnosu na prethodni dokument (7204/7/17 REV 7) označene su **podebljanim i podvučenim slovima**; izbrisani tekst označen je sa [].

Izmjene u odnosu na prijedlog Komisije ostaju označene **podebljanim tekстом** i sa [].

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o upravljanju energetsom unijom i klimatskom politikom,

izmjeni Direktive 94/22/EZ, Direktive 98/70/EZ, Direktive 2009/31/EZ, Uredbe (EZ) br. 663/2009, Uredbe (EZ) br. 715/2009, Direktive 2009/73/EZ, Direktive Vijeća 2009/119/EZ, Direktive 2010/31/EU, Direktive 2012/27/EU, Direktive 2013/30/EU i Direktive Vijeća (EU) 2015/652 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013.

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1. i članak 194. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

[uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,]

[uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,]

djelujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

¹ SL C , , str...

² SL C , , str...

- (1) Ovom Uredbom utvrđuje se nužni zakonodavni temelj za pouzdano i transparentno upravljanje kojim se osigurava postizanje ciljeva energetske unije na temelju komplementarnih, dosljednih i ambicioznih napora Unije i njezinih država članica uz istodobno promicanje načela Unije o boljoj izradi zakonodavstva.
- (2) Europskom energetsom unijom trebalo bi biti obuhvaćeno pet ključnih dimenzija: energetska sigurnost; unutarnje energetske tržište; energetska učinkovitost; dekarbonizacija; te istraživanje, inovacije i konkurentnost.
- (3) Cilj je otporne energetske unije s ambicioznom klimatskom politikom u središtu interesa pružiti potrošačima u Uniji – kućanstvima i poduzećima – sigurnu, održivu, konkurentnu i povoljnu energiju. Za postizanje tog cilja potrebna je temeljita preobrazba energetskog sustava u Europi. **Ta preobrazba energetskog sustava također je usko povezana s potrebom očuvanja, zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša i promicanja razborite i racionalne uporabe prirodnih resursa, osobito promicanjem energetske učinkovitosti i uštede energije te razvojem novih i obnovljivih oblika energije.** Taj se cilj [] može ostvariti samo koordiniranim djelovanjem koje se sastoji od kombinacije zakonodavnih i nezakonodavnih akata na razini Unije i nacionalnoj razini.
- (4) Prijedlog Komisije razvijen je istodobno s nizom inicijativa u sektorskoj energetskej politici, posebno u pogledu energije iz obnovljivih izvora, energetske učinkovitosti i modela tržišta te se donosi zajedno s njima. Te inicijative dio su paketa obuhvaćenog općom temom energetske učinkovitosti, globalnog vodstva Unije u području energije iz obnovljivih izvora i pravičnog odnosa prema potrošačima energije.

- (5) Europsko Vijeće usuglasilo se 24. listopada 2014. o Okviru za klimatsku i energetska politiku Unije do 2030. utemeljenom na četiri glavna cilja **na razini EU-a**: smanjenju emisija stakleničkih plinova u cijelom gospodarstvu za najmanje 40 %, **okvirnom cilju** poboljšanja energetske učinkovitosti od najmanje 27 % koji treba **revidirati do 2020.** s ciljem od 30 %, najmanje 27 % energije iz obnovljivih izvora u potrošnji Unije i najmanje 15 % udjela elektroenergetske međusobne povezanosti. Vijeće je istaknulo da je cilj za energiju iz obnovljivih izvora obvezujući na razini Unije i da će se ostvariti doprinosima država članica utemeljenima na potrebi za kolektivnim ostvarivanjem cilja Unije.
- (6) Obvezujući cilj smanjenja nacionalnih emisija stakleničkih plinova u cijelom gospodarstvu za najmanje 40 % do 2030. u odnosu na 1990. službeno je odobren kao planirani nacionalni doprinos Unije i njezinih država članica Pariškom sporazumu na sastanku Vijeća za okoliš od 6. ožujka 2015. Unija je ratificirala Pariški sporazum 5. listopada 2016.³ i on je stupio na snagu 4. studenoga 2016. Njime se zamjenjuje pristup u okviru Kyotskog protokola iz 1997. koji se neće nastavljati nakon 2020. Stoga bi u svjetlu toga trebalo ažurirati sustav Unije za praćenje emisija i uklanjanja stakleničkih plinova i izvješćivanje o tome.

³ Odluka Vijeća (EU) 2016/1841 od 5. listopada 2016. o sklapanju, u ime Europske unije, Pariškog sporazuma donesenoga u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (SL L 282, 19.10.2016., str. 1.).

- (7) Europsko vijeće također je zaključilo 24. listopada 2014.⁴ da treba razviti pouzdan i transparentan sustav upravljanja, bez nepotrebnog administrativnog opterećenja, kojim će se pomoći osigurati da Unija ispuni ciljeve svoje energetske politike te istodobno državama članicama osigurati nužna fleksibilnost i potpuno poštovati njihova sloboda odlučivanja o kombinaciji izvora energije. Istaknulo je da će se taj sustav upravljanja oslanjati na postojeće temelje kao što su nacionalni klimatski programi, nacionalni planovi za energiju iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti te na potrebu za usklađivanjem i objedinjavanjem odvojenih grana planiranja i izvješćivanja. Također se suglasilo da će osnažiti ulogu i prava potrošača, transparentnost i predvidivost za ulagače, među ostalim sustavnim praćenjem ključnih pokazatelja povoljnog, pouzdanog, konkurentnog, sigurnog i održivog energetskog sustava, te olakšati usklađivanje nacionalnih energetskih politika i poticati regionalnu suradnju država članica.
- (8) U Strategiji Komisije za energetske unije od 25. veljače 2015. istaknuto je da je potrebno integrirati upravljanje kako bi se osiguralo da se svim aktivnostima povezanim s energijom na razini Unije te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini pridonosi ciljevima energetske unije, čime će se proširiti područje primjene upravljanja, izvan Okvira za klimatsku i energetske politike do 2030., na svih pet ključnih dimenzija energetske unije.
- (9) U svojoj Komunikaciji o stanju energetske unije od 18. studenoga 2015.⁵ Komisija je dalje navela da su cjeloviti nacionalni energetske i klimatske planovi, koji obuhvaćaju svih pet ključnih dimenzija energetske unije, nužni alati za strateško planiranje energetske i klimatske politike. U Smjernicama Komisije za države članice o integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima u okviru Komunikacije o stanju energetske unije predviđena je osnova za države članice da počnu razvijati nacionalne planove za razdoblje od 2021. do 2030. i utvrđeni su glavni stupovi procesa upravljanja. U Komunikaciji o stanju energetske unije navedeno je i da bi se upravljanje trebalo temeljiti na zakonodavstvu.

⁴ Zaključci Europskog vijeća od 23. i 24. listopada 2014. (EUCO 169/14).

⁵ Komunikacija o stanju energetske unije iz 2015. od 18.11.2015., COM(2015)572 final.

- (10) U Zaključcima Vijeća od 26. studenoga 2015.⁶ prepoznato je da će upravljanje biti ključan alat za učinkovitu i djelotvornu izgradnju energetske unije i za ostvarivanje njezinih ciljeva. U njima je istaknuto da bi se sustav upravljanja trebao temeljiti na načelima integracije strateškog planiranja i izvješćivanja o provedbi klimatske i energetske politike i na koordinaciji između dionika odgovornih za energetske i klimatsku politiku na razini Unije, regionalnoj i nacionalnoj razini. Također se ističe da bi se upravljanjem trebalo osigurati postizanje dogovorenih energetske i klimatske ciljeva do 2030. i da će se sustavom upravljanja pratiti zajednički napredak Unije ka ostvarivanju ciljeva politike u pet dimenzija energetske unije.
- (11) U Rezoluciji Europskog parlamenta od 15. prosinca 2015. o inicijativi „Ususret europskoj energetske uniji”⁷ zahtijeva se da okvir za upravljanje energetskom unijom bude ambiciozan, pouzdan, transparentan, demokratski te da u potpunosti uključuje Europski parlament i da se njime osigura ostvarivanje ciljeva klimatske i energetske politike za 2030.
- (11.a) Europsko vijeće opetovano je naglašavalo da je potrebno poduzeti hitne mjere kako bi se osiguralo ostvarenje najnižeg cilja od 10 % međusobno povezanih elektroenergetskih sustava. Europsko vijeće odlučilo je na sastanku 23. i 24. listopada 2014. da će Europska komisija uz potporu država članica hitno poduzeti mjere kako bi osigurala ostvarenje najnižeg cilja od 10 % međusobno povezanih elektroenergetskih sustava i to najkasnije do 2020. barem za države članice koje još nisu ostvarile najnižu razinu integracije u unutarnje energetske tržište. U nedavnoj Komunikaciji Komisije o jačanju energetske mreže u Europi⁸ ocjenjuje se napredak u pogledu postizanja cilja od 10 % međusobne povezanosti i predlažu načini kako bi se ostvario cilj od 15 % međusobne povezanosti.**

⁶ Zaključci Vijeća od 26. studenoga 2015. (14459/15).

⁷ Rezolucija Europskog parlamenta od 15. prosinca 2015. o inicijativi „Ususret europskoj energetske uniji” (2015/2113(INI)).

⁸ COM(2017) 718 final

- (12) Stoga bi glavni cilj upravljanja energetsom unijom trebao biti omogućiti ostvarivanje ciljeva energetske unije, a posebno ciljeva Okvira za klimatsku i energetska politiku do 2030. **Ti ciljevi proizlaze iz energetske politike Unije i potrebe očuvanja, zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša te promicanja razboritog i racionalnog korištenja prirodnim bogatstvima, kako je predviđeno Ugovorima EU-a. Ni jedan od ta dva neodvojivo povezana cilja ne može se smatrati sekundarnim u odnosu na drugi.** Ova je Uredba stoga povezana sa sektorskim zakonodavstvom kojim se provode ciljevi energetske i klimatske politike do 2030. Iako je državama članicama potrebna fleksibilnost kako bi mogle odabrati politike koje najbolje odgovaraju njihovoj nacionalnoj kombinaciji izvora energije i željama, ta bi fleksibilnost trebala biti usklađena s daljnjom integracijom tržišta, pojačanim tržišnim natjecanjem, ostvarivanjem ciljeva klimatske i energetske politike i postupnim prelaskom na niskougljično gospodarstvo.
- (13) Za prelazak na niskougljično gospodarstvo potrebne su promjene u ulagačkom ponašanju i inicijative u cijelom spektru politika. Da bi se moglo ostvariti smanjenje emisija stakleničkih plinova potrebno je poticati učinkovitost i inovacije u europskom gospodarstvu, što bi trebalo dovesti i do poboljšanja kvalitete zraka.
- (14) Kako staklenički plinovi i tvari koje onečišćuju zrak većinom potječu iz zajedničkih izvora, politikom usmjerenom na smanjenje emisija stakleničkih plinova moglo bi se pridonijeti i poboljšanju kvalitete zraka i time bi se mogli poravnati neki ili svi kratkoročni troškovi smanjenja emisija stakleničkih plinova. Kako podaci dostavljeni u skladu s Direktivom 2001/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁹ predstavljaju važne ulazne vrijednosti za sastavljanje inventara stakleničkih plinova i nacionalnih planova, trebalo bi prepoznati važnost prikupljanja i dostavljanja usklađenih podataka između Direktive 2001/81/EZ i inventara emisija stakleničkih plinova.

⁹ Direktiva 2001/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o nacionalnim gornjim granicama emisije za određene onečišćujuće tvari (SL L, 309, 27.11.2001., str. 22.).

- (15) Iskustva stečena u provedbi Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ ukazala su da je potrebno povećati sinergije i sukladnost s izvješćivanjem na temelju drugih pravnih instrumenata, posebno Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹¹, Uredbe (EZ) br. 166/2006 Europskog parlamenta i Vijeća¹², Uredbe (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća¹³ i Uredbe (EZ) br. 517/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁴. Kako bi se osigurala kvaliteta izvješćivanja o emisijama nužno je upotrebljavati dosljedne podatke za izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova.
- (16) U skladu sa snažnom predanošću Komisije boljoj izradi zakonodavstva, upravljanjem energetsom unijom trebalo bi se postići znatno smanjenje administrativnog opterećenja država članica, Komisije i ostalih institucija Unije i doprinijeti osiguravanju dosljednosti i primjerenosti politika i mjera na razini Unije i nacionalnoj razini u pogledu preobrazbe energetskog sustava ka [] gospodarstvu s **niskim emisijama stakleničkih plinova**.

¹⁰ Uredba br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na nacionalnoj razini i razini Unije te stavljanju izvan snage Odluke br. 280/2004/EZ (SL L 165, 18.6.2013., str. 13.).

¹¹ Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

¹² Uredba (EZ) br. 166/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. o uspostavi Europskog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari (SL L 33, 4.2.2006., str. 1.).

¹³ Uredba (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o energetskej statistici (SL L 304, 14.11.2008., str. 1).

¹⁴ Uredba (EU) br. 517/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o fluoriranim stakleničkim plinovima i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 842/2006 (SL L 150, 20.5.2014., str. 195.).

- (17) Postizanje ciljeva energetske unije trebalo bi osigurati kombinacijom inicijativa Unije i dosljednih nacionalnih politika utvrđenih u integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima. U sektorskom zakonodavstvu unije u području energetske i klimatske politike utvrđeni su zahtjevi za planiranje koji su bili korisni alati za poticanje promjena na nacionalnoj razini. Njihovim uvođenjem u različitim trenucima nastala su preklapanja i nedovoljne sinergije i interakcije među područjima politika. Trenutačno odvojeno planiranje, izvješćivanje i praćenje u području energetske i klimatske politike trebalo bi se stoga što više moguće uskladiti i integrirati.
- (18) Integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima trebala bi biti obuhvaćena desetogodišnja razdoblja i trebao bi se osigurati pregled trenutačnog energetske sustava i stanja u području politike. U njima bi trebali biti utvrđeni nacionalni ciljevi za svaku od pet ključnih dimenzija energetske unije i odgovarajuće politike i mjere za ostvarivanje tih ciljeva te bi trebalo uspostaviti analitičku osnovu. U nacionalnim planovima kojima je obuhvaćeno prvo razdoblje od 2021. do 2030. posebnu pozornost trebalo bi posvetiti ciljevima za 2030. koji uključuju smanjenje emisija stakleničkih plinova, energiju iz obnovljivih izvora, energetske učinkovitost i elektroenergetsku međusobnu povezanost. Države članice trebale bi nastojati osigurati da su nacionalni planovi u skladu s ciljevima održivog razvoja i da im pridonose. **Pri utvrđivanju nacionalnih planova, države članice mogu se nadovezati na postojeće nacionalne strategije ili planove. Za prvi nacrt nacionalnog plana i nacionalni plan predviđen je drugi rok u odnosu na sljedeće planove kako bi se državama članicama pružilo dovoljno vremena za pripremu prvih planova nakon donošenja ove Uredbe. Unatoč tome, države članice potiču se da svoje prve nacрте nacionalnih planova dostave što je prije moguće u 2018. kako bi se omogućila odgovarajuća priprema, a posebice za pospješujući dijalog koji se treba sazvati u okviru Pariškog sporazuma u 2018.**
- (19) Trebalo bi uspostaviti obvezni predložak za nacionalne planove kako bi se osiguralo da su svi nacionalni planovi dovoljno sveobuhvatni i kako bi se olakšala usporedba i objedinjavanje nacionalnih planova te istodobno državama članicama osigurala dovoljna fleksibilnost za utvrđivanje pojedinosti nacionalnih planova utemeljenih na nacionalnim željama i posebnostima.

- (20) Provedba politika i mjera u područjima energetske i klimatske politike utječe na okoliš. Države članice trebale bi stoga osigurati da se javnosti dovoljno rano i učinkovito pruže prilike za sudjelovanje u pripremi nacionalnih planova u području energetske i klimatske politike i davanje mišljenja o njima u skladu s, prema potrebi, odredbama Direktive 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵ i Konvencije Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu („UNECE”) o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša od 25. lipnja 1998. („Aarhuška konvencija”). Države članice trebale bi također osigurati sudjelovanje socijalnih partnera u izradi integriranih nacionalnih planova u području energetske i klimatske politike.
- (21) Regionalna suradnja ključ je za osiguravanje učinkovitog ostvarivanja ciljeva energetske unije. Države članice trebale bi dobiti priliku dati svoje primjedbe na planove drugih država članica prije nego što budu dovršeni kako bi se izbjegle nedosljednosti i mogući negativni učinci na druge države članice i osiguralo zajedničko ostvarivanje zajedničkih ciljeva. Regionalna suradnja u razradi i dovršavanju nacionalnih planova te u naknadnoj provedbi nacionalnih planova trebala bi biti od ključne važnosti za poboljšanje djelotvornosti i učinkovitosti mjera i poticanje integracije tržišta i energetske sigurnosti.
- (22) Nacionalni planovi trebali bi biti stabilni kako bi se osigurala transparentnost i predvidljivost nacionalnih politika i mjera u cilju osiguravanja sigurnosti ulagača. Međutim, trebalo bi predvidjeti ažuriranje nacionalnih planova jednom tijekom obuhvaćenog desetogodišnjeg razdoblja kako bi se državama članicama dala prilika da se prilagode okolnostima koje se znatno mijenjaju. Države članice trebale bi do **30. lipnja [] 2024.** moći ažurirati svoje planove za razdoblje od 2021. do 2030. Ciljeve i doprinose trebalo bi mijenjati samo kako bi održavali veću opću ambicioznost, poglavito u pogledu ciljeva energetske i klimatske politike za 2030. U okviru postupka ažuriranja, države članice trebale bi uložiti napore u ublažavanje negativnih učinaka na okoliš koji su postali očiti kao dio integriranog izvješćivanja.

¹⁵ Direktiva 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SL L 197, 21.7.2001., str. 30.).

- (23) Stabilne dugoročne strategije smanjenja emisija od ključne su važnosti za ostvarenje ključnog doprinosa gospodarskoj preobrazbi, poslovima, rastu te za postizanje općih ciljeva održivog razvoja i pravičan i troškovno učinkovit napredak ka dugoročnom cilju utvrđenom u Pariškom sporazumu. Nadalje, pozivaju se stranke Pariškog sporazuma da do 2020. dostave svoje dugoročne strategije smanjenja emisija stakleničkih plinova do sredine stoljeća.
- (24) Kao i u pogledu planiranja, u sektorskom zakonodavstvu Unije u području energetske i klimatske politike utvrđeni su zahtjevi za izvješćivanje od kojih su mnogi bili korisni alati za poticanje promjena na nacionalnoj razini, ali ti su zahtjevi uvedeni u različitim trenucima u vremenu i time su uzrokovana preklapanja i nedovoljne sinergije i interakcije među područjima politika kao što su smanjenje emisija stakleničkih plinova, energija iz obnovljivih izvora, energetska učinkovitost i integracija tržišta. Kako bi se mogla uspostaviti odgovarajuća ravnoteža između potrebe za odgovarajućim praćenjem provedbe nacionalnih planova i potrebe za smanjenjem administrativnog opterećenja, države članice trebale bi uspostaviti dvogodišnja izvješća o napretku provedbe planova i o ostalim promjenama u energetske sustavu. Međutim, još uvijek bi bila potrebna neka godišnja izvješća, posebno u pogledu zahtjeva za izvješćivanje u području klimatske politike koji proizlaze iz Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) i uredaba Unije.
- (25) Integrirana izvješća država članica o napretku trebala bi sadržavati elemente utvrđene u predlošku za nacionalne planove. Predložak za integrirana izvješća o napretku trebalo bi razraditi u naknadnim provedbenim aktima s obzirom na njihovu tehničku prirodu i činjenicu da prva izvješća o napretku treba dostaviti 2023. Izvješća o napretku trebalo bi dostavljati kako bi se osigurala transparentnost prema Uniji, drugim državama članicama i sudionicima na tržištu, uključujući potrošače. Ona bi trebala obuhvaćati svih pet dimenzija energetske unije i, u prvom razdoblju, posebno biti usmjerena na područja obuhvaćena ciljevima Okvira za klimatsku i energetske politiku do 2030.

- (26) U skladu s UNFCCC-om, Unija i njezine države članice moraju razvijati, redovito ažurirati, objavljivati i dostavljati Konferenciji stranaka, nacionalne inventare antropogenih emisija prema izvorima i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima uporabom usporedivih metodologija koje je dogovorila Konferencija stranaka. Inventari emisija stakleničkih plinova od ključne su važnosti za praćenje napretka u provedbi dimenzije dekarbonizacije i za ocjenu usklađenosti sa zakonodavstvom u području klimatske politike, posebno s Uredbom [OP: akt br. XXX o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. za otpornu energetska uniju i ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma te o izmjeni Uredbe br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama]¹⁶ („Uredba [] [ESR]”) i Uredbom [OP: akt br. XXX o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okvir za klimatsku i energetska politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama] („Uredba [] [LULUCF]”)¹⁷.
- (27) Odlukom 1/CP.16 Konferencije stranaka UNFCCC-a zahtijeva se uspostava nacionalnih mehanizama za procjenu antropogenih emisija prema izvorima i uklanjanja svih stakleničkih plinova ponorima. Ovom Uredbom trebala bi se omogućiti uspostava tih nacionalnih mehanizama.

¹⁶ SL L [...], [...], str. [...].

¹⁷ SL L [...], [...], str. [...].

- (28) Iskustvo s provedbom Uredbe (EU) br. 525/2013 pokazalo je važnost transparentnosti, točnosti, dosljednosti, potpunosti i usporedivosti informacija. Na temelju tog iskustva, ovom Uredbom trebalo bi se osigurati da države članice izvješćuju o svojim politikama i mjerama te o projekcijama kao ključnim sastavnicama izvješća o napretku. Informacije u tim izvješćima trebale bi biti od ključne važnosti za dokazivanje pravodobne provedbe obveza iz Uredbe [] [ESR]. Radom i stalnim unaprjeđivanjem sustava na razini Unije i država članica u kombinaciji s boljim smjernicama o izvješćivanju moglo bi se znatno pridonijeti tekućem jačanju informacija nužnih za praćenje napretka u dimenziji dekarbonizacije.
- (29) Ovom Uredbom trebalo bi se osigurati izvješćivanje država članica o prilagodbi klimatskim promjenama i pružanje financijske i tehnološke potpore te potpore za jačanje kapaciteta u zemljama u razvoju, čime će se olakšati provedba obveza Unije iz UNFCCC-a i Pariškog sporazuma. Nadalje, važno je informiranje i o nacionalnim aktivnostima prilagodbe i potpori u kontekstu integriranih nacionalnih planova za energetske i klimatsku politiku, posebno u pogledu prilagodbe negativnim učincima klimatskih promjena povezanim sa sigurnošću opskrbe energijom u Uniji, kao što su dostupnost vode za hlađenje elektrana i dostupnost biomase za energiju te informiranje o potpori važnoj za vanjsku dimenziju energetske unije.
- (29.a) Pariškim sporazumom potvrđuje se da bi stranke pri poduzimanju mjera u borbi protiv klimatskih promjena trebale poštovati, promicati i imati na umu svoje obveze u pogledu ljudskih prava i rodne ravnopravnosti. Države članice trebale bi stoga na odgovarajući način integrirati dimenzije ljudskih prava i rodne ravnopravnosti u svoje integrirane nacionalne energetske i klimatske planove te dugoročne strategije za niske emisije. Putem svojih dvogodišnja izvješća trebale bi priopćavati informacije o tome kako provedba njihovih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova doprinosi promicanju ljudskih prava i rodne ravnopravnosti.**

- (30) Kako bi se ograničilo administrativno opterećenje država članica i Komisije, Komisija bi trebala uspostaviti internetsku platformu za izvješćivanje u cilju olakšavanja komunikacija i promicanja suradnje. Time bi se trebalo **olakšati** [] pravodobno podnošenje izvješća **kao i** [] unaprijediti transparentnost izvješćivanja na nacionalnoj razini. Platformom o e-izvješćivanju trebali bi se dopuniti postojeći postupci izvješćivanja, baze podataka i e-alati, kao što su alati Europske agencije za okoliš, Eurostata, Zajedničkog istraživačkog centra i iskustvo stečeno provedbom Unijina programa sustava upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja te bi se trebali na njima temeljiti i od njih imati koristi.
- (31) Kada je riječ o podacima koji se dostavljaju Komisiji u okviru nacionalnog planiranja i izvješćivanja, informacijama iz država članica ne bi se trebali udvostručivati podaci i statistički podaci koje je već objavio Eurostat u kontekstu Uredbe (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁸ u istom obliku kao i u okviru obveza planiranja i izvješćivanja iz ove Uredbe i koji su još dostupni od Eurostata s istim vrijednostima. Dostavljeni podaci i projekcije u nacionalnim energetske i klimatskim planovima trebali bi se temeljiti na podacima Eurostata, ako su dostupni i primjereni u pogledu rokova, i biti usklađeni s tim podacima i s metodologijom koja se upotrebljava za izvješćivanje o europskoj statistici u skladu s Uredbom (EZ) br. 223/2009.

¹⁸ Uredba (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ, Euratom) br. 1101/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi povjerljivih statističkih podataka Statističkom uredu Europskih zajednica, Uredbe Vijeća (EZ) br. 322/97 o statistici Zajednice i Odluke Vijeća 89/382/EEZ, Euratom o osnivanju Odbora za statistički program Europskih zajednica (SL L 87, 31.3.2009., str. 164.).

- (32) U cilju zajedničkog ostvarivanja ciljeva Strategije energetske unije za Komisiju će biti od ključne važnosti ocijeniti nacionalne planove i na temelju izvješća o napretku njihovu provedbu. U prvom desetogodišnjem razdoblju to se posebice odnosi na postizanje ciljeva za 2030. u području energetike i klime na razini Unije i nacionalne doprinose tim ciljevima. Takvo bi ocjenjivanje trebalo provoditi svake dvije godine te, prema potrebi, svake godine, i trebalo bi se objediniti u okviru izvješća Komisije o stanju energetske unije.
- (33) Zrakoplovstvo utječe na globalnu klimu zbog ispuštanja CO₂ i ostalih emisija, uključujući emisije dušikovih oksida, te zbog mehanizama, kao što su jačanje cirus oblaka. U svjetlu brzog razvoja znanstvenog razumijevanja tih učinaka, u Uredbi (EU) br. 525/2013 već je predviđena ažurirana ocjena utjecaja iz zrakoplovstva koji nisu CO₂ na globalnu klimu. Modele koji se upotrebljavaju u tom pogledu trebalo bi prilagoditi znanstvenom napretku. Na temelju procjena takvih učinaka, Komisija bi trebala razmotriti relevantne mogućnosti politike kojima će se oni uzeti u obzir.

(34) Kako bi se osigurala dosljednost između nacionalnih politika i politika Unije te ciljeva energetske unije, mora postojati trajni dijalog između Komisije i država članica. Komisija bi prema potrebi trebala državama članicama davati preporuke, među ostalim o stupnju ambicioznosti nacrtu nacionalnih planova, o naknadnoj provedbi politika i mjera iz prijavljenih nacionalnih planova te o drugim nacionalnim politikama i mjerama koje su važne za provedbu energetske unije. **Iako preporuke nemaju obvezujuću snagu, kao što je utvrđeno u članku 288. UFEU-a, države članice trebale bi unatoč tomu [] uzeti u obzir te preporuke i u daljnjim izvješćima o napretku objasniti kako je to učinjeno []. U pogledu energije iz obnovljivih izvora, ocjena Komisije temelji se na objektivnim kriterijima. Iako analiza Komisije na kojoj se temelji njezina ocjena može sadržavati i kvantitativne elemente, preporuke Komisije trebale bi ostati kvalitativne naravi i ne bi trebale uključivati kvantitativne razine ambicioznosti ciljeva na nacionalnoj razini za 2030. Ako Komisija izdaje preporuku o nacrtu nacionalnog plana države članice, trebala bi to učiniti što je prije moguće, uzimajući u obzir, s jedne strane, potrebu Komisije da zbroti određene kvantificirane planirane doprinose svih država članica kako bi se ocijenila ambicioznost ciljeva na razini Unije i, s druge strane, potrebu da se dotičnoj državi članici osigura dovoljno vremena da uzme u obzir preporuke Komisije prije nego što dovrši svoj nacionalni plan te potrebu da se izbjegne rizik kašnjenja nacionalnog plana države članice.**

(34.a) **Troškovno učinkovito uvođenje energije iz obnovljivih izvora jedan je od [] ključnih objektivnih kriterija [] za ocjenu doprinosa država članica. Struktura troškova uvođenja energije iz obnovljivih izvora složena je i znatno se razlikuje među državama članicama; ne uključuje samo troškove programa potpore, već, između ostalog, troškove povezivanja postrojenja, rezerve sustava, osiguravanja sigurnosti sustava i troškove koji se trebaju snositi pri usklađivanju s okolišnim ograničenjima. Pri usporedbi država članica na temelju tog kriterija trebalo bi stoga uzeti u obzir sve troškove povezane s uvođenjem, bez obzira na to snose li ih država članica, krajnji potrošači ili nositelji projekta. Preporuke Komisije o razini ambicioznosti država članica u pogledu energije iz obnovljivih izvora trebale bi se temeljiti na metodologiji kojom se uzimaju u obzir različiti objektivni kriteriji koji utječu na razvoj energije iz obnovljivih izvora. Stoga bi u okviru metodologije za ocjenu razine ambicioznosti država članica u pogledu energije iz obnovljivih izvora trebalo navesti relativne napore koje su države članice uložile, istovremeno uzimajući u obzir relevantne okolnosti koje utječu na razvoj energije iz obnovljivih izvora. Metodologija bi trebala uključivati podatke koji proizlaze iz nezavisnih kvantitativnih i/ili kvalitativnih izvora podataka.**

(35) Ako je ambicioznost integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova ili njihovih ažuriranja nedovoljna za zajedničko ostvarivanje ciljeva energetske unije i, za prvo razdoblje, posebno ciljeva energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti za 2030., Komisija bi trebala poduzeti mjere na razini Unije kako bi osigurala zajedničko ostvarenje tih ciljeva (čime će ukloniti „razlike u ambicioznosti”). Ako Unija nije ostvarila dovoljan napredak za postizanje tih ciljeva, Komisija može, osim izdavanja preporuka, [] **predložiti** mjere na razini Unije i **iskoristiti relevantne ovlasti** na razini Unije ili bi države članice trebale poduzeti dodatne mjere kako bi se osiguralo ostvarenje tih ciljeva (čime će ukloniti „razlike u ostvarenju ciljeva”). Takvim mjerama trebali bi se uzeti u obzir rani ambiciozni doprinosi država članica cilju [] [] energetske učinkovitosti za 2030. u okviru raspodjele napora za ostvarenje zajedničkog cilja. **Takvim mjerama trebali bi se također uzeti u obzir naponi koje su države članice uložile u ostvarenje cilja energije iz obnovljivih izvora za 2030. ostvarenjem udjela energije iz obnovljivih izvora do 2020. iznad obvezujućeg cilja ili ranim napretkom u provedbi svoga doprinosa obvezujućem cilju Unije od najmanje 27 % energije iz obnovljivih izvora u 2030.** U području energije iz obnovljivih izvora, takve mjere uključuju i **dobrovoljne** financijske doprinose država članica financijskom **mehanizmu** kojim upravlja Komisija, a koji bi se upotrebljavao za doprinos **najisplativijim** projektima u vezi s energijom iz obnovljivih izvora diljem Unije, **čime bi se državama članicama pružila mogućnost da doprinesu ostvarenju cilja EU-a uz najmanji mogući trošak.** []¹⁹ U području energetske učinkovitosti dodatne mjere mogu posebno biti usmjerene na poboljšanje energetske učinkovitosti proizvoda, zgrada i prijevoza.

¹⁹ **Napomena: rečenica premještena u novu uvodnu izjavu 35.a**

- (35.a)** Nacionalni ciljevi država članica u pogledu energije iz obnovljivih izvora do 2020. kako su utvrđeni u Prilogu I. [preinaka Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767] trebali bi služiti kao početna točka za njihovu nacionalnu okvirnu putanju za razdoblje od 2021. do 2030., osim ako država članica dobrovoljno odluči postaviti višu početnu točku. Osim toga, trebali bi za to razdoblje predstavljati obavezni osnovni udio koji je isto tako dio [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767]. Slijedom toga, u tom razdoblju udio energije iz obnovljivih izvora u krajnjoj bruto potrošnji energije svake države članice ne bi trebao biti niži od njezina početnog udjela.
- (35.b)** Ako država članica ne održava svoj osnovni udio kako je izmjeren tijekom jednogodišnjeg razdoblja, trebala bi, u roku od godine dana, poduzeti dodatne mjere kako bi se pokrila ta razlika u odnosu na planirani osnovni udio. Ako je država članica učinkovito poduzela takve potrebne mjere i ispunila svoju obvezu pokrivanja razlike, treba smatrati da je u skladu s obveznim zahtjevima njezina planirana osnovnog udjela od trenutka se kad dotična razlika pojavila i to u skladu s ovom Uredbom i u skladu s [preinakom Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767].
- (35.c)** Kako bi se omogućilo odgovarajuće praćenje i rano poduzimanje korektivnih mjera država članica i Komisije, i kako bi se izbjegao učinak „muktašenja”, okvirnim putanjama svih država članica (i, posljedično, također okvirnoj putanji Unije) trebalo bi u 2023. i 2025. ostvariti barem određene minimalne postotke ukupnog povećanja energije iz obnovljivih izvora predviđenog za 2030., kao što je utvrđeno u ovoj Uredbi. Komisija će ocjenjivati jesu li te „referentne točke” ostvarene u 2023. i 2025. na temelju, između ostalog, integriranih nacionalnih energetske i klimatskih izvješća o napretku koje bi države članice trebale predstaviti u 2025., odnosno 2027. Ako se ne ostvare okvirne referentne točke Unije, države članice ispod svojih referentnih točaka trebale bi to riješiti provedbom dodatnih mjera čiji je cilj pokriti razliku.

- (36) Unija i države članice trebale bi nastojati dostavljati najažurnije informacije o svojim emisijama stakleničkih plinova i uklanjanjima. Ovom Uredbom trebala bi se omogućiti izrada takvih procjena u najkraćem mogućem roku uporabom statističkih i ostalih podataka, kao što su, na primjer, svemirski podaci dobiveni iz programa Globalnog nadzora za okoliš i sigurnost i ostalih satelitskih sustava.
- (37) U okviru Uredbe [] [ESR] trebao bi se nastaviti pristup godišnjeg ciklusa obveza iz Odluke br. 406/2009/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²⁰. Za to je potrebno sveobuhvatno preispitivanje inventara stakleničkih plinova država članica kako bi se omogućila procjena usklađenosti i, prema potrebi, primjena korektivnih mjera. Postupak preispitivanja inventara stakleničkih plinova koje su dostavile države članice na razini Unije nužan je kako bi se osiguralo vjerodostojno, dosljedno, transparentno i pravodobno ocjenjivanje usklađenosti s Uredbom [] [ESR].
- (38) Države članice i Komisija trebale bi osigurati blisku suradnju u pogledu svih pitanja povezanih s provedbom energetske unije **[] uz blisko sudjelovanje Europskog parlamenta u pogledu svih pitanja u vezi s** ovom Uredbom []. Komisija bi, prema potrebi, trebala pomoći državama članicama u provedbi ove Uredbe, posebno u pogledu uspostave nacionalnih planova i povezanog jačanja kapaciteta.
- (39) Države članice trebale bi osigurati da se integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima uzimaju u obzir najnovije preporuke po državama donesene u kontekstu Europskog semestra.

²⁰ Odluka br. 406/2009/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o naporima koje poduzimaju države članice radi smanjenja emisija stakleničkih plinova s ciljem ostvarenja ciljeva Zajednice vezanih za smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2020. godine (SL L 140, 5.6.2009., str. 136).

- (40) Europska agencija za okoliš trebala bi Komisiji pomagati, prema potrebi i u skladu sa svojim godišnjim programom rada, u obavljanju aktivnosti ocjenjivanja, praćenja i izvješćivanja.
- (41) Ovlašt za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) trebalo bi delegirati Komisiji u cilju izmjene općeg okvira za integrirane nacionalne energetske i klimatske planove (predložak) **kako bi ga se prilagodilo izmjenama okvira energetske i klimatske politike Unije koje su izravno i posebno povezane s doprinosima Unije u okviru Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) i Pariškog sporazuma []** i uzimanja u obzir promjena u pogledu potencijala globalnog zagrijavanja stakleničkih plinova i međunarodno dogovorenih smjernica za inventare, utvrđivanja bitnih zahtjeva za sustav inventara Unije i uspostave registara u skladu s člankom 33. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja obavljaju u skladu s načelima propisanim u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Kako bi se osiguralo ravnopravno sudjelovanje u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće trebali bi zaprimiti dokumente istodobno kada i stručnjaci država članica, a njihovi stručnjaci trebali bi sustavno imati pristup sastancima stručnih skupina Komisije koje se bave pripremom delegiranih akata. Trebalo bi također uzeti u obzir, prema potrebi, odluke donesene u skladu sa UNFCCC-om i Pariškim sporazumom.
- (42) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu članka 15. stavka 3., članka 17. stavka 4., članka 23. stavka 6., **članka 27. stavka 1., članka 27. stavka 4.b, članka 30. stavka 6.,** članka 31. stavaka 3. i 4. i članka 32. stavka 3. ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011²¹.

²¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (43) Komisiji bi u obavljanju njezinih zadaća u skladu s ovom Uredbom u izradi provedbenih akata trebali pomagati Odbor za energetske uniju i **Odbor za klimatske promjene**.

[]

- (44) Komisija bi 2026. trebala preispitati provedbu ove Uredbe i prema potrebi donijeti prijedloge o izmjenama kako bi se osigurala njezina odgovarajuća provedba i ostvarivanje njezinih ciljeva. Tijekom preispitivanja trebalo bi uzeti u obzir promijenjene okolnosti i, prema potrebi, globalni pregled stanja Pariškog sporazuma.
- (45) Ovom Uredbom trebalo bi objediniti, izmijeniti, zamijeniti i povući određene obveze u pogledu planiranja, izvješćivanja i praćenja koje su trenutačno sadržane u sektorskom zakonodavstvu Unije u području energetske i klimatske politike kako bi se osigurao usklađeni i integrirani pristup glavnim granama planiranja, izvješćivanja i praćenja. Sljedeće bi akte stoga trebalo na odgovarajući način izmijeniti:
- Direktivu 94/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 1994. o uvjetima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodika²²;
 - Direktivu 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 1998. o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva i izmjeni Direktive Vijeća 93/12/EEZ²³;
 - Direktivu 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikova dioksida i o izmjeni Direktive Vijeća 85/337/EEZ, Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2000/60/EZ, 2001/80/EZ, 2004/35/EZ, 2006/12/EZ, 2008/1/EZ i Uredbe (EZ) br. 1013/2006²⁴;

²² SL L 164, 30.6.1994., str. 3.

²³ SL L 350, 28.12.1998., str. 58.

²⁴ SL L 140, 5.6.2009., str. 114.

- Uredbu (EZ) br. 663/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uspostavljanju programa za potporu gospodarskom oporavku dodjelom financijske pomoći Zajednice projektima u području energetike²⁵;
- Uredbu (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005²⁶;
- Direktivu 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ²⁷;
- Direktivu Vijeća 2009/119/EZ od 14. rujna 2009. o obvezi država članica da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata²⁸;
- Direktivu 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetske učinkovitosti zgrada²⁹;
- Direktivu 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetske učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ³⁰;
- Direktivu 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ³¹;

²⁵ SL L 200, 31.7.2009., str. 31.

²⁶ SL L 211, 14.8.2009., str. 36.

²⁷ SL L 211, 14.8.2009., str. 94.

²⁸ SL L 265, 9.10.2009., str. 9.

²⁹ SL L 153, 18.6.2010., str. 13.

³⁰ SL L 315, 14.11.2012., str. 1.

³¹ SL L 178, 28.6.2013., str. 66.

- Direktivu Vijeća (EU) 2015/652 od 20. travnja 2015. o utvrđivanju metoda izračuna i zahtjeva u vezi s izvješćivanjem u skladu s Direktivom 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva³².

- (46) Ova bi Uredba trebala u cijelosti uključivati odredbe Uredbe (EU) br. 525/2013. Stoga bi Uredbu (EU) br. 525/2013 trebalo staviti izvan snage od 1. siječnja 2021. Međutim, kako bi se osigurala provedba Odluke br. 406/2009/EZ u skladu s Uredbom (EU) br. 525/2013 te pokrivenost zakonodavstvom određenih aspekata povezanih s provedbom Kyotskog protokola, određene odredbe moraju ostati primjenjive nakon toga datuma.
- (47) Budući da ciljeve ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinaka predloženog djelovanja mogu na bolji način ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

³² SL L 107, 25.4.2015., str. 26.

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Uredbom uspostavlja mehanizam upravljanja za:
 - (a) provedbu strategija i mjera čiji je cilj ostvarivanje ciljeva energetske unije i **dugoročnih ciljeva Pariškog sporazuma** te za prvo desetogodišnje razdoblje od 2021. do 2030., posebno energetske i klimatske ciljeva [] **Unije** za 2030.;
 - (b) osiguravanje pravodobnosti, transparentnosti, točnosti, dosljednosti, usporedivosti i potpunosti izvješćivanja Unije i njezinih država članica tajništvu UNFCCC-a i Pariškog sporazuma.

Mehanizam upravljanja temeljit će se na **nacionalnim dugoročnim strategijama za niske emisije**, integriranim nacionalnim energetske i klimatske planovima kojima je obuhvaćeno desetogodišnje razdoblje od 2021. do 2030., odgovarajućim integriranim nacionalnim izvješćima država članica o napretku u području energetske i klimatske politike i integriranim mehanizmima praćenja Europske komisije. U njemu će se definirati strukturirani, iterativni postupak između Komisije i država članica u pogledu izrade nacionalnih planova i njihove provedbe, uključujući u pogledu regionalne suradnje i odgovarajućih djelovanja Komisije.

2. Ova se Uredba primjenjuje na [] pet dimenzija energetske unije **koje su usko povezane i međusobno se osnažuju**:

- (a) energetska sigurnost;
- (b) **unutarnje** energetska tržišta,
- (c) energetska učinkovitost;
- (d) dekarbonizaciju i
- (e) istraživanje, inovacije i konkurentnost.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se definicije iz [preinake Direktive 2009/28/EZ predložene u COM(2016) 767], Direktive 2010/31/EU i Direktive 2012/27/EU.

Primjenjuju se i sljedeće definicije:

- (1) „postojeće politike i mjere” znači provedene i donesene politike i mjere;
- (2) „provedene politike i mjere” znači politike i mjere na koje se na datum podnošenja nacionalnog plana ili izvješća o napretku odnosi jedna ili više okolnosti u nastavku: na snazi je izravno primjenjivo europsko ili nacionalno zakonodavstvo, uspostavljen je dobrovoljni sporazum ili više njih, raspodijeljena su financijska sredstva, mobilizirani su ljudski resursi;
- (3) „donesene politike i mjere” znači politike i mjere za koje je do datuma podnošenja nacionalnog plana ili izvješća o napretku donesena službena odluka vlade i za koje postoji jasna predanost u pogledu nastavka provedbe;

- (4) „planirane politike i mjere” znači mogućnosti o kojima se raspravlja i za koje postoji realna šansa da će biti donesene i provedene nakon datuma podnošenja nacionalnog plana ili izvješća o napretku;
- (5) „projekcije” znači predviđanja antropogenih emisija iz izvora i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima ili razvoja energetskeg sustava, uključujući barem količinske procjene niza za četiri buduće godine koje završavaju s 0 ili 5 neposredno nakon izvještajne godine;
- (6) „projekcije bez mjera” znači projekcije antropogenih emisija iz izvora i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima koje isključuju učinke svih politika i mjera koje su planirane, donesene ili provedene nakon godine koja je odabrana kao početna točka za relevantnu projekciju;
- (7) „projekcije s mjerama” znači projekcije antropogenih emisija iz izvora i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima kojima su obuhvaćeni učinci, u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova ili razvoja energetskeg sustava, politika i mjera koje su donesene i provedene;
- (8) „projekcije s dodatnim mjerama” znači projekcije antropogenih emisija iz izvora i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima ili razvoja energetskeg sustava kojima su obuhvaćeni učinci, u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova, politika i mjera koje su donesene i provedene u cilju ublažavanja klimatskih promjena ili ostvarivanja energetskeg ciljeva te politika i mjera planiranih u tu svrhu;

- (9) „klimatski i energetske ciljevi Unije za 2030.” znači obvezujući cilj Unije od najmanje 40 % domaćeg smanjenja emisija stakleničkih plinova u cijelom gospodarstvu do 2030. u odnosu na 1990., obvezujući cilj Unije od najmanje 27 % udjela energije iz obnovljivih izvora u potrošnji u Uniji do 2030., [] **krovni** cilj Unije od [] 30 % poboljšanja energetske učinkovitosti do 2030., [] i cilj od 15 % za elektroenergetsku međusobnu povezanost do 2030. ili naknadne ciljeve u tom pogledu koje su dogovorili Europsko vijeće ili Vijeće i Parlament za 2030.
- (10) „nacionalni sustav inventara” znači sustav institucionalnih, pravnih i postupovnih mehanizama uspostavljenih u državi članici za procjenu antropogenih emisija iz izvora i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima i za izvješćivanje i arhiviranje informacija iz inventara;
- (11) „pokazatelj” znači kvalitativni ili kvantitativni čimbenik ili varijabla koji pridonose boljem razumijevanju napretka u provedbi;
- (12) „politike i mjere” znači svi instrumenti kojima se pridonosi ostvarenju ciljeva integriranih nacionalnih energetske i klimatske planova i / ili provedbi obveza u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkama (a) i (b) UNFCCC-a, što može uključivati one čiji glavni cilj nije ograničavanje i smanjenje emisija stakleničkih plinova ili promjene u energetske sustavu;
- (13) „sustav za politike i mjere i projekcije” znači sustav institucionalnih, pravnih i postupovnih mehanizama uspostavljenih za politike izvješćivanja i mjerenja i projekcije povezane s antropogenim emisijama iz izvora i uklanjanjem stakleničkih plinova ponorima i s energetske sustavom, među ostalim kako je propisano člankom 32.;
- (14) „tehničke ispravke” znači prilagodbe nacionalnih procjena inventara stakleničkih plinova izrađene u kontekstu preispitivanja provedenog u skladu s člankom 31. kada su dostavljeni podaci o inventaru nepotpuni ili su izrađeni na način koji nije u skladu s relevantnim međunarodnim pravilima ili pravilima Unije ili smjernicama i čija je svrha zamijeniti izvorno dostavljene procjene;

- (15) „osiguranje kvalitete” znači planirani sustav postupaka preispitivanja kojim se osigurava ostvarenje ciljeva kvalitete podataka i dostavljanje najboljih mogućih procjena i informacija za podupiranje učinkovitosti programa kontrole kvalitete i za pomoć državama članicama;
- (16) „kontrola kvalitete” znači sustav redovnih tehničkih aktivnosti za mjerenje i kontrolu informacija i procjene izrađene u svrhe osiguravanja cjelovitosti, točnosti i potpunosti podataka, utvrđivanje i uklanjanje grešaka i propusta, evidentiranje i arhiviranje podataka i ostalog korištenog materijala i bilježenje svih aktivnosti osiguranja kvalitete;
- (17) „ključni pokazatelji” znači pokazatelji ostvarenog napretka u pogledu pet dimenzija energetske unije koje je predložila Komisija;
- (18) „SET-Plan” znači strateški plan za energetske tehnologije utvrđen u Komunikaciji Komisije (2015.) 6317.
- (19) **„rani napori” znači ostvarenje udjela energije iz obnovljivih izvora određene države članice u ili prije 2020. iznad njezina obvezujućeg nacionalnog cilja do 2020. ili rani napredak države članice u razdoblju od 2005. do 2020. ili u provedbi njezina doprinosa obvezujućem cilju Unije od najmanje 27 % energije iz obnovljivih izvora do 2030. kako je navedeno u članku 3. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767].**

POGLAVLJE 2.

INTEGRIRANI NACIONALNI ENERGETSKI I KLIMATSKI PLANOVI

Članak 3.

Integrirani nacionalni energetske i klimatske planovi

1. Do [] 31. prosinca 2019. i potom do 1. siječnja 2029. i svakih deset godina nakon toga³³, svaka država članica dostavlja Komisiji integrirani nacionalni energetske i klimatske plan. Planovi sadržavaju elemente utvrđene u stavku 2. **Sadržaj tih planova dodatno je utvrđen u [] Prilogu I.** Prvim planom obuhvaćeno je razdoblje od 2021. do 2030., **imajući na umu dugoročniju perspektivu**. Sljedeći planovi obuhvaćat će desetogodišnja razdoblja neposredno nakon kraja razdoblja obuhvaćenog prethodnim planom.
2. Integrirani nacionalni energetske i klimatske planovi sastoje se od sljedećih glavnih odjeljaka:
 - (a) pregleda postupka uspostave integriranog nacionalnog energetske i klimatske plana koji se sastoji od sažetka, opisa **javnog** savjetovanja i sudjelovanja dionika i njihovih rezultata i regionalne suradnje s ostalim državama članicama u pripremi plana;
 - (b) opisa [] nacionalnih ciljeva i doprinosa **koji se [] odnose na [] dimenzije energetske unije, kako je navedeno u članku 4. i Prilogu I.**;
 - (c) opisa predviđenih politika i mjera predviđenih **u pogledu [] odgovarajućih ciljeva i doprinosa iz točke (b);**

³³ **Objašnjenje:** Formulacija „1. siječnja 2029. i svakih deset godina nakon toga” zapravo je istovjetna prijedlogu Komisije koji je pažljivo usklađen s ciklusom Pariškog sporazuma. Izmjenama u ovoj prvoj rečenici samo je omogućeno kasnije predstavljanje *prvog* plana. To vrijedi i za članak 9. stavak 1. Vidjeti također uvodnu izjavu 18.

- (d) opisa trenutačnog stanja pet dimenzija energetske unije, među ostalim u pogledu energetskog sustava i emisija i uklanjanja stakleničkih plinova te projekcija u pogledu ciljeva iz točke (b) s već postojećim (provedenim i donesenim) politikama i mjerama;
 - (e) procjene učinaka planiranih politika i mjera za ostvarenje ciljeva iz točke (b),
uključujući njihovu usklađenost s dugoročnim ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova u skladu s Pariškim sporazumom i dugoročnim strategijama za niske razine emisija iz članka 14.;
 - (f) priloga, sastavljenog u skladu sa zahtjevima i strukturom propisanim u Prilogu II. ovoj Uredbi, u kojem su navedene metodologije i mjere politike država članica za ostvarenje zahtjeva ušteda energije u skladu s člankom 7. Direktive 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 761] i Prilogom V. toj Direktivi.
3. Pri izradi nacionalnih planova iz stavka 1. države članice uzimaju u obzir međusobnu povezanost pet dimenzija energetske unije i, prema potrebi, upotrebljavaju dosljedne podatke i pretpostavke u svih pet dimenzija.
4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte³⁴ u skladu s člankom 36. kako bi izmijenila Prilog I. **dio 1., odjeljak A, točke 2.1.1. i 3.1.1.; odjeljak B, točke 4.1. i 4.2.1.; i dio 2. točku 3.** radi prilagodbe **tih točaka []** izmjenama Okvira za klimatsku i energetska politiku Unije [] **koje su izravno i posebno povezane s doprinosima Unije u okviru [] UNFCCC-a i Pariškog sporazuma [].**

³⁴ **Napomena: tijekom rasprave naglašeno je da se za izmjenu Priloga ne bi trebalo koristiti provedbenim aktima.**

Članak 4.

Nacionalni ciljevi i doprinosi za [] pet dimenzija energetske unije

Države članice utvrđuju u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima svoje [] ciljeve i doprinose **koji se odnose na pet dimenzija energetske unije** kako je navedeno u Prilogu I., odjeljku A.2.

Tih pet dimenzija i glavni ciljevi te doprinosi utvrđeni su u nastavku:

(a) u pogledu dimenzije „dekarbonizacije”:

(1) u pogledu emisija stakleničkih plinova i njihova uklanjanja i kako bi pridonijele ostvarenju cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova u EU-u na razini cijelog gospodarstva:

i. obvezujući nacionalni cilj države članice za emisije stakleničkih plinova i godišnja obvezujuća nacionalna ograničenja u skladu s Uredbom [] [ESR].

ii. obveze država članica u skladu s Uredbom [] [LULUCF];

[]

iv. prema potrebi, drugi **relevantni** ciljevi, uključujući sektorske ciljeve [];

(2) u pogledu energije iz obnovljivih izvora:

- i. u cilju ostvarenja obvezujućeg cilja Unije od najmanje 27 % energije iz obnovljivih izvora do 2030. kako je navedeno u članku 3. [preinaka direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767], doprinos ovom cilju u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora u državi članici u bruto krajnjoj potrošnji energije 2030. s **okvirnom** [] putanjom za taj doprinos od 2021. nadalje. **Do 2023. okvirna putanja mora doseći referentnu točku od najmanje 22,5 % ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između obvezujućeg nacionalnog cilja te države članice do 2020. i njezina doprinosa cilju do 2030. Do 2025. okvirna putanja mora doseći referentnu točku od najmanje 40 % ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između obvezujućeg nacionalnog cilja te države članice do 2020. i njezina doprinosa cilju do 2030.**³⁵ **Do 2030., okvirna putanja mora doseći barem planirani doprinos države članice. Ako država članica očekuje da će premašiti svoj obvezujući nacionalni cilj do 2020., okvirna putanja može početi na razini koju očekuje da će postići. Okvirne putanje država članica uzete zajedno moraju odgovarati referentnim točkama Unije za 2023. i 2025. i obvezujućem cilju Unije od najmanje 27 % udjela energije iz obnovljivih izvora do 2030. Odvojeno od doprinosa cilju Unije i svoje okvirne putanje za potrebe ove Uredbe, država članica može navesti veću razinu ambicioznosti za potrebe nacionalne politike;**

³⁵ Napomena: navedeni postoci državama članicama omogućuju fleksibilnost od 25 % u 2023. i 20 % u 2025. u odnosu na linearnu putanju (podsjetnik: linearna putanja značila bi 30 % u 2023. i 50 % u 2025.).

Ta dva ovdje utvrđena postotka primjenjivat će se na sve države članice, kao i na okvirnu putanju iz članka 25. stavka 2. (procjena Komisije na razini EU-a).

U Izvješćima o napretku nacionalnih energetske i klimatskih planova za 2025. i 2027. bit će navedeni *stvarni rezultati* država članica ostvareni u 2023. i 2025. – vidjeti također uvodnu izjavu 34.a.

[]

(b) u pogledu dimenzije „energetske učinkovitosti”:

- (1) okvirni nacionalni doprinos povećanju energetske učinkovitosti radi ostvarivanja [] Unijina cilja povećanja energetske učinkovitosti za 30 % do 2030. kako je navedeno u članku 1. stavku 1. i članku 3. stavku 4. Direktive 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 761], na temelju potrošnje primarne energije ili krajnje potrošnje energije, uštede primarne ili krajnje energije ili energetskog intenziteta.

Države članice iskazuju svoj doprinos kao apsolutnu razinu potrošnje primarne energije i krajnje potrošnje energije u 2020. **i kao apsolutnu razinu potrošnje primarne energije i [] krajnje potrošnje energije u 2030. uz okvirnu [] putanju za taj doprinos od 2021. nadalje.** One objašnjavaju metodologiju upotrijebljenu za izračun i pretvorbene faktore;

- (2) kumulativni iznos uštede energije koji treba ostvariti tijekom razdoblja od 2021. do 2030. u skladu s člankom 7. o obvezama u pogledu uštede energije Direktive 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 761];
- (3) [] okvirne ključne etape [] dugoročne strategije za obnovu nacionalnog fonda stambenih i [] nestambenih zgrada, [] i javnih i privatnih [], u skladu s člankom 2.a Direktive kojom se revidira Direktiva 2010/31/EU o energetske učinkovitosti zgrada;
- (4) ukupnu površinu poda koja će se renovirati ili ekvivalent godišnje uštede energije koja će se ostvariti od 2020. do 2030. na temelju članka 5. Direktive 2012/27/EU o zgradama javnih tijela kao uzoru;

[]

(c) **u pogledu** dimenzije „energetske sigurnosti”:

- **nacionalne ciljeve u pogledu energetske sigurnosti i sigurnosti opskrbe, između ostalog, u pogledu spremnosti za nošenje s ograničenom opskrbom ili prekidom opskrbe iz određenog izvora energije, u skladu s planovima koji će se uspostaviti u skladu s Uredbom (EU) 2017/1938 kao i u skladu s Uredbom [kako je predložena u COM(2016) 862 o pripremljenosti za rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ], uključujući vremenski okvir tijekom kojeg bi ciljevi trebali biti ostvareni³⁶;**

[]

(d) **u pogledu** dimenzije „unutarnjeg energetskog tržišta”:

- **razina elektroenergetske povezanosti koju država članica planira ostvariti 2030. u odnosu na cilj elektroenergetske međusobne povezanosti za 2030. od najmanje 15 %; Države članice objašnjavaju upotrijebljenu metodologiju;**

[]

(e) **u pogledu** dimenzije „istraživanja, inovacija i konkurentnosti”:

- **nacionalne ciljeve i ciljeve za financiranje javnih i, prema potrebi, privatnih istraživanja i inovacija povezanih s energetskom unijom, što obuhvaća, prema potrebi, vremenski okvir tijekom kojeg ciljevi moraju biti ostvareni; kojima se odražavaju prioriteti strategije energetske unije i, prema potrebi, SET-Plana.**

³⁶ Dosljednost će se osigurati planovima prevencije i interventnim planovima na temelju Uredbe [kako je predložena u FCOM(2016) 52] o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010, kao i planovima pripravnosti u slučaju rizika na temelju Uredbe [kako je predložena u COM(2016) 862] o pripravnosti na rizik u elektroenergetskom sektoru te stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ.

Pri utvrđivanju navedenih glavnih ciljeva i doprinosa, države članice mogu se nadovezati na postojeće nacionalne strategije ili planove koji su u skladu sa zakonodavstvom Unije.

Članak 5.

**Postupak država članica za utvrđivanje doprinosa
u području obnovljivih izvora energije**

1. Kada utvrđuju svoj doprinos za svoj udio energije iz obnovljivih izvora u bruto krajnjoj potrošnji energije 2030. i tijekom posljednje godine razdoblja obuhvaćenog sljedećim nacionalnim planovima, u skladu s člankom 4. stavkom (a) točkom 2. podtočkom i., države članice uzimaju u obzir sljedeće:
 - (a) mjere predviđene u [preinaka Direktiva 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767];
 - (b) mjere donesene radi postizanja cilja energetske učinkovitosti donesenog u skladu s Direktivom 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 761];
 - (c) **ako je relevantno**, ostale mjere za promicanje obnovljivih izvora energije u državama članicama i na razini Unije; i
 - (d) **sve relevantne** okolnosti koje utječu na uvođenje energije iz obnovljivih izvora, kao što su **između ostalog**:
 - i. ravnopravna raspodjela uvođenja u cijeloj Europskoj uniji;
 - ii. gospodarski **uvjeti i** potencijal, **uključujući BDP po stanovniku i potencijal za troškovno učinkovito uvođenje**;

- iii. zemljopisna, **okolišna** i prirodna ograničenja, uključujući ograničenja nepovezanih područja i regija, []
- iv. razina uzajamne povezanosti država članica električnom energijom; i
- v. **rani naponi kako su definirani člankom 2. stavkom 19.**

Država članica može u svom integriranom nacionalnom energetske i klimatskom planu navesti koje je relevantne okolnosti koje utječu na uvođenje energije iz obnovljivih izvora uzela u obzir.

- 2. Države članice zajedno osiguravaju da zbroj njihovih doprinosa čini najmanje 27 % energije iz obnovljivih izvora u bruto krajnjoj potrošnji energije na razini Unije do 2030.

Članak 6.

Postupak država članica za utvrđivanje doprinosa u području energetske učinkovitosti

- 1. Kada utvrđuju svoj okvirni nacionalni doprinos cilju energetske učinkovitosti do 2030. i posljednju godinu razdoblja obuhvaćenog sljedećim nacionalnim planovima u skladu s člankom 4. točkom (b) podtočkom 1., države članice **uzimaju u obzir** [] da [] potrošnja energije u Uniji 2020. [] **ne smije biti** veća od 1483 Mtoe primarne energije i/ili od 1086 Mtoe krajnje energije; potrošnja energije u Uniji 2030. [] **ne smije biti** veća od 1 321 Mtoe primarne energije i/ili od 987 Mtoe krajnje energije za prvo desetogodišnje razdoblje [] („[] **krovni** cilj Unije do 2030. iz članka 1. i 3. Direktive 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 761]”) [];

Nadalje, države članice uzimaju u obzir sljedeće:

- (a) mjere predviđene u Direktivi 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 761];
- (b) druge mjere za poticanje energetske učinkovitosti u državama članicama i na razini Unije.

2. Kada utvrđuju svoj doprinos iz stavka 1., države članice mogu uzeti u obzir **nacionalne** okolnosti koje utječu na potrošnju primarne i krajnju potrošnju energije, kao što su, **između ostalog**:
- (a) preostali troškovno učinkovit potencijal uštede energije;
 - (b) razvoj i predviđanje bruto domaćeg proizvoda;
 - (c) promjene u uvozu i izvozu energije;
 - (d) razvoj svih izvora **niskougljične** []energije [], [] hvatanja i skladištenja ugljika; i
 - (e) rana djelovanja.

Država članica može u svom integriranom nacionalnom energetsom i klimatskom planu navesti koje je relevantne okolnosti koje utječu na potrošnju primarne i krajnju potrošnju energije uzela u obzir.

Članak 7.

Nacionalne politike i mjere za svaku od pet dimenzija energetske unije

Države članice opisuju, u skladu s Prilogom I., u svojem integriranom nacionalnom energetsom i klimatskom planu, glavne postojeće (provedene i donesene) i planirane politike i mjere posebno za ostvarivanje ciljeva utvrđenih u nacionalnom planu, što obuhvaća, **ako je primjenjivo**, mjere **predviđene za** [] regionalnu suradnju i odgovarajuće financiranje na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Članak 8.

Analitička osnova za integrirane nacionalne energetske i klimatske planove

1. Države članice opisuju, u skladu sa strukturom i formatom iz Priloga I., trenutačno stanje u pogledu svake od pet dimenzija energetske unije, uključujući energetske sustav i emisije i uklanjanja stakleničkih plinova u trenutku podnošenja nacionalnog plana ili na osnovu posljednjih dostupnih informacija. Države članice uspostavljaju i opisuju projekcije za svaku od pet dimenzija energetske unije **barem za [] razdoblje trajanja plana []** za koje se očekuje da će nastati kao posljedica postojećih (provedenih i donesenih) politika i mjera.
Države članice nastoje opisati dodatne dugoročnije perspektive za pet dimenzija nakon isteka trajanja plana, ako je to relevantno i moguće.
2. Države članice opisuju u svom integriranom nacionalnom energetske i klimatske planu svoju procjenu sljedećeg, na nacionalnoj i, ako je primjenjivo, regionalnoj razini:
 - (a) učinaka na razvoj energetskega sustava i emisije te uklanjanje stakleničkih plinova tijekom **[] razdoblja trajanja plana i za razdoblje od deset godina nakon zadnje godine obuhvaćene planom** u okviru planiranih politika i mjera, uključujući usporedbu s projekcijama utemeljenima na postojećim (provedenim i donesenim) politikama i mjerama iz stavka 1.;
 - (b) **ako je relevantno i u mjeri u kojoj je to moguće**, makroekonomskog, okolišnog i društvenog učinka te učinka na vještine planiranih politika i mjera iz članka 7. koje su dalje opisane u Prilogu I. za prvo desetogodišnje razdoblje najmanje do 2030., uključujući usporedbu s projekcijama na temelju postojećih (provedenih i donesenih) politika i mjera iz stavka 1.;

- (c) interakcija između postojećih (provedenih i donesenih) i planiranih politika i mjera u okviru dimenzije politike i između postojećih (provedenih i donesenih) i planiranih politika i mjera različitih dimenzija za prvo desetogodišnje razdoblje najmanje do 2030. Projekcije o sigurnosti opskrbe, infrastrukturi i integraciji tržišta povezane su s pouzdanim scenarijima energetske učinkovitosti.

3. **U mjeri u kojoj je to izvedivo, sveobuhvatne informacije o pretpostavkama, parametrima i metodologijama kojima se koristi za scenarije i projekcije dostupne su javnosti, uzimajući u obzir statistička ograničenja i potrebu da se poštuju primjenjiva pravila o povjerljivosti i zaštiti podataka.**

Članak 9.

Nacrt integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova

1. **Do 31. prosinca 2018. i potom do 1. siječnja 2028.** i svakih deset godina nakon toga države članice izrađuju i dostavljaju Komisiji nacrt integriranog nacionalnog energetske i klimatskog plana iz članka 3. stavka 1.
2. Komisija može državama članicama dati preporuke³⁷ **na temelju podnesenih** nacrt planova **u roku od četiri mjeseca nakon primitka nacrt planova**, u skladu s člankom 28.³⁸
[] Te preporuke [] mogu se odnositi na:

³⁷ Napomena: usp. članak 288. UFEU-a „(...) *preporuke i mišljenja nemaju obvezujuću snagu.*”

³⁸ Napomena: nekoliko država članica pozvalo je Komisiju da svoju preporuku (ako postoji) u vezi s nacrtom nacionalnog plana uputi u određenom roku, kako bi se izbjeglo kašnjenje predstavljanja *konačnog* nacionalnog plana. Međutim, Komisija je istaknula da za svoj izračun ostvarenog napretka na razini EU-a (koji bi mogao utjecati na pojedinačne preporuke) mora imati *sve* nacрте nacionalnih planova. Kao odgovor na te opravdane bojazni koje je teško riješiti u okviru ovog članka, predsjedništvo predlaže novi tekst u uvodnoj izjavi 34.

- (a) razinu ambicioznosti ciljeva i doprinosa u odnosu na zajedničko ostvarivanje ciljeva energetske unije i posebno ciljeva Unije do 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora, [] energetske učinkovitosti i **elektroenergetske međusobne povezanosti. Komisija pritom uzima u obzir relevantne okolnosti koje utječu na uvođenje energije iz obnovljivih izvora koje je navela dotična država članica, kako je utvrđeno u članku 5. stavku 1. točki (d), te okolnosti koje utječu na potrošnju primarne energije i krajnju potrošnju energije koje je navela dotična država članica, kako je utvrđeno u članku 6. stavku 2.;**
 - (b) politike i mjere povezane s ciljevima država članica i Unije i ostalim politikama i mjerama moguće prekogranične važnosti;
 - (c) odnosi i dosljednost između postojećih (provedenih i donesenih) i planiranih politika i mjera uključenih u integrirani nacionalni energetski i klimatski plan u okviru jedne dimenzije i između različitih dimenzija energetske unije.
3. Dok dovršavaju svoj integrirani nacionalni energetski i klimatski plan države članice [] uzimaju u obzir sve preporuke Komisije.

Članak 10.

Javno savjetovanje

Ne dovodeći u pitanje druge zahtjeve iz zakonodavstva Unije, države članice osiguravaju da javnost dobije pravovremenu i učinkovitu priliku za sudjelovanje u izradi nacrtu **plana [] ili, znatno prije njegova donošenja, konačnog plana []**, a sažetak stajališta **ili okvirnog stajališta** javnosti prilažu svom nacrtu integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana **[] ili konačnom** integriranom nacionalnom energetskom ili klimatskom planu koji podnose Komisiji. U mjeri u kojoj se primjenjuju odredbe Direktive 2001/42/EZ³⁹, smatra se da se savjetovanjima poduzetima **u vezi s tim nacrtom** u skladu s tom Direktivom zadovoljavaju i obveze savjetovanja javnosti iz ove Uredbe.

Članak 11

Regionalna suradnja

1. Države članice uzajamno surađuju na regionalnoj razini kako bi mogle učinkovito ostvariti ciljeve i doprinose utvrđene u njihovom integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu.
2. Države članice, znatno prije podnošenja svog nacrtu integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana Komisiji u skladu s člankom 9. stavkom 1., utvrđuju prilike za regionalnu suradnju i savjetuju se sa susjednim državama članicama i, **ako država članica autorica plana to smatra primjerenim, []** ostalim državama članicama koje su izrazile interes.

Za otočne države članice bez energetske međusobne povezanosti s drugim državama članicama, takva se savjetovanja provode sa susjednim državama članicama s kojima imaju morsku granicu.

³⁹ Objašnjenje: Člankom 6. stavkom 1. Direktive 2001/42/EZ (Direktiva o strateškoj procjeni učinaka na okoliš) o ocjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš zahtijeva se provođenje savjetovanja o *nacrtima* planova ili programa. Komisija je istaknula da je, u mjeri u kojoj je održano javno savjetovanje u okviru Direktive 2001/42/EZ, zahtjev za javno savjetovanje u smislu članka 10. ispunjen.

Državama članicama s kojima se savjetuje trebalo bi dati primjeren rok za odgovor koji utvrđuje država članica autorica plana. Države članice navode u svojim nacrtima integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova **barem okvirne** rezultate takvih regionalnih savjetovanja, uključujući, prema potrebi, kako su se uzele u obzir primjedbe.

3. Komisija, **prema potrebi** olakšava suradnju i savjetovanje među državama članicama o nacrtima planova koji su joj dostavljeni u skladu s člankom 9. radi njihova dovršetka **i prema potrebi pruža okvirno savjetovanje.**
4. Države članice ☐ **pri pripremi** svoga konačnog integriranog nacionalnog energetske i klimatskog plana **razmatraju** ☐ primjedbe zaprimljene od ostalih država članica u skladu sa stavcima 2. i 3. **i u tim planovima** objašnjavaju kako su **uzele u obzir** te primjedbe ☐.
5. Za potrebe iz stavka 1., države članice nastavljaju surađivati na regionalnoj razini kada provode **relevantne** politike i mjere iz svojih planova.

Članak 12.

Ocjena integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova

☐ **Na temelju** integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova i njihovih ažuriranja kako su priopćeni u skladu s člancima 3. i 13., **Komisija** ☐ posebno ocjenjuje jesu li:

- (a) ciljevi i doprinosi dovoljni su za zajedničko ostvarivanje ciljeva energetske unije, a za prvo desetogodišnje razdoblje posebno ciljevi Okvira Unije za klimatsku i energetske politiku do 2030.;
- (b) planovi u skladu sa zahtjevima iz članaka od 3. do 11., a **države članice** ☐ **uzele u obzir preporuke** Komisije izdane u skladu s člankom 28.

Članak 13.

Ažuriranje integriranih nacionalnih energetske i klimatske planove

1. Do [] 30. lipnja 2023. i svakih 10 godina nakon toga države članice dostavljaju Komisiji nacrt ažurirane verzije posljednjeg priopćenog integriranog nacionalnog energetske i klimatske plana iz članka 3. ili potvrđuju Komisiji da je plan važeći.
2. Do [] 30. lipnja 2024. i svakih 10 godina nakon toga države članice priopćuju Komisiji ažuriranje posljednjeg priopćenog integriranog nacionalnog energetske i klimatske plana iz članka 3., osim ako su potvrdile da je plan i dalje važeći u skladu sa stavkom 1. ovog članka.
- 3.⁴⁰ U postupku ažuriranja iz stavka 2. države članice izmjenjuju samo svoj nacionalni [] cilj [] ili doprinos [] za bilo koji od kvantificiranih ciljeva ili doprinosa EU-a iz članka 4. točkama (a) i (b), [] kako bi se odrazila jednaka ili veća razina ambicije u odnosu na onu [] utvrđenu u posljednjem priopćenom integriranom nacionalnom energetske i klimatske planu.
4. Države članice ulažu napore u ublažavanje negativnih učinaka na okoliš ažuriranog plana koji su izašli na vidjelo tijekom integriranog izvješćivanja u skladu s člancima od 15. do 22.

⁴⁰ Objašnjenje: cilj promjena jest pojasniti da (ne dovodeći u pitanje sektorske obveze u skladu s pravom EU-a) države članice imaju određeni stupanj fleksibilnosti za prilagodbu svojih *podciljeva* itd. na nacionalnoj razini, pod uvjetom da se ne smanji njihov nacionalni *opći* cilj/doprinos „krovnim ciljevima EU-a” kako su navedeni u članku 4. točkama (a) i (b) i naravno pod uvjetom da se poštuju obveze u sektorskim direktivama.

Na primjer, država članica mogla bi *smanjiti* svoje nacionalne podciljeve za energiju iz obnovljivih izvora u području prometa ili solarne energije, pod uvjetom da to smanjenje nadoknadi za barem 100 %, primjerice *povećanjem* svojih nacionalnih podciljeva za energiju iz obnovljivih izvora u području grijanja i hlađenja i energije vjetra.

5. U postupku ažuriranja iz stavka 2. države članice uzimaju u obzir posljednje posebne preporuke po državama članicama donesene u kontekstu Europskog semestra.
6. Postupci propisani u članku 9. stavku 2. i članku 11. primjenjuju se na izradu i ocjenjivanje ažuriranih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova.
- 6.a Ništa u ovom članku ne sprečava države članice da u bilo kojem trenutku izmijene ili prilagode nacionalne politike utvrđene ili spomenute u integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima, pod uvjetom da takve izmjene i prilagodbe budu uključene u integrirano izvješće kako je predviđeno u članku 15. i da se njima poštuju odredbe ovog članka.**

POGLAVLJE 3.

DUGOROČNE STRATEGIJE ZA NISKE EMISIJE

Članak 14.⁴¹

Dugoročne strategije za niske emisije

1. Države članice izrađuju dugoročne strategije za niske emisije s [] perspektivom **od barem 30 godina** i o tome izvješćuju Komisiju do 1. siječnja 2020. i svakih 10 godina nakon toga u cilju doprinosa:
 - (a) izvršavanju obveza Unije i država članica u okviru UNFCCC-a i Pariškog sporazuma u pogledu smanjenja antropogenih emisija stakleničkih plinova i jačanja uklanjanja ponorima;
 - (b) ostvarenju cilja zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te ulaganjem napora u ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju;
 - (c) postizanju dugoročnih smanjenja emisija stakleničkih plinova i poboljšanja uklanjanja ponorima u svim sektorima u skladu s ciljem Unije, u kontekstu nužnih smanjenja u skladu s IPCC-om po razvijenim zemljama kao skupini, koji se odnosi na smanjenje emisija za 80 do 95 % do 2050. u odnosu na razine iz 1990. na troškovno učinkovit način.
2. Strategijama za dugoročno postizanje niskih emisija obuhvaćeno je sljedeće:
 - (a) smanjenja ukupnih emisija stakleničkih plinova i poboljšanja uklanjanja ponorima;

⁴¹ **Objašnjenje: odgovara članku 4. MMR-a.**

- (b) smanjenja emisija i poboljšanja uklanjanja u pojedinim sektorima, uključujući, **među ostalim**, sektore električne energije, industrije, prometa, graditeljstva (stambenog i tercijarnog), poljoprivrede, **otpada**, uporabe zemljišta, promjene uporabe zemljišta i šumarstva (LULUCF);
- (c) očekivani napredak u pogledu prelaska na gospodarstvo s niskim emisijama stakleničkih plinova, uključujući intenzitet stakleničkih plinova, intenzitet CO₂ bruto domaćeg proizvoda i strategija za povezano istraživanje, razvoj i inovacije;
- (d) veze s drugim vrstama nacionalnog dugoročnog planiranja.

- 3. ☐ Integrirani nacionalni energetske i klimatske planovi iz članka 3. ☐ u skladu **su s** ☐ **dugoročnim strategijama za niske emisije iz ovog članka.**
- 4. Države članice trebaju staviti na raspolaganje javnosti svoje strategije za dugoročno postizanje niskih emisija i njihova ažuriranja.

POGLAVLJE 4.

IZVJEŠĆIVANJE

ODJELJAK 1.

DVOGODIŠNJA IZVJEŠĆA O NAPRETKU I DALJNJE POSTUPANJE U VEZI S NJIMA

Članak 15.

Izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova

1. Ne dovodeći u pitanje članak 23., svaka država članica izvješćuje Komisiju do 15. ožujka [] **2023.**, i svake dvije godine nakon toga, o stanju provedbe integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana s pomoću izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova kojima je obuhvaćeno svih pet ključnih dimenzija energetske unije.
2. Izvješćem iz stavka 1. obuhvaćeni su sljedeći elementi:
 - (a) informacije o ostvarenom napretku prema ostvarivanju ciljeva i doprinosa utvrđenih u integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu i prema provedbi politika i mjera nužnih za njihovo ostvarivanje;
 - (b) informacije iz članaka od 18. do 22 i, prema potrebi, novosti o politikama i mjerama, u skladu s tim člancima;
 - (c) politike i mjere te projekcije antropogenih emisija stakleničkih plinova iz izvora i uklanjanja ponorima u skladu s člankom 16.;

[]

[]

(f) [] **koliko je to moguće, kvantifikacija učinka politika i mjera u integriranom nacionalnom energetske i klimatskom planu o kvaliteti zraka i o emisijama [] onečišćivača zraka []**.

(g) godišnjih izvješća iz [] članka 23. stavka 2.

Unija i države članice dostavljaju dvogodišnja izvješća u skladu s Odlukom 2/CP.17 Konferenciji stranaka UNFCCC-a i nacionalna priopćenja u skladu s člankom 12. UNFCCC-a Tajništvu UNFCCC-a.

3. Komisija, **kojoj pomaže Odbor za energetske uniju iz članka 37. stavka 1. točke (a)**, donosi provedbene akte kako bi utvrdila strukturu, oblik, tehničke pojedinosti i postupak za informacije iz stavaka 1. i 2. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.
4. Učestalost i opseg informacija i ažuriranja iz stavka 2. točke (b) usklađuju se s potrebom osiguravanja dovoljne sigurnosti za ulagače.
5. Ako je Komisija donijela preporuke u skladu s člankom 27. stavcima 2. ili 3., dotična država članica uključuje u svoje izvješće iz stavka 1. ovog članka informacije o politikama i mjerama koje su donesene ili čije se donošenje i provedba planiraju u cilju provedbe tih preporuka. **Ako je primjenjivo**, te informacije uključuju detaljni raspored provedbe.

Članak 16.

**Integrirano izvješćivanje o politikama i mjerama za smanjenje
emisija stakleničkih plinova i o projekcijama⁴²**

1. Do 15. ožujka 2021. i svake dvije godine nakon toga, države članice Komisiji dostavljaju informacije o:
 - (a) svojim nacionalnim politikama i mjerama **ili skupini mjera** utvrđenima u Prilogu IV. i
 - (b) svojim nacionalnim projekcijama antropogenih emisija iz izvora i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima organiziranim po plinu ili skupini plinova (hidrofluorogljici i perfluorogljici) navedenima u dijelu 2. Priloga IIII. Nacionalnim projekcijama uzimaju se u obzir politike i mjere donesene na razini Unije i one uključuju informacije navedene u Prilogu V.
2. Države članice izvješćuju o najažurnijim dostupnim projekcijama. Ako država članica ne dostavi potpune procjene projekcija do 15. ožujka svake druge godine i ako je Komisija utvrdila da države članice ne mogu popuniti razlike u procjenama nakon što su utvrđeni tijekom Komisijinih postupaka osiguranja i kontrole kvalitete, Komisija može izraditi procjene koje su potrebne za sastavljanje projekcija Unije na temelju savjetovanja s dotičnim državama članicama.
3. Država članica može Komisiji priopćiti bitne promjene informacija dostavljenih u skladu sa stavkom 1. tijekom prve godine izvještajnog razdoblja do 15. ožujka godine koja slijedi nakon prethodnog izvješća.

⁴² **Objašnjenje: odgovara člancima 13. i 14. MMR-a.**

4. Države članice stavljaju na raspolaganje javnosti, u elektroničkom obliku, svoje nacionalne projekcije u skladu sa stavkom 1. i sve relevantne procjene troškova i učinaka nacionalnih politika i mjera o provedbi politika Unije relevantnih za ograničavanje emisija stakleničkih plinova zajedno s relevantnim tehničkim izvješćima na kojima se one temelje. Te projekcije i procjene trebale bi uključivati opise modela i metodoloških pristupa koji su se upotrebljavali, definicija i osnovnih pretpostavki.

Članak 17.

Integrirano izvješćivanje o nacionalnim mjerama prilagodbe, financijskoj i tehnološkoj potpori zemljama u razvoju, prihodima o dražbovne prodaje⁴³

1. Do 15. ožujka 2021. i svake dvije godine nakon toga⁴⁴, države članice izvješćuju Komisiju o svojim nacionalnim planovima i strategijama prilagodbe klimatskim promjenama u kojima su opisane njihove provedene [] i planirane mjere za olakšavanje prilagodbe klimatskim promjenama, uključujući informacije navedene u dijelu 1. Priloga VI. [] **u skladu sa zahtjevima za izvješćivanje dogovorenima u okviru UNFCCC-a i Pariškog sporazuma.**
2. Do [] **31. srpnja** 2021. i svake godine nakon toga (godina X) države članice dostavljaju Komisiji informacije o [] uporabi prihoda koji su države članice stekle dražbovnom prodajom emisijskih jedinica u skladu s člankom 10. stavkom 1. i člankom 3.d stavcima 1. ili 2. Direktive 2003/87/EZ, uključujući informacije navedene u dijelu 3. Priloga VI. []
- 2.a **Do 30. rujna 2021. i svake godine nakon toga (godina X), države članice dostavljaju Komisiji informacije o potpori zemljama u razvoju, uključujući informacije navedene u dijelu 2. Priloga VI. i u skladu s relevantnim zahtjevima za izvješćivanje dogovorenima u okviru UNFCCC-a i Pariškog sporazuma.**

⁴³ **Objašnjenje: odgovara člancima 15. i 16. i članku 17. točkama (b) i (c) MMR-a.**

⁴⁴ **Objašnjenje: „svake dvije godine” proizlazi iz Pariškog sporazuma *usp.* stavak 90. Odluke 1/CP.21.**

3. Države članice stavljaju na raspolaganje javnosti izvješća dostavljena Komisiji u skladu s ovim člankom, **osim informacija navedenih u Prilogu VI. dijelu 2. točki (b).**
4. Komisija, **kojoj pomaže Odbor za klimatske promjene iz članka 37. stavka 1. točke (b),** donosi provedbene akte kako bi utvrdila strukturu, format i postupke podnošenja kojim države članice mogu dostaviti informacije u skladu s **ovim člankom []**. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom iz članka 37. stavka 3.

Članak 18.

Integrirano izvješćivanje o energiji iz obnovljivih izvora

U izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova države članice uključuju informacije o:

(a) provedbi sljedećih putanja i ciljeva:

- (1) **okvirnih** nacionalnih putanja za ukupni udio energije iz obnovljivih izvora u krajnjoj bruto potrošnji energije od 2021. do 2030.;
- (2) **procijenjenih []** putanja za sektorski udio energije iz obnovljivih izvora u krajnjoj potrošnji energije od 2021. do 2030. u elektroenergetskom sektoru, sektoru grijanja i hlađenja i sektoru prometa;
- (3) **ocijenjenih doprinosa []** tehnologije za dobivanje energije iz obnovljivih izvora koji će se upotrijebiti kako bi se ostvarile ukupne i sektorske putanje za energiju iz obnovljivih izvora od 2021. do 2030., uključujući ukupnu očekivanu krajnju bruto potrošnju energije po tehnologiji i sektoru izraženu u Mtoe i ukupni planirani instalirani kapacitet po tehnologiji i sektoru izražen u MW;

(4) **podataka o udjelu biogoriva, udjelu naprednih biogoriva, udjelu biogoriva proizvedenog iz glavnih usjeva proizvedenih na poljoprivrednom zemljištu, i, ako su dostupni, podataka []** o potražnji za bioenergijom, raščlanjenoj na toplinsku i električnu energiju te promet [], i **podatak** o opskrbi biomasom po sirovini i podrijetlu (razlikovanje između domaće proizvodnje i uvoza). U pogledu šumske biomase **trebalo bi, kad bude dostupna**, dostaviti procjenu njezina izvora i utjecaja na ponor LULUCF-a.

(5) ako je [] **dostupno**, drugih nacionalnih putanja i ciljeva, uključujući one dugoročne i sektorske (kao što su [] udio električne energije proizvedene iz biomase bez uporabe topline, udio energije iz obnovljivih izvora u centralnom grijanju, uporaba energije iz obnovljivih izvora u zgradama, energija iz obnovljivih izvora koju proizvode gradovi, energetske zajednice i potrošači koji sami proizvode i troše svoju energiju);

(b) provedbi sljedećih politika i mjera:

(1) [] provedenih, donesenih i planiranih politika i mjera za ostvarivanje nacionalnog doprinosa obvezujućem cilju na razini Unije za 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora kako je navedeno u članku 4. stavku (a) točki 2. podtočki i., uključujući sektorske i tehnološki specifične mjere, s posebnim preispitivanjem provedbe mjera propisanih u člancima 23., 24. i 25. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767];

(2) **ako je dostupno**, posebnih mjera regionalne suradnje;

(3) ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, posebnih mjera za financijsku potporu, uključujući potporu Unije i uporabu sredstava Unije, za promicanje proizvodnje i uporabe energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetici, grijanju, hlađenju i prometu;

- (4) posebnih mjera za ispunjavanje zahtjeva iz članaka 15., 16., 17., 18., 21. i 22. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767];
 - (5) **ako je dostupno**, mjera za promicanje uporabe energije iz biomase [] te mjera za održivost **proizvodnje i uporabe energije iz biomase** [];
 - (6) **utvrđenih mjera za povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja i sektoru prometa.**
- (c) kako je utvrđeno u dijelu 1. Priloga VII.

Članak 19.

Integrirano izvješćivanje o energetskej učinkovitosti

U izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova države članice uključuju informacije o:

- (a) provedbi sljedećih nacionalnih putanja i ciljeva:
- (1) **okvirne** putanje za potrošnju primarne energije i [] krajnje **godišnje** potrošnje energije od 2021. do 2030. kao nacionalnog doprinosa ostvarivanju cilja na razini Unije za 2030., uključujući metodologiju na kojoj se temelji;
 - (2) [] **okvirnih ključnih etapa** [] dugoročne **strategije za obnovu nacionalnog fonda** [] stambenih i [] **nestambenih zgrada, i javnih i privatnih, u skladu s člankom 2.a Direktive 2010/31/EU o energetskej učinkovitosti zgrada;**
 - (3) prema potrebi, ažuriranju drugih nacionalnih ciljeva utvrđenih u nacionalnom planu;

(b) provedbi sljedećih politika i mjera:

- (1) provedenih, donesenih i planiranih politika, mjera i programa za ostvarivanje okvirnog nacionalnog cilja povećanja energetske učinkovitosti za 2030. kao i drugih ciljeva predstavljenih u odjeljku 6., uključujući planirane mjere i instrumente (i one financijske prirode) za promicanje energetske učinkovitosti zgrada, mjera za iskorištavanje potencijala energetske učinkovitosti plinske i elektroenergetske infrastrukture i ostalih mjera za promicanje energetske učinkovitosti;
- (2) prema potrebi, instrumenata utemeljenih na tržištu kojima se daju poticaji za poboljšanja u pogledu energetske učinkovitosti, koji uključuju, ali nisu ograničeni na, energetske poreze, pristojbe i emisijske jedinice;
- (3) nacionalnog sustava obveze energetske učinkovitosti i alternativnih mjera iz članaka 7.a i 7.b Direktive 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 761] i u skladu s Prilogom II. ovoj Uredbi;
- (4) dugoročne strategije za obnovu nacionalnog fonda ☐ stambenih i ☐ **nestambenih** zgrada, **i javnih i privatnih**, uključujući politike i mjere za poticanje troškovno učinkovitih velikih radova ☐ obnove **zgrada, uključujući postupne velike radove obnove**;
- (5) politika i mjera za poticanje energetske usluga u javnom sektoru i mjera za uklanjanje regulatornih i neregulatornih prepreka koje onemogućuju uvođenje ugovora o energetskom učinku i drugih modela usluga energetske učinkovitosti;
- (6) regionalne suradnje u ovom području, ako je primjenjivo;

- (7) ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, mjera financiranja u području energetske učinkovitosti na nacionalnoj razini, uključujući, prema potrebi, potporu Unije i upotrebu njezinih sredstava.
- (c) kako je utvrđeno u Prilogu VII. dijelu 2.

Članak 20.

Integrirano izvješćivanje o energetske sigurnosti

U izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatske planova države članice uključuju informacije o provedbi:

- (a) nacionalnih ciljeva za jačanje diversifikacije izvora energije [], skladištenja i odgovora na potražnju
- (b) **ako je primjenjivo**, nacionalnih ciljeva u pogledu smanjenja ovisnosti o energiji uvezenoj iz trećih zemalja
- (c) nacionalnih ciljeva za razvoj mogućnosti za suočavanje s ograničenom opskrbom ili se prekidom opskrbe izvora energije, uključujući plin i električnu energiju;
- (d) **ako je primjenjivo**, nacionalnih ciljeva u pogledu uvođenja domaćih izvora energije [];
- (e) provedbenih, donesenih i planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz točaka (a) do (d);
- (f) regionalne suradnje u provedbi ciljeva i politika iz točaka (a) do (d);
- (g) ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, prema potrebi, mjera financiranja u ovom području na nacionalnoj razini, uključujući potporu Unije i upotrebu njezinih sredstava.

Članak 21.

Integrirano izvješćivanje o unutarnjem energetsom tržištu

1. U izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova države članice uključuju informacije o provedbi sljedećih ciljeva i mjera:
 - (a) razini elektroenergetske povezanosti koju država članica planira ostvariti 2030. u odnosu na cilj elektroenergetske međusobne povezanosti od najmanje 15 %;
 - (b) ključnim [] infrastrukturnim **projektima** za prijenos električne energije i plina koji su potrebni za ostvarivanje ciljeva [];
 - (c) ako je primjenjivo, glavnih predviđenih infrastrukturnih projekata, osim projekata od zajedničkog interesa;
 - (d) **ako je primjenjivo**, nacionalnih ciljeva povezanih s drugim aspektima unutarnjeg energetskeg tržišta, poput integracije tržišta i uparivanja [];
 - (e) **ako je primjenjivo**, nacionalnih ciljeva u pogledu energetskeg siromaštva, uključujući broj kućanstava koji živi u energetskeg siromaštvu;
 - (f) [] **mjera** u pogledu osiguravanja adekvatnosti elektroenergetskeg sustava [];
 - (g) provedbenih, donesenih i planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz točaka (a) do (f);

- (h) regionalne suradnje u provedbi ciljeva i politika iz točaka (a) do (g);
 - (i) ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, mjera financiranja u području unutarnjeg tržišta energije na nacionalnoj razini, uključujući potporu Unije i upotrebu njezinih sredstava, ako je primjenjivo.
 - (j) mjera za povećanje fleksibilnosti energetskeg sustava s obzirom na proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući uvođenje unutardnevnog uparivanja tržišta i prekograničnih tržišta uravnoteženja
2. Informacije koje su dostavile države članice u skladu sa stavkom 1. usklađene su sa izvješćem nacionalnih regulatora iz članka 59. stavka 1. točke (h) [preinaka Direktive 2009/72/EZ kako je predložena u COM(2016) 864] i članka 41. stavka 1. točke (e) Direktive 2009/73/EZ i prema potrebi se temelje na tome izvješću.

Članak 22.

Integrirano izvješćivanje o istraživanju, inovacijama i konkurentnosti

U izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetskeg i klimatskeg planova [] države članice uključuju informacije o provedbi sljedećih ciljeva i mjera:

- (a) **ako je primjenjivo**, nacionalnih ciljeva i politika kojima se prenose u nacionalni kontekst ciljevi i politike iz plana SET;
- (b) nacionalnih ciljeva u pogledu ukupne [] javne i, **ako je dostupno**, privatne [] potrošnje na istraživanje i inovacije povezane s [] tehnologijama energije **s niskim emisijama stakleničkih plinova** te za tehnološke troškove i razvoj uspješnosti;

- (c) prema potrebi, nacionalnih ciljeva, uključujući dugoročne ciljeve (do 2050.) za uvođenje tehnologija za dekarbonizaciju energetski intenzivnih industrijskih sektora i industrijskih sektora s velikim udjelom CO₂ i, prema potrebi, ciljeve u pogledu infrastrukture za skladištenje i prijevoz ugljika;
- (d) nacionalnih ciljeva za postupno isključivanje energetskih subvencija, **posebno onih sa štetnim učinkom na klimatsku politiku;**
- (e) provedbenih, donesenih i planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz točaka (b) i (c);
- (f) suradnje s drugim državama članicama u provedbi ciljeva i politika iz točaka (b) do (d), uključujući koordinaciju politika i mjera **u kontekstu []** plana SET, kao što je usklađivanje istraživačkih i zajedničkih programa;
- (g) financijskih mjera u ovom području na nacionalnoj razini, uključujući potporu Unije i uporabu njezinih sredstava, ako je primjenjivo.

ODJELJAK 2.

GODIŠNJE IZVJEŠĆIVANJE

Članak 23.

Godišnje izvješćivanje⁴⁵

1. Do **31. [] srpnja** 2021. i svake godine nakon toga (godina X), države članice izvješćuju Komisiju o sljedećem:
 - (a) njihovim približnim inventarima stakleničkih plinova za godinu X-1;
 - (b) informacijama iz članka 6. stavka 2. Direktive 2009/119/EZ;
 - (c) informacijama iz točke 3. Priloga IX. Direktivi 2013/30/EU, u skladu s člankom 25. te Direktive.

⁴⁵ **Objašnjenje: odgovara člancima 7. i 8. MMR-a.**

Za potrebe točke (a) Komisija će, na temelju približnih inventara stakleničkih plinova država članica, ili, ako država članica nije do tog datuma priopćila svoje približne inventare, na temelju vlastitih procjena, svake godine sastavljati približni inventar emisija stakleničkih plinova. Komisija te informacije dostavlja javnosti do 30. rujna svake godine.

2. Od 2023. države članice utvrđuju i dostavljaju Komisiji konačne podatke o inventaru stakleničkih plinova do 15. ožujka svake **izvještajne** godine (X) i preliminarne podatke do 15. siječnja svake godine, uključujući podatke o stakleničkim plinovima i podatke o inventaru iz Priloga III. Izvješće o konačnim podacima iz inventara stakleničkih plinova uključuju i potpuno i ažurno nacionalno izvješće o inventaru. **U roku od tri mjeseca od primitka izvješća, Komisija informacije navedene u Prilogu III., dijelu 1., točki (n) stavlja na raspolaganje Odboru za klimatske promjene iz članka 37.**
3. Države članice dostavljaju Tajništvu UNFCCC-a nacionalne inventare koji sadržavaju informacije dostavljene Komisiji o konačnim podacima iz inventara stakleničkih plinova u skladu sa stavkom 2. ovog članka do 15. travnja svake godine. Komisija u suradnji s državama članicama svake godine sastavlja inventar emisija stakleničkih plinova i priprema izvješće Unije o inventarima stakleničkih plinova i dostavlja ga Tajništvu UNFCCC-a do 15. travnja svake godine.
4. Države članice dostavljaju Komisiji preliminarne i konačne podatke iz nacionalnih inventara do 15. siječnja i 15. ožujka 2027. i 2032. godine koji su izrađeni za njihove račune LULUCF-a za potrebe izvješća o usklađenosti u skladu s člankom 12. Uredbe [] [LULUCF].

[] ⁴⁶

⁴⁶ **Napomena: stavak 4.a premješten je u novi odjeljak 2.a, članak 23.a.**

5. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 36. kako bi učinila sljedeće:
- (a) izmijenila dio 2. Priloga III. dodavanjem ili brisanjem tvari s popisa stakleničkih plinova **u skladu s odgovarajućim odlukama koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma;**
 - (b) nadopunila ovu Uredbu donošenjem vrijednosti za potencijale globalnog zatopljenja i navođenjem smjernica za inventare koje se primjenjuju u skladu s relevantnim odlukama koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma.
6. Komisija, **kojoj pomaže Odbor za klimatske promjene iz članka 37. stavka 1. točke (b),** donosi provedbene akte kako bi utvrdila strukturu, tehničke pojedinosti, format i postupke za države članice za dostavljanje približnih inventara stakleničkih plinova u skladu sa stavkom 1., inventara emisija stakleničkih plinova u skladu sa stavkom 2. i obračunanih emisija i uklanjanja stakleničkih plinova u skladu s člancima 5. i 12. Uredbe [] [LULUCF]. Kada predlaže takve provedbene akte Komisija uzima u obzir rasporede UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma za praćenje i izvješćivanje o tim informacijama i relevantne odluke koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma kako bi osigurala usklađenost Unije s njezinim obvezama izvješćivanja koje ima kao stranka UNFCCC-a i Pariškog sporazuma. U tim se provedbenim aktima navode i rasporedi za suradnju i koordinaciju između Komisije i država članica u pripremi izvješća o inventarima emisija stakleničkih plinova u Uniji. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.

ODJELJAK 2.A

IZVJEŠĆIVANJE O CILJEVIMA DO 2020.

Članak 23.a

Izvješćivanje o ciljevima do 2020.

Do 30. travnja 2022., države članice izvješćuju Komisiju o ostvarivanju nacionalnih ciljeva energetske učinkovitosti do 2020. dostavom informacija navedenih u dijelu 2. Priloga VII. ovoj Uredbi i nacionalnih ukupnih ciljeva za udio energije iz obnovljivih izvora do 2020., kako je utvrđeno u Direktivi 2009/28/EZ, kako će biti na snazi 31. prosinca 2020., dostavom sljedećih informacija:

- (a) sektorski (električna energija, grijanje i hlađenje te promet) i ukupni udjeli energije iz obnovljivih izvora do 2020.;**
- (b) mjere poduzete za postizanje nacionalnih ciljeva za energiju iz obnovljivih izvora do 2020., među ostalim mjere koje se odnose na programe potpore, jamstva o podrijetlu i pojednostavnjenje administrativnih postupaka;**
- (c) udio energije iz biogoriva i tekućih biogoriva proizvedenih iz žitarica i drugih kultura bogatih škrobom, šećernih kultura i uljarica u energetskej potrošnji u prometu;**
- (d) udio energije iz biogoriva proizvedenih iz sirovina i drugih goriva navedenih u dijelu A Priloga IX. Direktivi 2009/28/EZ kako je na snazi 31. prosinca 2020. u energetskej potrošnji u prometu.**

ODJELJAK 3

PLATFORMA ZA IZVJEŠĆIVANJE

Članak 24.

Platforma za e-izvješćivanje

1. Komisija uspostavlja internetsku platformu za izvješćivanje kako bi olakšala komunikaciju između Komisije i država članica i promicala suradnju među državama članicama.
2. Države članice upotrebljavaju internetsku platformu kako bi Komisiji dostavljale izvješća iz ovog poglavlja nakon puštanja platforme u rad.

POGLAVLJE 5.

OBJEDINJENA OCJENA, PRAĆENJE NAPRETKA I ODGOVOR U OKVIRU POLITIKA ZA OSIGURAVANJE OSTVARENJA CILJEVA UNIJE []

Članak 25

Ocjena napretka

1. Do 31. listopada 2021. i svake druge godine nakon toga Komisija ocjenjuje sljedeće, posebno na temelju izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova, ostalih informacija dostavljenih u skladu s ovom Uredbom, pokazatelja i europskih statističkih podataka, ako su dostupni:
 - (a) napredak ostvaren na razini Unije prema ostvarenju ciljeva energetske unije, uključujući za prvo desetogodišnje razdoblje ciljeva Unije u području energetske i klimatske politike za 2030., posebno kako bi se izbjegle razlike među ciljevima Unije do 2030. u pogledu obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti;
 - (b) napredak koji je ostvarila svaka država članica u pogledu ostvarivanja svojih ciljeva i doprinosa i provedbe politika i mjera utvrđenih u njezinu integriranom nacionalnom energetske i klimatskom planu;
 - (c) opći učinak zrakoplovstva na globalnu klimu, uključujući emisije ili učinke koji nisu CO₂, na temelju podataka o emisijama koje su dostavile države članice u skladu s člankom 23. i, prema potrebi, poboljšava tu ocjenu upućivanjem na znanstveni napredak i podatke o zračnom prometu.

2. U području energije iz obnovljivih izvora, u okviru svoje ocjene iz stavka 1., Komisija ocjenjuje napredak ostvaren u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora u bruto krajnjoj potrošnji Unije na temelju **okvirne []** putanje **koja** počinje od 20 % do 2020. **dostiže referentnu točku od barem 22,5 % do 2023. i 40 % do 2025. ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između cilja Unije u pogledu energije iz obnovljivih izvora do 2030. i dostiže cilj Unije u pogledu energije iz obnovljivih izvora do 2030. od barem 27 % do 2030. []**.
3. U području energetske učinkovitosti, u okviru svoje ocjene iz stavka 1., Komisija ocjenjuje ostvareni napredak prema zajedničkom ostvarivanju najveće potrošnje energije na razini Unije od 1 321 Mtoe potrošnje primarne energije i 987 Mtoe konačne potrošnje energije 2030. kako je navedeno u članku 6. stavku 1. točki (a).

Komisija provodi svoju ocjenu poduzimanjem sljedećih koraka:

- (a) ispitivanja je li ostvarena prekretnica od najviše 1483 Mtoe primarne energije i najviše 1086 Mtoe konačne energije 2020.;
- (b) ocjene upućuje li napredak koji su ostvarile države članice da je Unija u cjelini na dobrom putu prema razini potrošnje energije za 2030. kako je navedeno u prvom podstavku, uzimajući u obzir ocjenu informacija koje su države članice dostavile u svojim izvješćima o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova;
- (c) uporabe rezultata iz postupaka izrade modela u odnosu na buduće trendove u potrošnji energije na razini unije i nacionalnoj razini i ostalih komplementarnih analiza.
- (d) **uzimanja u obzir relevantnih okolnosti koje utječu na primarnu i krajnju potrošnju energije kako su ih države članice navele u svojim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima, u skladu s člankom 6. stavkom 2.**

- 3.a U području unutarnjeg energetskeg tržišta, Komisija u okviru svoje ocjene iz stavka 1. ocjenjuje ostvareni napredak prema razini elektroenergetske međusobne povezanosti koju država članica planira ostvariti do 2030.**
4. Do 31. listopada 2021. i svake godine nakon toga Komisija ocjenjuje, posebno na temelju informacija dostavljenih u skladu s ovom Uredbom, jesu li Unija i njezine države članice ostvarile znatan napredak prema ostvarivanju sljedećeg⁴⁷:
- (a) obveza iz članka 4. UNFCCC-a i članka 3. Pariškog sporazuma, kako je navedeno u odlukama koje su donijele Konferencija stranaka UNFCCC-a i Konferencija stranaka UNFCCC-a koje služe kao sastanak stranaka Pariškog sporazuma;
 - (b) obveza navedene u članku 4. Uredbe [] [ESR] i članku 4. Uredbe [] [LULUCF];
 - (c) ciljeva utvrđenih u integriranom nacionalnom energetskeg i klimatskom planu u cilju ostvarivanja ciljeva energetske unije i za prvo desetogodišnje razdoblje radi ostvarenja ciljeva za 2030. u području energetske i klimatske politike.
5. Do 31. listopada 2019. i svake četiri godine nakon toga, Komisija ocjenjuje provedbu Direktive 2009/31/EZ.
6. Komisija tijekom svoje ocjene uzima u obzir najnovije posebne preporuke po državama izdane kontekstu Europskog semestra.
7. Komisija izvješćuje o svojoj ocjeni u skladu s ovim člankom u okviru izvješća o stanju energetske unije iz članka 29.

⁴⁷ **Objašnjenje: odgovara članku 21. MMR-a.**

Članak 26.

Daljnje postupanje u slučaju neusklađenosti s općim ciljevima energetske unije []

[] Na temelju ocjene u skladu s člankom 25., Komisija izdaje preporuke državama članicama u skladu s člankom 28. ako se pokaže da je razvoj politika u toj državi članici neusklađen s općim ciljevima energetske unije.

[]

Članak 27.

Odgovor na nedovoljnu ambicioznost integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova i nedovoljan napredak prema ostvarenju energetskih i klimatskih ciljeva Unije

- 1. Ako Komisija, na temelju svoje ocjene nacрта integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova u skladu s člankom 9. ili svoje ocjene nacрта ažuriranih konačnih planova u skladu s člankom 13. zaključi da ciljevi i doprinosi država članica nisu dostatni za zajedničko ostvarivanje ciljeva energetske unije, ona može pojedinačnim državama članicama izdati nekvantitativne⁴⁸ preporuke da povećaju razinu ambicioznosti u svojim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima i nacrtima ažuriranih verzija planova kako bi se osigurala dovoljna razina zajedničke ambicije.**

⁴⁸ Napomena: vidjeti novi tekst u uvodnoj izjavi 34.

U području energije iz obnovljivih izvora Komisija se koristi relevantnim okolnostima navedenima u članku 5. stavku 1. točki (d) podtočkama i. – v. kao objektivnim kriterijima za njezinu ocjenu, pritom uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti koje utječu na uvođenje energije iz obnovljivih izvora, kako je država članica navela u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (d). Komisija, kojoj pomaže Odbor za energetske unije iz članka 37. stavka 1. točke (a), donosi provedbene akte kojima utvrđuje relevantnu metodologiju uz blisko savjetovanje s državama članicama i na temelju objektivnih kriterija. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.

[]

- 1.a** Ako Komisija, na temelju svoje ocjene integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova i njihovih ažuriranja u skladu s člankom 12., zaključi da ciljevi i doprinosi nacionalnih planova ili njihova ažuriranja nisu dovoljni za zajedničko ostvarivanje ciljeva energetske unije i, posebno za prvo desetogodišnje razdoblje, ciljeva Unije do 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti, ona **predlaže** [] mjere i **koristi se relevantnim ovlastima** na razini Unije kako bi osigurala zajedničko ostvarenje tih ciljeva. Kada je riječ o energiji iz obnovljivih izvora, takvim mjerama uzima se u obzir razina ambicioznosti doprinosa država članica cilju Unije do 2030. koji je utvrđen u njihovim planovima i njihovim ažuriranjima.

[]

2. Ako Komisija, na temelju svoje ocjene u skladu s člankom 25. stavkom 1. točkom (b), zaključi da država članica nije ostvarila dovoljan napredak prema ostvarenju ciljeva i doprinosa ili provedbi politika i mjera utvrđenih u njezinom integriranom nacionalnom klimatskom i energetske planu, ona dotičnoj državi članici daje preporuke u skladu s člankom 28.
- 2.a Pri izdavanju [] preporuka u području energije iz obnovljivih izvora Komisija uzima u obzir **relevantne okolnosti iz članka 5. stavka 1. točke (d). Komisija također uzima u obzir projekte u vezi s energijom iz obnovljivih izvora za koje je donesena konačna odluka o ulaganju ili kojima je dodijeljena potpora u okviru relevantnih programa potpore, pod uvjetom da će ti projekti postati operativni tijekom razdoblja od 2021. do 2030. i da će imati značajan učinak na nacionalni doprinos države članice.**
3. Ako Komisija, na temelju svoje objedinjene ocjene izvješća o napretku država članica u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatske planova u skladu s člankom 25. stavkom 1. točkom (a) i dodatnih izvora informacija, prema potrebi, zaključi da postoji rizik da Unija neće ostvariti ciljeve energetske unije i, posebno, za prvo desetogodišnje razdoblje, ciljeve Okvira Unije za klimatsku i energetske politiku do 2030., ona može dati preporuke svim državama članicama u skladu s člankom 28. kako bi ublažila taj rizik. Komisija, prema potrebi, povrh preporuka, [] **predlaže mjere i koristi se relevantnim ovlastima** na razini Unije posebno kako bi osigurala ostvarivanje ciljeva Unije do 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti. [] **Mjere EU-a donose se samo ako nacionalne mjere predviđene stavkom 4. nisu dostatne za ostvarivanje ciljeva EU-a u pogledu energije iz obnovljivih izvora.**

4. Ako, u području energije iz obnovljivih izvora, ☐ Komisija zaključi, na temelju ocjene koju provede do 2025. i 2027. u skladu s člankom 25. stavcima 1. i 2., ☐ da referentne točke okvirne putanje Unije iz članka 25. stavka 2. ☐ nisu zajednički ostvarene u 2023. i 2025.⁴⁹, države članice ☐ koje su pale ispod svojih nacionalnih referentnih točaka iz članka 4. točke (a) podtočke 2. podpodtočke i. u 2023. ili 2025. ☐ dužne su osigurati do 2026. odnosno 2028. da se ☐ razlika u odnosu na okvirnu putanju Unije u 2023. i 2025. ☐ riješi ☐ provođenjem dodatnih mjera kojima se namjerava pokriti razlika, kao što su:

- (d) ☐ nacionalne mjere za povećanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora;
- (a) prilagodba udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja utvrđenog u članku 23. stavku 1. [preinaka Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767];
- (b) prilagodba udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru prometa utvrđenog u članku 25. stavku 1. [preinaka Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767];
- (c) davanje **dobrovoljnog** financijskog doprinosa financijskom **mehanizmu** ☐ uspostavljenom na razini Unije iz kojeg se financiraju projekti energije iz obnovljivih izvora i kojim izravno ili neizravno upravlja Komisija;

Takvim mjerama uzimaju se u obzir **razmatranja Komisije kako su utvrđena u stavku 2.a** ☐. Dotične države članice mogu predstaviti te mjere kao dio izvješća o napretku iz članka 15.

☐

⁴⁹ Napomena: vidjeti novu uvodnu izjavu 35.a,

4.a Od 1. siječnja 2021. nadalje, udio energije iz obnovljivih izvora u svakoj državi članici u bruto krajnjoj potrošnji energije ne smije biti niži od osnovnog udjela [] koji je jednak obveznom nacionalnom općem cilju za udio energije iz obnovljivih izvora do 2020. kako je navedeno u članku 3. stavku 3. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767]; Ako država članica ne održava svoj osnovni udio kako je izmjeren tijekom jednogodišnjeg razdoblja, dotična država članica, u cilju pokrivanja te razlike poduzima, u roku od godine dana, dodatne mjere kao što su one navedene u stavku 4. točkama od (a) do (d).

Za države članice koje ispune obvezu pokrivanja razlike do osnovnog udjela [] smatra se da su u skladu s obvezama utvrđenima u prvoj rečenici prvog podstavka stavka 4.a i članka 3. stavka 3. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767] tijekom cijelog razdoblja u kojem je razlika nastala.

Za potrebe [] stavka 4. prvog podstavka točke (c), države članice mogu iskoristiti svoje prihode od godišnjih emisijskih jedinica u skladu s Direktivom 2003/87/EZ.

Financijski mehanizam iz točke (c) omogućuje se potpora novim projektima za električnu energiju iz obnovljivih izvora u Uniji. Takvim projektima poštuje se relevantno zakonodavstvo na snazi u državi članici domaćinu. Države članice zadržavaju pravo da odluče hoće li, i ako da, pod kojim uvjetima, [] dopustiti da postrojenja koja se nalaze na njihovom državnom području dobiju potporu iz financijskog mehanizma. Potpora se može i pružati, među ostalim, u obliku premije isplaćene povrh tržišne cijene te se dodjeljuje projektima koji se natječu za najniži trošak ili premiju. Svake godine, energija iz obnovljivih izvora proizvedena u postrojenjima koja se financiraju s pomoću financijskog mehanizma statistički se pripisuje državama članicama sudionicama i odražava njihov relativni financijski doprinos.

4.a Komisija, kojoj pomaže Odbor za energetske uniju iz članka 37. stavka 1. točke (a), [] donosi **provedbene** [] akte [] kako bi utvrdila [] odredbe potrebne za uspostavu i rad financijskog **mehanizma** [] iz točke 4. podtočke (c), a **posebice**:

- metodologiju za izračun maksimalne razine premije za svaku ponudu;
- oblikovanje natječaja koje treba primijeniti, što obuhvaća uvjete za isporuku i povezane sankcije;
- metodologiju za izračun **financijskih** doprinosa država članica i **proizlazećih** (statističkih) koristi za države članice doprinositeljice („ključ raspodjele”);
- **minimalne uvjete za sudjelovanje država članica, uzimajući u obzir potrebu da se osiguraju i kontinuitet mehanizma s pomoću dovoljnog trajanja doprinosa država članica, kao i maksimalna količina fleksibilnosti za sudjelovanje država članica.**
- **odredbe kojima se osigurava sudjelovanje i/ili odobrenje država članica domaćina i, prema potrebi, odredbe koje se odnose na dodatne naknade sustavnih troškova.**

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.

5. Ako, u području energetske učinkovitosti, ne dovodeći u pitanje druge mjere na razini Unije u skladu sa stavkom 3., Komisija zaključi, na temelju ocjene u skladu s člankom 25. stavcima 1. i 3., tijekom 2023. da nije ostvaren dovoljan napredak prema zajedničkom ostvarivanju cilja energetske učinkovitosti Unije iz članka 25. stavka 3. prvog podstavka, ona [] **predlaže** mjere i **koristi se relevantnim ovlastima na razini Unije** do 2024., povrh onih utvrđenih Direktivom 2010/31/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 765] i Direktivom 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 761] kako bi osigurala da su zadovoljeni [] ciljevi energetske učinkovitosti Unije do 2030. Takvim mjerama posebno se može poboljšati energetska učinkovitost:
- (a) proizvoda, u skladu s Direktivom 2010/30/EU i Direktivom 2009/125/EZ;
 - (b) zgrada, u skladu s Direktivom 2010/31/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s COM(2016) 765] i Direktivom 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s COM(2016) 761];
 - (c) prometa.

Članak 28.

Preporuke Komisije državama članicama i opetovani dijalog s državama članicama

1. Komisija, prema potrebi, daje preporuke državama članicama kako bi osigurala ostvarivanje ciljeva energetske unije. **Preporuke Komisije dostupne su javnosti.**

2. Kada se u ovoj Uredbi upućuje na ovaj članak, primjenjuju se sljedeća načela:

- (a) **Komisija uzima u obzir značajna politička i tržišna kretanja;**
- (b) dotična država članica [] uzima u obzir preporuku u duhu solidarnosti između država članica i Unije i između država članica;
- (c) država članica navodi, u svojem izvješću o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova izrađenom u godini nakon godine u kojoj je izdana preporuka, kako je [] uzela u obzir preporuku [];
- (d) preporukama bi se trebale nadopunjavati posljednje posebne preporuke po državama izdane kontekstu Europskog semestra.

Članak 29.

Izvješće o stanju energetske unije

- 1. Komisija do 31. listopada svake godine dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o stanju energetske unije.
- 2. Izvješće o stanju energetske unije uključuje, među ostalim, sljedeće elemente:
 - (a) ocjenu obavljen u skladu s člankom 25.;
 - (b) prema potrebi, preporuke u skladu s člankom 28.;
 - (c) funkcioniranje tržišta ugljika iz članka 10. stavka 5. Direktive 2003/87/EZ, uključujući informacije o primjeni Direktive 2003/87/EZ iz članka 21. stavka 2. iste Direktive;

- (d) **od 2023.** dvogodišnja izvješća o bioenergetskoj održivosti Unije, koja sadržavaju informacije navedene u Prilogu VIII.;
- (e) dvogodišnja izvješća o dobrovoljnim programima u pogledu kojih je Komisija donijela odluku u skladu s člankom 27. stavkom 4. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predloženo u COM(2016) 767] koji sadržavaju informacije iz Priloga IX. ovoj Uredbi;
- (f) opće izvješće o napretku u primjeni [preinake Direktive 2009/72/EZ kako je predložena u COM(2016) 864] u skladu s člankom 69. te Direktive;
- (g) opće izvješće o napretku u primjeni Direktive 2009/73/EZ u skladu s člankom 52. te Direktive;
- (h) opće izvješće o napretku sustava obveze energetske učinkovitosti iz članaka 7.a i 7.b Direktive 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s COM(2016) 761];
- (i) opće izvješće o napretku država članica u stvaranju potpunog i operativnog energetskog tržišta;
- (j) stvarnu kvalitetu goriva u različitim državama članicama i zemljopisnu pokrivenost goriva s najvećim sadržajem sumpora od 10 mg/kg čiji je cilj osigurati pregled podataka o kvaliteti goriva u različitim državama članicama koji su dostavljeni u skladu s Direktivom 98/70/EZ;
- (k) ostala relevantna pitanja za provedbu energetske unije, uključujući javnu i privatnu potporu.

Članak 29.a

Političko praćenje upravljanja

Relevantne faze u ciklusu sustava upravljanja predstaviti će se Vijeću koje će o njima raspravljati.

Vijeće će se na godišnjoj osnovi osvrnuti o napretku koji su u svim dimenzijama energetske i klimatske politike postigle Unija i države članice, kako je utvrđeno u nacionalnim energetske i klimatskim planovima.

POGLAVLJE 6.

NACIONALNI SUSTAVI I SUSTAVI UNIJE ZA EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA I UKLANJANJE PONORIMA

Članak 30.

Nacionalni sustavi inventara i sustavi inventara Unije⁵⁰

1. Države članice do 1. siječnja 2021. uspostavljaju nacionalne sustave inventara za procjenjivanje antropogenih emisija iz izvora i uklanjanja ponorima stakleničkih plinova navedene u dijelu 2. Priloga III. ovoj Uredbi te njima upravljaju i nastoje ih stalno unaprjeđivati. One ih uspostavljaju i kako bi osigurale pravodobnost, transparentnost, točnost, dosljednost, usporedivost i potpunost svojih inventara stakleničkih plinova.
2. Države članice osiguravaju da njihova nadležna tijela za inventare imaju pristup informacijama iz Priloga X. ovoj Uredbi, da iskorištavaju sustave izvješćivanja uspostavljene u skladu s člankom 20. Uredbe (EU) br. 517/2014 za poboljšanje procjene fluoriranih plinova u nacionalnim inventarima stakleničkih plinova i da mogu poduzeti godišnje provjere usklađenosti iz dijela 1. točaka (i) i (j) Priloga III. ovoj Uredbi.

⁵⁰ **Objašnjenje: odgovara člancima 5., 6. i 9. MMR-a.**

3. Ovime se uspostavlja sustav inventara Unije u cilju osiguranja pravodobnosti, transparentnosti, točnosti, dosljednosti, usporedivosti i potpunosti nacionalnih inventara u odnosu na inventar stakleničkih plinova Unije. Komisija upravlja tim sustavom, održava ga i stalno ga nastoji unaprijediti, što uključuje uspostavu programa za osiguranje i kontrolu kvalitete, utvrđivanje ciljeva kvalitete i izradu plana za osiguranje i kontrolu kvalitete inventara, postupke za izradu procjena emisija za potrebe sastavljanja inventara Unije u skladu sa stavkom 5. ovog članka i preispitivanja iz članka 31.
4. Komisija obavlja početne provjere točnosti preliminarnih podataka iz inventara stakleničkih plinova koje države članice trebaju dostaviti u skladu s člankom 23. stavkom 2. Ona šalje rezultate te provjere državama članicama u roku od šest tjedana od roka za dostavu. Države članice odgovaraju na sva relevantna pitanja nastala nakon početne provjere do 15. ožujka, zajedno s konačnim podnošenjem inventara za godinu X-2.
5. Ako država članica do 15. ožujka ne dostavi podatke iz inventara koji su potrebni za sastavljanje inventara Unije, Komisija, u dogovoru i bliskoj suradnji s predmetnom državom članicom, može pripremiti procjene kako bi nadopunila podatke koje je dostavila država članica. Komisija u tu svrhu upotrebljava smjernice koje se primjenjuju na pripremu nacionalnih inventara stakleničkih plinova.
6. Komisija, **kojoj pomaže Odbor za klimatske promjene iz članka 37. stavka 1., donosi [] provedbene akte []** kako bi utvrdila pravila o sadržaju, strukturi, formatu i postupku dostavljanja informacija povezanih s nacionalnim sustavima inventara i zahtjeve o uspostavi, radu i funkcioniranju nacionalnih [] sustava inventara. **Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.** Pri izradi takvih akata Komisija vodi računa o relevantnim odlukama koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma.

- 6.a Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 36. kako bi ovu Uredbu dopunila utvrđivanjem pravila u vezi sa zahtjevima o uspostavi, radu i funkcioniranju sustava inventara Unije. Pri izradi takvih akata Komisija vodi računa o relevantnim odlukama koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma.**

Članak 31.

Preispitivanje inventara⁵¹

1. Komisija 2027. i 2032. obavlja sveobuhvatno preispitivanje nacionalnih podataka iz inventara koje su dostavile države članice u skladu s člankom 23. stavkom 3. ove Uredbe u cilju praćenja smanjenja emisija stakleničkih plinova država članica ili njihova ograničenja u skladu sa člancima 4., 9. i 10. Uredbe [] [ESR] i njihovih smanjenja emisija i poboljšanja uklanjanja ponorima u skladu s člancima 4. i 12. Uredbe [] [LULUCF] te svih ostalih ciljeva smanjenja ili ograničavanja emisija stakleničkih plinova utvrđenih u zakonodavstvu Unije. Države članice u potpunosti sudjeluju u tom postupku.
2. Sveobuhvatno preispitivanje iz stavka 1. uključuje:
 - (a) kontrole u cilju provjere transparentnosti, točnosti, usklađenosti, usporedivosti i potpunosti dostavljenih podataka;
 - (b) kontrole u cilju utvrđivanja slučajeva kada su podaci iz inventara pripremljeni na način koji nije u skladu sa dokumentacijom smjernica UNFCCC-a ili pravilima Unije;
 - (c) kontrole u cilju utvrđivanja slučajeva kada se računovodstvo LULUCF-a obavlja na način koji nije u skladu sa dokumentacijom smjernica UNFCCC-a ili pravilima Unije i
 - (d) prema potrebi, izračun preostalih nužnih tehničkih ispravaka, u dogovoru s državama članicama.

⁵¹ **Objašnjenje: odgovara članku 19. MMR-a.**

3. Komisija, **kojoj pomaže Odbor za klimatske promjene iz članka 37. stavka 1. točke (b)**, donosi provedbene akte kako bi utvrdila rokove i postupak za provođenje sveobuhvatnog preispitivanja, među ostalim zadaća iz stavka 2. ovog članka i osigurala primjereno savjetovanje s državama članicama u pogledu zaključaka tih preispitivanja. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.
4. Komisija provedbenim aktom utvrđuje ukupni zbroj emisija za relevantne godine koji proizlazi iz ispravljenih podataka iz inventara za svaku državu članicu po okončanju preispitivanja podijeljenih između podataka o emisijama relevantnih za članak 9. Uredbe [] [ESR] i podataka o emisijama iz dijela 1. točke (c) Priloga III. ovoj Uredbi te kako bi utvrdila ukupni zbroj emisija i uklanjanja relevantnih za članak 4. Uredbe [] [LULUCF].
5. Podaci za svaku državu članicu, kako su zabilježeni u registrima uspostavljenima u skladu s člankom 13. Uredbe [] [LULUCF] [] [] **četiri mjeseca** nakon datuma objave provedbenog akta donesenog u skladu sa stavkom 4. ovog članka, upotrebljavaju se za provjeru usklađenosti s člankom 4. Uredbe [] [LULUCF], uključujući promjene takvih podataka koji nastaju kao posljedica toga što su države članice iskoristile fleksibilnosti u skladu s člankom 11. Uredbe [] [LULUCF].
6. Podaci za svaku državu članicu, kako su uneseni u registre uspostavljene u skladu s člankom 11. Uredbe [] [ESR] [] **dva mjeseca** nakon datuma provjere usklađenosti s Uredbom [] [LULUCF] iz stavka 5. ovog članka, upotrebljavaju se za provjeru usklađenosti u skladu s člankom 9. Uredbe [] [ESR] za godine 2021. i 2026. Provjera usklađenosti u skladu s člankom 9. Uredbe [] [ESR] za svaku od godina od 2022. do 2025. i od 2027. do 2030. obavlja se na datum koji pada jedan mjesec nakon datuma provjere usklađenosti za prethodnu godinu. Ta provjera uključuje promjene takvih podataka koje nastaju kao rezultat toga što je ta država članica iskoristila fleksibilnosti u skladu s člancima 5., 6. i 7. Uredbe [] [ESR].

Članak 32.

Nacionalni sustavi i sustavi Unije za politike i mjere te projekcije⁵²

1. Do 1. siječnja 2021. države članice upravljaju nacionalnim sustavima, a Komisija sustavom Unije, za izvješćivanje o politikama i mjerama i za izvješćivanje o projekcijama antropogenih emisija stakleničkih plinova iz izvora i uklanjanja ponorima te nastoje stalno unaprjeđivati te sustave. Ti sustavi uključuju relevantna institucionalna, pravna i postupovna rješenja uspostavljena u državi članici i u Uniji za ocjenjivanje politike i izradu projekcija antropogenih emisija stakleničkih plinova iz izvora i uklanjanja ponorima.
2. Države članice i Komisija nastoje osigurati pravodobnost, transparentnost, točnost, dosljednost, usporedivost i potpunost dostavljenih informacija o politikama i mjerama te o projekcijama antropogenih emisija stakleničkih plinova iz izvora i uklanjanja ponorima, kako je navedeno u članku 16., uključujući uporabu i primjenu podataka, metoda i modela i provedbu aktivnosti osiguranja i kontrole kvalitete i analizu osjetljivosti.
3. Komisija, **kojoj pomaže Odbor za klimatske promjene iz članka 37. stavka 1. točke (b)**, donosi provedbene akte kako bi utvrdila strukturu, format i postupke podnošenja informacija o nacionalnim sustavima i sustavima Unije za politike i mjere te za projekcije u skladu sa stavecima 1. i 2. ovog članka i članka 16. Kad predlaže takve akte, Komisija uzima u obzir relevantne odluke koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma, uključujući međunarodno odgovorene zahtjeve izvješćivanja i rasporede praćenja i dostavljanja tih informacijama. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.

⁵² **Objašnjenje: odgovara članku 12. MMR-a.**

Uspostava i rad registara

1. Države članice [] i **Unija** uspostavljaju i održavaju registre za točno računanje međunarodno utvrđenih doprinosa u skladu s člankom 4. stavkom 13. Pariškog sporazuma i za međunarodno prenesene ishode ublažavanja u skladu s člankom 6. tog sporazuma.
2. Unija i države članice mogu održavati svoje registre u objedinjenom sustavu zajedno s jednom ili više država članica.
3. Podaci u registrima iz stavka 1. ovog članka stavljaju se na raspolaganje središnjem administratoru imenovanom u skladu s člankom 20. Direktive 2003/87/EZ.
4. Komisija [] donosi delegirane akte u skladu s člankom 36. kako bi uspostavila registre iz stavka 1. ovog članka i ostvarila, s pomoću registara Unije i država članica, nužnu tehničku provedbu relevantnih odluka tijela UNFCCC-a i Pariškog sporazuma, u skladu sa stavkom 1. ovog članka.

⁵³ **Objašnjenje: odgovara članku 10. MMR-a.**

POGLAVLJE 7.

SURADNJA I POTPORA

Članak 34.

Suradnja između država članica i Unije⁵⁴

1. Države članice u potpunosti surađuju uzajamno i s Unijom i koordiniraju svoja djelovanja u pogledu obveza iz ove Uredbe, posebno u sljedećem:
 - (a) postupku izrade, donošenja, prijavljivanja i ocjene integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova u skladu s člancima 9. do 12.;
 - (b) postupku izrade, donošenja, prijavljivanja i ocjene izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova u skladu s člankom 15. i godišnjih izvješća u skladu s člankom 23.;
 - (c) postupku povezanom s preporukama Komisije i provedbi tih preporuka u skladu s člankom 9. stavcima 2. i 3., člankom 15. stavkom 5., člankom 26. stavkom 1. i člankom 27. stavcima 2. i 3.;
 - (d) izradi inventara stakleničkih plinova Unije i izradi izvješća o inventaru stakleničkih plinova Unije, u skladu s člankom 23. stavkom 3.;
 - (e) izradi nacionalnih komunikacijskih planova Unije u skladu s člankom 12. UNFCCC-a i dvogodišnjeg izvješća Unije u skladu s Odlukom 2/CP.17 ili sljedećim relevantnim odlukama koje su donijela tijela UNFCCC-a;
 - (f) postupcima preispitivanja i usklađivanja u skladu s UNFCCC-om i Pariškim sporazumom u skladu s bilo kojom primjenjivom odlukom u skladu s UNFCCC-om te u postupku Unije za preispitivanje inventara stakleničkih plinova država članica iz članka 31.;

⁵⁴ **Objašnjenje: odgovara članku 23. MMR-a.**

- (g) prilagodbama nakon postupka preispitivanja iz članka 31. ili drugim promjenama inventara i izvješća o inventaru koja su dostavljena ili će biti dostavljena Tajništvu UNFCCC-a;
 - (h) izradi približnog inventara stakleničkih plinova Unije u skladu s člankom 23. stavkom 1. točkom (a) i posljednjim podstavkom članka 23. stavka 1.
2. Komisija može, na zahtjev države članice, dati tehničku potporu državama članicama u pogledu obveza iz ove Uredbe.

Članak 35.

Uloga Europske agencije za okoliš⁵⁵

Europska agencija za okoliš pomaže Komisiji u njezinom radu u dimenzijama dekarbonizacije i energetske učinkovitosti u cilju usklađivanja s člancima 14., 15., 16., 17., 18., 19., 23., 24., 25., 29., 30., 31., 32. i 34., u skladu sa svojim godišnjim programom rada. To uključuje potrebnu pomoć u pogledu sljedećeg:

- (a) prikupljanja informacija koje su države članice dostavile o politikama i mjerama te o projekcijama;
- (b) provođenja postupaka osiguranja i kontrole kvalitete informacija koje su dostavile države članice o projekcijama i politikama i mjerama;
- (c) izrade procjena ili nadopunjavanja procjena dostupnih Europskoj komisiji za podatke o projekcijama koje države članice nisu prijavile;
- (d) prikupljanja podataka, koji se ako je moguće uzimaju iz europske statistike i vremenski su primjereni, prema potrebi za izvješće o stanju energetske unije Europskom parlamentu i Vijeću koje priprema Komisija;

⁵⁵ **Objašnjenje: odgovara članku 24. MMR-a.**

- (e) širenja informacija prikupljenih u skladu s ovom Uredbom, uključujući održavanje i ažuriranje baze podataka o politikama i mjerama ublažavanja država članica i Europske platforme za prilagodbu klimatskim promjenama u pogledu učinaka, ranjivosti i prilagodbe klimatskim promjenama;
- (f) obavljanja postupaka osiguranja i kontrole kvalitete u izradi inventara stakleničkih plinova Unije;
- (g) izrade inventara stakleničkih plinova Unije i izradi izvješća o inventaru stakleničkih plinova Unije;
- (h) pripreme procjena za podatke koji nisu dostavljeni u okviru nacionalnih inventara stakleničkih plinova;
- (i) provođenja preispitivanja iz članka 31.;
- (j) izrade približnih inventara stakleničkih plinova Unije.

POGLAVLJE 8.

DELEGIRANJE

Članak 36.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 3. stavka 4., članka 23. stavka 5., [] članka 30. stavka 6.a i članka 33. stavka 4. dodjeljuju se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od [datum stupanja na snagu ove Uredbe]. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije isteka razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 3. stavka 4., članka 23. stavka 5., [] članka 30. stavka 6.a i članka 33. stavka 4. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima propisanim u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 3. stavka 4., članka 23. stavka 5. članka 27. stavka 4., članka 30. stavka 6. a i članka 33. stavka 4. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

POGLAVLJE 9. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 37.

Odbori za energetske uniju i klimatske promjene⁵⁶

1. Komisiji pomažu:

a) [] Odbor za energetske uniju i

b) Odbor za klimatske promjene.

Ti odbori su [] odbori u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011 [].

2. Odborom za **klimatske promjene** [] **ponovno se uspostavlja** odbor osnovan člankom 8. Odluke 93/389/EEZ, člankom 9. Odluke 280/2004/EZ i člankom 26. Uredbe (EU) br. 525/2013. Upućivanja na odbor osnovan u skladu s tim pravnim aktima tumače se kao upućivanja na odbor uspostavljen ovom Uredbom.

2.a Odbori održavaju zajedničke sastanke kad je to opravdano temom sastanka kako bi raspravljali o zajedničkim mjerama, osiguravali dosljednost politika i nastojali maksimalno povećati sinergije među sektorima.

3. Kod upućivanja na ovaj članak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

⁵⁶ Napomena: u tekstu (članku 15. stavku 3., članku 17. stavku 4., članku 23. stavku 6., članku 27. stavku 1., članku 27. stavku 4.b, članku 30. stavku 6., članku 31. stavku 3., članku 32. stavku 3.) je za svaku ovlast pojašnjeno, preciznim upućivanjem na temelju preliminarnih naznaka delegacija kako se priopćene 30. studenoga, koji od ta dva Odbora *glasuje*. Također se podsjeća da države članice mogu odlučiti koji stručnjaci će ih predstavljati u pojedinom odboru i da svaki odbor, u skladu sa svojim poslovnikom, može odlučiti o održavanju zajedničkog sastanka s drugim odborom, a posljedica toga je da su rasprave zajedničke (*ali ne i glasovanje*).

Članak 38.

Preispitivanje

Komisija do 28. veljače 2026 i svakih pet godina nakon toga izvješćuje Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Uredbe, o njezinu doprinosu upravljanju energetske unije **i klimatskom politikom, napretku u vezi s ostvarenjem ciljeva u pogledu klime i energetike do 2030. i drugih ciljeva Unije u vezi s energetske unije te dugoročnih ciljeva Pariškog sporazuma. Osim toga, Komisija podnosi izvješće o []** usklađenosti odredaba ove Uredbe u vezi s planiranjem, izvješćivanjem i praćenjem s drugim zakonodavstvom Unije ili budućim odlukama povezanim s UNFCCC-om i Pariškim sporazumom. Komisija prema potrebi daje prijedloge.

Komisija razmatra učinak svih izmjena u smjernicama IPCC-a ili metodologijama UNFCCC-a za nacionalne inventare stakleničkih plinova koje dovode do razlike od preko 1 % u ukupnim emisijama stakleničkih plinova države članice relevantnih za [članak 4. ESR-a], te može izmijeniti godišnje emisijske kvote država članica kako je procijenjeno u skladu s [člankom 4. ESR-a].

Članak 39.

Izmjene Direktive 94/22/EZ

Direktiva 94/22/EZ mijenja se kako slijedi:

- (1) u članku 8. stavak 2. briše se;
- (2) članak 9. briše se.

Članak 40.
Izmjene Direktive 98/70/EZ

Direktiva 98/70/EZ mijenja se kako slijedi:

- (1) u članku 8. stavku 4. druga rečenica briše se ;
- (2) u članku 7.a stavku 1. trećem podstavku točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„ukupne količine za svaku isporučenu vrstu goriva ili energije; i”;

- (3) u članku 7.a stavku 2. prva rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Države članice od isporučitelja zahtijevaju da do 31. prosinca 2020. što je moguće postupnije smanjuju emisije stakleničkih plinova po energetskej jedinici isporučenog goriva ili energije do 10 % u odnosu na osnovnu normu za gorivo iz Priloga II. Direktivi Vijeća (EU) 2015/652.”

Članak 41.
Izmjene Direktive 2009/31/EZ

U članku 38. Direktive 2009/31/EZ stavak 1. briše se.

Članak 42.
Izmjene Uredbe (EZ) br. 663/2009

Uredba (EZ) br. 663/2009 mijenja se kako slijedi:

- (1) u članku 27. stavci 1. i 3. brišu se;
- (2) članak 28. briše se.

Članak 43.
Izmjene Uredbe (EZ) br. 715/2009

Članak 29. Uredbe (EZ) br. 715/2009 briše se.

Članak 44.
Izmjene Direktive 2009/73/EZ

Direktiva 2009/73/EZ mijenja se kako slijedi:

- (1) članak 5. briše se;
- (2) članak 52. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 52.

Izvješćivanje

Komisija prati i preispituje primjenu ove Direktive te Europskom parlamentu i Vijeću podnosi opće izvješće o napretku kao prilog izvješću o stanju energetske unije iz članka 29. Uredbe [XX/20XX] [ove Uredbe].”

Članak 45.

Izmjene Direktive Vijeća 2009/119/EZ

U članku 6. Direktive 2009/119/EZ stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Do [] **31. srpnja**⁵⁷ svake godine svaka država članica dostavlja Komisiji primjerak sažetka registra zaliha iz stavka 1. iz kojeg se vide barem količine i vrsta zaliha za slučaj nužde koje su uvrštene u registar na posljednji dan prethodne kalendarske godine.”

Članak 46.

Izmjene Direktive 2010/31/EZ

Direktiva 2010/31/EU mijenja se kako slijedi:

- (1) U članku 2.a Direktive 2010/31/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 765] umeće se sljedeći stavak 4.:

„4. Dugoročna strategija iz stavka 1. podnosi se Komisiji kao dio integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana u skladu s člankom 3. Uredbe [XX/20XX] [ove Uredbe].”;

- (2) u članku 5. stavku 2. drugom podstavku briše se rečenica „To se izvješće može uključiti u planove djelovanja u vezi s energetsom učinkovitosti iz članka 14. stavka 2. Direktive 2006/32/EZ.”;
- (3) u članku 9. stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

⁵⁷ **Napomena: rok za godišnje izvješće u skladu s člankom 23.**

„U okviru izvješća o stanju energetske unije iz članka 29. Uredbe [XX/20XX] [ove Uredbe] Komisija svake dvije godine izvješćuje Europski parlament i Vijeće o napretku koji su države članice postigle u povećavanju broja zgrada gotovo nulte energije. Komisija na temelju tih dostavljenih informacija izrađuje akcijski plan i prema potrebi predlaže preporuke i mjere u skladu s člancima 27. i 28. Uredbe [XX/20XX] [ove Uredbe] za povećanje broja tih zgrada i potiče primjenu najbolje prakse za troškovno učinkovitu pretvorbu postojećih zgrada u zgrade gotovo nulte energije.”;

(4) U članku 10. stavci 2. i 3. brišu se.

Članak 47.

Izmjene Direktive 2012/27/EZ

Direktiva 2012/27/EU mijenja se kako slijedi:

- (1) u članku 4. posljednji stavak briše se;
- (2) u članku 18. stavku 1. točka (e) briše se ;
- (3) u članku 24. stavci 1., **3.**, [] 4. i 11. brišu se;
- (3.a) u članku 24. stavak 2. briše se;**⁵⁸
- (4) Prilog XIV briše se.

⁵⁸ **Napomena: *usp. članak 52.***

Članak 48.

Izmjene Direktive 2013/30/EZ

U članku 25. Direktive 2013/30/EZ stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice svake godine u okviru godišnjeg izvješćivanja u skladu s člankom 23. Uredbe [XX/20XX] [ove Uredbe] dostavljaju informacije navedene u Prilogu IX. točki 3.”

Članak 49.

Izmjene Direktive Vijeća (EU) 2015/652

Direktiva Vijeća (EU) br. 2015/652 mijenja se kako slijedi:

(1) u Prilogu I. dijelu 2. točke 2., 3. 4. i 7. brišu se;

(1.a) članak 5 stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„Do 31. prosinca svake godine države članice dostavljaju Komisiji podatke za prethodnu kalendarsku godinu koji se odnose na usklađenost s člankom 7.a Direktive 98/70/EZ, kako je definirano u Prilogu III. ovoj Direktivi.”

(2) Prilog III. mijenja se kako slijedi:

(a) točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice dostavljaju podatke navedene u točki 3. Navedeni podaci moraju se dostaviti za sva goriva i energente stavljene na tržište u svakoj državi članici. Ako se razna biogoriva miješaju s fosilnim gorivima, moraju se navesti podaci za svako biogorivo.”;

(b) u točki 3. podtočke (e) i (f) brišu se;

(3) Prilog IV. mijenja se kako slijedi:

(a) brišu se sljedeći predlošci za dostavljanje informacija radi osiguravanja sukladnosti dostavljenih podataka:

- Podrijetlo – pojedinačni isporučitelji
- Podrijetlo – zajednički isporučitelji
- Mjesto kupnje

(b) u napomenama uz format brišu se točke 8. i 9.

Članak 50.

Stavljanje izvan snage

Uredba (EU) br. 525/2013 stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021. podložno prijelaznim odredbama iz članka 51. Upućivanja na Uredbu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i tumače u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu XI.

Članak 51.

Prijelazne odredbe

Odstupajući od članka 50. ove Uredbe, članak 7. i članak 17. stavak 1. točke (a) i (d) Uredbe (EU) br. 525/2013 nastavljaju se primjenjivati na izvješća koja sadržavaju podatke koji su u skladu s tim člancima propisani za godine 2018., 2019. i 2020.

Članak 19. Uredbe (EU) br. 525/2013 nastavlja se primjenjivati na preispitivanja podataka iz inventara stakleničkih plinova za 2018., 2019. i 2020.

Članak 22. Uredbe (EU) br. 525/2013 nastavlja se primjenjivati na podnošenje izvješća propisanog tim člankom.

Članak 52.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 33., članak 46. stavci 2. do 4., članak 47. stavci 3. i 4. i **članak 48.** primjenjuju se od 1. siječnja 2021.⁵⁹

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

⁵⁹ Napomena: izvorni tekst ponovno je uključen s obzirom na prilagodbu članka 47.

OPĆI OKVIR ZA INTEGRIRANE NACIONALNE ENERGETSKE I KLIMATSKE PLANOVE

Dio 1.

Opći okvir plana

ODJELJAK A: NACIONALNI PLAN	
1. PREGLED I PROCES DONOŠENJA PLANA	
1.1. Sažetak	i. Politički, gospodarski, okolišni i socijalni kontekst plana ii. ☐ Strategija ☐ koja se odnosi na pet dimenzija energetske unije iii. Tablični prikaz ključnih ciljeva, politika i mjera plana
1.2. Pregled trenutnog stanja u pogledu politika	i. Nacionalni energetske sustav i energetske sustav EU-a te kontekst politika nacionalnog plana ii. Trenutačne energetske i klimatske politike i mjere ☐ koje se odnose na pet dimenzija energetske unije iii. Ključna pitanja od prekogranične važnosti iv. Administrativne strukture za provedbu nacionalnih energetske i klimatske politika
1.3. Savjetovanja i sudjelovanje nacionalnih subjekata i subjekata EU-a te ishod savjetovanja	i. Sudjelovanje Parlamenta ii. Sudjelovanje lokalnih i regionalnih tijela iii. Savjetovanja s dionicima, uključujući socijalne partnere, te uključenost civilnog društva iv. Savjetovanja s drugim državama članicama v. Iterativni postupak s Europskom komisijom
1.4. Regionalna suradnja u izradi plana	i. Elementi koji podliježu zajedničkom ili koordiniranom planiranju s drugim državama članicama ii. Objašnjenje u pogledu toga kako se u planu razmatra regionalna suradnja

2. NACIONALNI CILJEVI KOJI SE ODOSE NA:

2.1. Dimenzija: dekarbonizacija

2.1.1. Emisije i uklanjanja stakleničkih plinova []⁶⁰

- i. **Elementi iz članka 4. točke (a) podtočke 1. []**
- ii. Ako je primjenjivo, drugi nacionalni ciljevi koji su u skladu s postojećim dugoročnim strategijama za niske emisije. Ako je primjenjivo, drugi ciljevi, uključujući sektorske ciljeve []

2.1.2. Energija iz obnovljivih izvora []

- i. **Elementi iz članka 4. točke (a) podtočke 2. []**
- ii. []
- iii. **Procijenjene putanje []** za sektorski udio energije iz obnovljivih izvora u krajnjoj potrošnji energije od 2021. do 2030. u elektroenergetskom sektoru, sektoru grijanja i hlađenja i sektoru prometa
- iv. **[] Ocijenjeni doprinosi []** tehnologija za dobivanje energije iz obnovljivih izvora, koju države članice planiraju upotrijebiti kako bi ostvarile ukupne i sektorske putanje za energiju iz obnovljivih izvora od 2021. do 2030., uključujući očekivanu krajnju bruto potrošnju energije po tehnologiji i sektoru izraženu u Mtoe i ukupni planirani instalirani kapacitet (raščlanjen na nove i obnovljene kapacitete) po tehnologiji i sektoru izražen u MW
- v. **[] Ako je dostupno, procijenjene putanje** potražnje za bioenergijom, raščlanjene na toplinsku i električnu energiju te promet, i putanje opskrbe biomasom po sirovini i podrijetlu (razlikovanje između domaće proizvodnje i uvoza). Za šumsku biomasu, ocjena njezina izvora i utjecaja na ponor LULUCF-a, **ako je dostupno.**
- vi. Ako je **dostupno []**, druge nacionalne putanje i ciljeve, uključujući one dugoročne i sektorske (npr. [] udio energije iz obnovljivih izvora u centraliziranom grijanju, upotreba energije iz obnovljivih izvora u zgradama, energija iz obnovljivih izvora koju su proizveli gradovi, energetske zajednice i potrošači koji sami proizvode i troše svoju energiju)⁶¹

⁶⁰ Dosljednost će se osigurati dugoročnim strategijama za niske emisije u skladu s člankom 14.

⁶¹ **Napomena: predsjedništvo poziva delegacije da razmotre premještanje točaka iii, iv. i vi. u odjeljak B: analitička osnova.**

2.2. Dimenzija: energetska učinkovitost []

i. Elementi iz članka 4. točke (b) []

[]

ii. Ako je primjenjivo, drugi nacionalni ciljevi, uključujući dugoročne ciljeve ili strategije i sektorske ciljeve, **i nacionalni ciljevi u područjima kao što su energetska učinkovitost u prometnom sektoru i energetska učinkovitost u odnosu na grijanje i hlađenje**

Dimenzija: energetska sigurnost

i. Elementi iz članka 4. točke (c) []

i.a Prema potrebi, nacionalne ciljeve za jačanje: diversifikacije izvora energije i opskrbe iz trećih zemalja; skladištenja; i odgovora na potražnju;

ii. Ako je primjenjivo, nacionalni ciljevi u pogledu smanjenja ovisnosti o energiji uvezenoj iz trećih zemalja

iii. []

iv. Ako je primjenjivo, nacionalni ciljevi u pogledu razvoja nacionalnih domaćih izvora energije []

2.3. Dimenzija: unutarnje energetske tržište	
2.3.1. Elektroenergetska međusobna povezanost []	
i. Elementi iz članka 4. točke (d)	
2.3.2. Infrastruktura za prijenos energije	
i. Ključni [] infrastrukturni projekti za prijenos električne energije i plina koji su potrebni za ostvarivanje ciljeva [];	
ii. Ako je primjenjivo, glavni infrastrukturni projekti koji su predviđeni, osim projekata od zajedničkog interesa ⁶²	
2.3.3. Integracija tržišta	
i. Nacionalni ciljevi povezani s drugim aspektima unutarnjeg energetskeg tržišta, poput integracije tržišta i uparivanja, uključujući vremenski okvir tijekom kojeg ciljevi trebaju biti ostvareni	
ii. Nacionalni ciljevi u pogledu osiguranja adekvatnosti elektroenergetskog sustava, kao i u pogledu fleksibilnosti elektroenergetskog sustava s obzirom na proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući vremenski okvir tijekom kojeg ciljevi trebaju biti ostvareni	
iii. Ako je primjenjivo, nacionalni ciljevi za zaštitu potrošača energije i poboljšanje konkurentnosti na maloprodajnom tržištu elektroenergetskog sektora	
2.3.4. Energetske siromaštvo	
Ako je primjenjivo, nacionalni ciljevi u pogledu energetskeg siromaštva, uključujući vremenski okvir tijekom kojeg ciljevi trebaju biti ostvareni	
2.4. Dimenzija: istraživanje, inovacije i konkurentnost	
i. [] Nacionalni ciljevi i ciljevi za financiranje javnih i, ako je dostupno , privatnih istraživanja i inovacija povezanih s energetskom unijom, uključujući, ako je primjenjivo, vremenski okvir tijekom kojeg ciljevi trebaju biti ostvareni; []	
ii. Ako je primjenjivo, nacionalni ciljevi, uključujući dugoročne ciljeve [] za uporabu niskougljičnih tehnologija, uključujući ciljeve za dekarbonizaciju energetski intenzivnih industrijskih sektora i industrijskih sektora s velikim udjelom ugljika i, ako je primjenjivo, ciljeve u pogledu infrastrukture za skladištenje i transport ugljika	
iii. Ako je primjenjivo, nacionalni ciljevi u pogledu konkurentnosti	

⁶²

U skladu s Uredbom (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu te stavljanju izvan snage Odluke br. 1364/2006/EZ i izmjeni uredaba (EZ) br. 713/2009, (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009 (SL L 115, 25.4.2013., str. 39.).

3. POLITIKE I MJERE

3.1. Dimenzija: dekarbonizacija

3.1.1. Emisije i uklanjanja stakleničkih plinova []

- i. Politike i mjere za ostvarivanje cilja utvrđenog na temelju Uredbe [] [ESR] kako je navedeno u odjeljku 2.1.1. i politike i mjere u skladu s Uredbom [] [LULUCF], kojima su obuhvaćeni svi ključni sektori koji proizvode velike emisije i sektori za jačanje uklanjanja emisija, uz izgledu u pogledu dugoročne vizije i dugoročnog cilja da se postane gospodarstvo s niskim **emisijama** [] i da se ostvari ravnoteža između emisija i uklanjanja u skladu s Pariškim sporazumom.
- ii. **Ako je relevantno**, regionalna suradnja u ovom području.
- iii. Ne dovodeći u pitanje primjenjivost pravila o državnoj potpori, financijske mjere u ovom području na nacionalnoj razini, uključujući potporu EU-a i upotrebu sredstava EU-a, ako je primjenjivo.

3.1.2. Energija iz obnovljivih izvora []

- i. Politike i mjere za ostvarivanje nacionalnog doprinosa obvezujućem cilju na razini EU-a za 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora i putanja **iz članka 4. točke (a) podtočke 2. i, ako je primjenjivo i dostupno, elemenata** iz odjeljka 2.1.2., uključujući mjere specifične za sektor i mjere specifične za tehnologiju⁶³
- ii. **Ako je relevantno**, posebne mjere za regionalnu suradnju, kao i, **izborni**, procijenjeni višak proizvodnje energije iz obnovljivih izvora koji bi se mogao prenijeti na druge države članice kako bi se ostvarili nacionalni doprinos i putanje iz odjeljka 2.1.2.
- iii. Posebne mjere za financijsku potporu, **ako je primjenjivo**, uključujući potporu EU-a i uporabu sredstava EU-a, za promicanje proizvodnje i uporabe energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetici, grijanju, hlađenju i prometu
- iv. Posebne mjere za uvođenje [] **jedne ili više kontaktnih točaka**, racionalizaciju administrativnih postupaka, davanje informacija i osposobljavanje te jačanje potrošača energije iz obnovljivih izvora koji sami proizvode i troše svoju energiju i energetske zajednice
- v. Ocjena potrebe za izgradnjom nove infrastrukture za centralizirano grijanje i hlađenje proizvedeno iz obnovljivih izvora energije
- vi. **Ako je primjenjivo**, posebne mjere za poticanje uporabe energije iz biomase, posebno za dobivanje nove biomase pritom uzimajući u obzir:
 - dostupnost biomase: domaći potencijal i uvoz iz trećih zemalja
 - druge uporabe biomase u drugim sektorima (sektori poljoprivrede i šumarstva); kao i mjere za održivost proizvodnje i uporabe biomase

⁶³ Prilikom planiranja tih mjera države članice uzimaju u obzir kraj životnog vijeka postojećih instalacija i potencijal za obnavljanje postojećih kapaciteta.

3.1.3. i. ii. iii. iv.	Ostali elementi dimenzije Nacionalne politike i mjere koje utječu na sektor sustava trgovanja emisijama (ETS) i ocjena komplementarnosti sa sustavom trgovanja emisijama EU-a (EU ETS) i utjecaja na njega, ako je primjenjivo [] Politike i mjere za ostvarivanje drugih nacionalnih ciljeva, ako je primjenjivo Politike i mjere za postizanje mobilnosti s niskom razinom emisije (uključujući elektrifikaciju prometa) Dimenzija:
	3.2. Dimenzija: energetska učinkovitost [] Planirane politike, mjere i programi za ostvarivanje okvirnog nacionalnog cilja povećanja energetske učinkovitosti za 2030. kao i drugih ciljeva predstavljenih u odjeljku 2.2., uključujući planirane mjere i instrumente (i one financijske prirode) za promicanje energetskih svojstava zgrada, osobito u pogledu sljedećeg: i. Sustava obveze energetske učinkovitosti i alternativnih mjera iz članka 7.a i 7.b Direktive 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 761] i [(pripremit će se u skladu s Prilogom II.)] ii. Dugoročna strategija za obnovu nacionalnog fonda stambenih i [] nestambenih zgrada, [i javnih i privatnih][⁶⁴ [] iii. Opis politika i mjera za poticanje energetskih usluga u javnom sektoru i mjera za uklanjanje regulatornih i neregulatornih prepreka koje onemogućuju uvođenje ugovora o energetskom učinku i drugih modela usluga energetske učinkovitosti⁶⁵ iv. Druge planirane politike, mjere i programi za ostvarivanje okvirnog nacionalnog cilja povećanja energetske učinkovitosti za 2030., kao i drugi ciljevi iz odjeljka 2.2. (primjerice mjere kojima se postiže da javne zgrade i <i>energetski učinkovita javna nabava</i> budu uzor, mjere za promicanje energetskih pregleda i sustava gospodarenja energijom⁶⁶, informiranje potrošača i mjere osposobljavanja⁶⁷ te druge mjere za promicanje energetske učinkovitosti⁶⁸) v. Opis mjera za iskorištavanje potencijala za povećanje energetske učinkovitosti infrastrukture za plin i električnu energiju⁶⁹ vi. Regionalna suradnja u ovom području, ako je primjenjivo. vii. Financijske mjere u ovom području na nacionalnoj razini, uključujući potporu EU-a i upotrebu sredstava EU-a.

⁶⁴ U skladu s člankom 2.a Direktive 2010/31/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016) 765].

⁶⁵ U skladu s člankom 18. Direktive 2012/27/EU.

⁶⁶ U skladu s člankom 8. Direktive 2012/27/EU.

⁶⁷ U skladu s člankom 12. i člankom 17. Direktive 2012/27/EU.

⁶⁸ U skladu s člankom 19. Direktive 2012/27/EU.

⁶⁹ U skladu s člankom 15. stavkom 2. Direktive 2012/27/EU.

3.3. Dimenzija: energetska sigurnost⁷⁰	
i.	Politike i mjere koje se odnose na elemente [] iz odjeljka 2.3. ⁷¹
ii.	Regionalna suradnja u ovom području
iii.	Financijske mjere u ovom području na nacionalnoj razini, uključujući potporu EU-a i upotrebu sredstava EU-a, ako je primjenjivo.
3.4. Dimenzija: unutarnje energetske tržište⁷²	
3.4.1. Elektroenergetska infrastruktura	
i.	Politike i mjere za ostvarivanje ciljane razine međusobne povezanosti [] iz članka 4. točke (d)
ii.	Regionalna suradnja u ovom području ⁷³
iii.	Financijske mjere u ovom području na nacionalnoj razini, uključujući potporu EU-a i upotrebu sredstava EU-a, ako je primjenjivo.
3.4.2. Infrastruktura za prijenos energije	
i.	Politike i mjere koje se odnose na elemente iz [] odjeljka 2.4.2., uključujući, ako je primjenjivo, posebne mjere za omogućavanje provedbe projekata od zajedničkog interesa (PCI) i drugih ključnih infrastrukturnih projekata.
ii.	Regionalna suradnja u ovom području ⁷⁴
iii.	Financijske mjere u ovom području na nacionalnoj razini, uključujući potporu EU-a i upotrebu sredstava EU-a, ako je primjenjivo.
3.4.3. Integracija tržišta	
i.	Politike i mjere koje se odnose na elemente [] iz odjeljka 2.4.3.
ii.	Ako je primjenjivo , mjere za povećanje fleksibilnosti energetske sustava s obzirom na proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući uvođenje unutardnevnog uparivanja tržišta i prekograničnih tržišta uravnoteženja
iii.	[]
iv.	[] Politike i mjere za zaštitu potrošača, osobito ranjivih i, ako je primjenjivo , energetske siromašnih potrošača, i mjere za jačanje konkurentnosti i neograničenog tržišnog natjecanja na maloprodajnom energetske tržištu
v.	Opis mjera za omogućavanje i razvijanje upravljanja potrošnjom, uključujući one koje se odnose na tarife za poticanje dinamičnog određivanja cijena ⁷⁵
3.4.4. Energetske siromaštvo	
i.	Ako je primjenjivo , politike i mjere za ostvarivanje ciljeva iz odjeljka 2.4.4.

⁷⁰ Politike i mjere odraz su načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu”.

⁷¹ Dosljednost će se osigurati planovima prevencije i interventnim planovima na temelju Uredbe [kako je predložena u dokumentu COM(2016) 52] o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010, kao i planovima pripravnosti u slučaju rizika na temelju Uredbe [kako je predložena u dokumentu COM(2016) 862] o pripravnosti na rizik u elektroenergetskom sektoru te stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ.

⁷² Politike i mjere odraz su načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu”.

⁷³ Osim regionalnih skupina za projekte od zajedničkog interesa, uspostavljenih na temelju Uredbe (EU) br. 347/2013.

⁷⁴ Osim regionalnih skupina za projekte od zajedničkog interesa, uspostavljenih na temelju Uredbe (EU) br. 347/2013.

⁷⁵ U skladu s člankom 15. stavkom 8. Direktive 2012/27/EU.

3.5. Dimenzija: istraživanje, inovacije i konkurentnost

- i. Politike i mjere **koje se odnose na elemente []** iz odjeljka 2.5.
- ii. **Ako je primjenjivo**, suradnja s drugim državama članicama u ovom području, uključujući informacije o tome kako se ciljevi i politike strateškog plana za energetska tehnologiju (SET) prenose u nacionalni kontekst, **prema potrebi**.
- iii. Financijske mjere u ovom području na nacionalnoj razini, uključujući potporu EU-a i upotrebu sredstava EU-a, ako je primjenjivo.

ODJELJAK B: ANALITIČKA OSNOVA⁷⁶	
4. TRENUTAČNO STANJE I PROJEKCIJE NA TEMELJU POSTOJEĆIH POLITIKA I MJERA⁷⁷⁷⁸	
4.1. Predviđeni razvoj glavnih egzogenih čimbenika koji utječu na energetske sustav i trendove u pogledu emisija stakleničkih plinova	
i. Makroekonomske prognoze (BDP i rast stanovništva) ii. Sektorske promjene za koje se očekuje da će utjecati na energetske sustav i emisije stakleničkih plinova iii. Globalni energetske trendovi, međunarodne cijene fosilnih goriva, cijena ugljika u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama iv. Promjene u trošku tehnologije	

⁷⁶ Vidi dio 2. radi detaljnog popisa parametara i varijabli koje se trebaju navesti u odjeljku B Plana.

⁷⁷ Trenutačna situacija odraz je datuma podnošenja nacionalnog plana (ili posljednjeg dostupnog datuma). Postojeće politike i mjere obuhvaćaju provedene i donesene politike i mjere. Donesene politike i mjere su one za koje je do datuma podnošenja nacionalnog plana donesena službena odluka vlade i za koje postoji jasna predanost u pogledu nastavka provedbe. Provedene politike i mjere su one na koje se na datum podnošenja nacionalnog plana ili izvješća o napretku odnosi jedna ili više okolnosti u nastavku: na snazi je izravno primjenjivo europsko ili nacionalno zakonodavstvo, uspostavljeni su dobrovoljni sporazumi, raspodijeljena su financijska sredstva, mobilizirani su ljudski resursi.

⁷⁸ Odabir egzogenih čimbenika može se temeljiti na pretpostavci iz Referentnog scenarija EU-a za 2016. ili iz drugih kasnijih scenarija politika za iste varijable. Osim toga, i specifični rezultati država članica u pogledu Referentnog scenarija EU-a za 2016., kao i rezultati kasnijih scenarija politika, mogu biti koristan izvor podataka prilikom izrade nacionalnih projekcija uz postojeće politike i mjere te prilikom izrade procjene učinka.

4.2. Dimenzija: dekarbonizacija	
4.2.1. Emisije i uklanjanja stakleničkih plinova	
i.	Trendovi u trenutačnim emisijama i uklanjanjima stakleničkih plinova u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama, Uredbe o raspodjeli tereta i LULUCF-a te u okviru drugih energetske sektora
ii.	Projekcije sektorskih kretanja uz postojeće nacionalne politike i mjere te politike i mjere EU-a barem do 2040. (uključujući projekcije za 2030.)
4.2.2. Energija iz obnovljivih izvora	
i.	Trenutačni udio energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije i u različitim sektorima (grijanje i hlađenje, električna energija i promet) kao i po tehnologiji u svakom od tih sektora
ii.	Okvirne projekcije kretanja uz postojeće politike do 2030. (s izgledima za 2040.) []
4.3. Dimenzija: energetska učinkovitost	
i.	Trenutačna primarna i konačna potrošnja energije u gospodarstvu i po sektoru (uključujući industrijski, stambeni, uslužni i prometni)
ii.	Trenutačni potencijal za primjenu visokoučinkovite kogeneracije i učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja ⁷⁹
iii.	Projekcije koje u obzir uzimaju postojeće politike, mjere i programe energetske učinkovitosti, kako su opisani pod točkom 1.2. podtočkom ii., za potrošnju primarne energije i krajnju potrošnju energije za svaki sektor barem do 2040. (uključujući projekcije za 2030.) ⁸⁰
iv.	Troškovno učinkovite razine minimalnih zahtjeva u pogledu energetske učinkovitosti proizašle iz nacionalnih izračuna, u skladu s člankom 5. Direktive 2010/31/EU.
4.4. Dimenzija: energetska sigurnost	
i.	Trenutačna mješavina energetske izvora, domaći izvori energije, ovisnost o uvezenoj energiji, uključujući relevantne rizike
ii.	Projekcije kretanja uz postojeće politike i mjere barem do 2040. (uključujući projekcije za 2030.)

⁷⁹ U skladu s člankom 14. stavkom 1. Direktive 2012/27/EU.

⁸⁰ Ta referentna uobičajena projekcija temelj je za ciljanu konačnu potrošnju energije i potrošnju primarne energije za 2030. koja je opisana u odjeljku 2.3. i za pretvorbene faktore.

4.5. Dimenzija: unutarnje energetske tržište

4.5.1. Elektroenergetska povezanost

- i. Trenutačna razina povezanosti i glavni spojni vodovi⁸¹
- ii. Projekcije zahtjeva za povećanjem broja spojnih vodova [] (uključujući projekcije za 2030.)⁸²

4.5.2. Infrastruktura za prijenos energije

- i. Ključne osobine postojeće infrastrukture za prijenos električne energije i plina⁸³
- ii. Projekcije u pogledu zahtjeva za širenjem mreže barem do 2040. (uključujući projekcije za 2030.)⁸⁴

4.5.3. Tržišta električne energije i plina, cijene energije

- i. Trenutačno stanje na tržištima električne energije i plina, uključujući cijene energije
- ii. Projekcije kretanja uz postojeće politike i mjere barem do 2040. (uključujući projekcije za 2030.)

4.6. Dimenzija: istraživanje, inovacije i konkurentnost

- i. Trenutačno stanje niskougljičnih tehnologija i, u mjeri u kojoj je to moguće, njihov položaj na globalnom tržištu (ovu analizu trebalo bi napraviti na europskoj i/ili globalnoj razini)
- ii. Trenutačna razina javne i, ako je dostupno, privatne potrošnje za istraživanja i inovacije u području niskougljičnih tehnologija, trenutačni broj patenata i trenutačni broj istraživača
- iii. **Raščlamba tekućih cjenovnih elemenata koji čine tri cjenovne komponente (energiju, mrežu te poreze i pristojbe)**

[]

⁸¹ Pozivajući se na preglede postojeće infrastrukture za prijenos, koje su obavili operatori prijenosnih sustava.

⁸² Pozivajući se na nacionalne planove za razvoj mreže i regionalne planove ulaganja koje su pripremili operatori prijenosnih sustava.

⁸³ Pozivajući se na preglede postojeće infrastrukture za prijenos, koje su obavili operatori prijenosnih sustava.

⁸⁴ Pozivajući se na nacionalne planove za razvoj mreže i regionalne planove ulaganja koje su pripremili operatori prijenosnih sustava.

5. OCJENA UČINAKA PLANIRANIH POLITIKA I MJERA⁸⁵

5.1. Učinci planiranih politika i mjera opisanih u odjeljku 3. o energetsom sustavu i emisijama stakleničkih plinova i uklanjanju stakleničkih plinova, uključujući usporedbu s projekcijama na temelju postojećih politika i mjera (kako su opisane u odjeljku 4.).

- i. Projekcije kretanja u pogledu energetskeg sustava te emisija i uklanjanja stakleničkih plinova kao i, **ako je relevantno**, emisija onečišćivača zraka u skladu s Direktivom **2016/2284/EU** [] u okviru planiranih politika i mjera, uključujući relevantne politike i mjere EU-a, barem do deset godina nakon razdoblja obuhvaćenog planom (uključujući projekcije za posljednju godinu razdoblja obuhvaćenog planom).
- ii. Procjena međudjelovanja politika (međudjelovanje između postojećih i planiranih politika i mjera u okviru jedne dimenzije i međudjelovanje između postojećih i planiranih politika i mjera različitih dimenzija) barem do posljednje godine razdoblja obuhvaćenog planom.

5.2. Ako je relevantno i u mjeri u kojoj je to moguće, makroekonomski, okolišni i socijalni učinci i učinci na vještine (u smislu troškova i koristi, kao i ekonomičnosti) planiranih politika i mjera opisanih u odjeljku 3. barem do posljednje godine razdoblja obuhvaćenog planom, uključujući usporedbu s projekcijama nastalim na temelju postojećih politika i mjera

5.3. Učinci planiranih politika i mjera opisanih u odjeljku 3. na druge države članice i na regionalnu suradnju barem do posljednje godine razdoblja obuhvaćenog planom, uključujući usporedbu s projekcijama nastalim na temelju postojećih politika i mjera

- i. U mjeri u kojoj je to moguće, učinci na energetske sustav susjednih država i drugih država članica u regiji
- ii. Učinci na cijene energije, komunalne usluge i integraciju energetskeg tržišta
- iii. **Ako je relevantno**, učinci na regionalnu suradnju

⁸⁵ Planirane politike i mjere su mogućnosti o kojima se raspravlja i za koje postoji realna šansa da će biti donesene i provedene nakon datuma podnošenja nacionalnog plana. Prema tome, nastalim projekcijama iz odjeljka 5.1. točke i. nisu obuhvaćene samo provedene i donesene politike i mjere (projekcije uz postojeće politike i mjere), nego i planirane politike i mjere.

Dio 2.

Popis parametara i varijabli koje treba navesti u odjeljku B nacionalnih planova^{86 87 88 89}

Sljedeće parametre, varijable, energetske ravnoteže i pokazatelje treba navesti u odjeljku B nacionalnih planova pod naslovom „Analitička baza”, **ako se upotrebljavaju**:

1. Opći parametri i varijable

- (1) Broj stanovnika [u milijunima]
- (2) BDP [u milijunima eura]
- (3) Sektorska bruto dodana vrijednost (uključujući glavne industrijske sektore, građevinski, uslužni i poljoprivredni sektor) [u milijunima eura]
- (4) Broj kućanstava [u tisućama]
- (5) Veličina kućanstava [broj stanara po kućanstvu]
- (6) Raspoloživi dohodak kućanstva [u eurima]

⁸⁶ Za plan koji se odnosi na razdoblje od 2021. do 2030.: u odjeljcima 4. i 5. za svaki parametar/varijablu s popisa navesti trendove, u petogodišnjim intervalima, za razdoblje od 2005. do 2040. (i po potrebi, za razdoblje od 2005. do 2050.), uključujući projekcije za 2030. Navode se parametri utemeljeni na egzogenim pretpostavkama nasuprot izradi modela.

⁸⁷ U onoj mjeri u kojoj je to moguće, navedeni podaci i projekcije temelje se na podacima i metodologijama EUROSTAT-a i u skladu su s tim podacima i metodologijama koje se upotrebljavaju za izvješćivanje o europskoj statistici u zakonodavstvu predmetnih sektora, s obzirom na to da je europska statistika primarni izvor statističkih podataka koji se upotrebljavaju za izvješćivanje i praćenje, u skladu s Uredbom (EZ) br. 223/2009 o europskoj statistici.

⁸⁸ Napomena: sve se projekcije pripremaju na temelju stalnih cijena (cijene iz 2016. upotrebljavaju se kao bazna godina)

⁸⁹ Komisija će pripremiti preporuke za ključne parametre projekcija, kojima će biti obuhvaćene barem uvozne cijene nafte, plina i ugljena, kao i cijene ugljika u sustavu trgovanja emisijama (EU ETS).

- (7) Broj putnika po kilometru: svi načini prijevoza, tj. raščlanjeni na cestovni (ako je moguće, razdvojiti automobile i autobuse), željeznički i zračni promet i unutrašnju plovidbu (prema potrebi) [u milijunima pkm]
- (8) Broj tona u teretnom prometu po kilometru: svi načini prijevoza osim međunarodnog pomorskog prijevoza, tj. raščlanjeni na cestovni, željeznički i zračni promet i unutrašnju plovidbu (plovidba unutrašnjim plovnim putovima i nacionalna pomorska plovidba) [u milijunima tkm]
- (9) Međunarodne uvozne cijene nafte, plina i ugljena [euro/GJ ili euro/toe] [] **na temelju** preporuka Komisije
- (10) Cijena trgovanja emisijama ugljika u EU-u [euro/EUA] – [] **na temelju** preporuka Komisije
- (11) Pretpostavke u pogledu deviznog tečaja eura i američkog dolara (ako je primjenjivo) [euro/ valuta i USD/valuta]
- (12) Broj dana u sezoni grijanja (HDD)
- (13) Broj dana u sezoni hlađenja (CDD)
- (14) Pretpostavke u pogledu troškova tehnologije upotrijebljene u modelima za glavne relevantne tehnologije

2. Energetske ravnoteže i pokazatelji

2.1. Opskrba energijom

- (1) Domaća proizvodnja po vrsti goriva (svi energetske proizvodi [] **koji se proizvode u znatnim količinama**) [ktoe]
- (2) Neto uvoz po vrsti goriva (uključujući električnu energiju, raščlanjen na neto uvoz iz EU-a i neto uvoz izvan EU-a) [ktoe]
- (3) Ovisnost o energiji uvezenoj iz trećih zemalja [%]

- (4) Glavni izvori uvoza (zemlje) za glavne nositelje energije (uključujući plin i električnu energiju)
- (5) Bruto domaća potrošnja po izvoru vrste goriva (uključujući kruta goriva, svi energetske proizvodi: ugljen, sirova nafta i naftni derivati, prirodni plin, nuklearna energija, električna energija, proizvedena toplota, obnovljivi izvori energije, otpad) [ktoe]

2.2. Električna energija i toplota

- (1) Bruto proizvodnja električne energije [GWh]
- (2) Bruto proizvodnja električne energije po gorivu (svi energetske proizvodi) [GWh]
- (3) Udio kombinirane proizvodnje topline i električne energije u ukupnoj proizvodnji električne energije i topline [%]
- (4) Kapacitet proizvodnje električne energije po izvoru uključujući ugašene kapacitete i nova ulaganja [MW]
- (5) Proizvodnja topline u termoelektranama
- (6) Proizvodnja topline u postrojenjima za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije, uključujući industrijsku otpadnu toplotu
- (7) Prekogranični interkonekcijski kapaciteti za plin i električnu energiju [Definicija za električnu energiju u skladu s ishodom rasprave koja je u tijeku na osnovi interkonekcijskog cilja od 15 %] i njihove očekivane stope uporabe

2.3. Sektor pretvorbe

- (1) Gorivo utrošeno u termoelektranama (uključujući kruta goriva, naftu, plin) [ktoe]
- (2) Gorivo utrošeno u drugim postupcima pretvorbe [ktoe]

2.4. Potrošnja energije

- (1) Potrošnja primarne energije i konačna potrošnja energije [ktoe]
- (2) Konačna potrošnja energije po sektoru (uključujući industriju, stambeni sektor, tercijarni sektor, poljoprivredu i promet (uključujući, prema potrebi, raščlambu na putnički i teretni promet)) [ktoe]
- (3) Konačna potrošnja energije po gorivu (svi energetske proizvodi) [ktoe]
- (4) Konačna potrošnja za neenergetske namjene [ktoe]
- (5) Intenzitet primarne energije u ukupnom gospodarstvu (potrošnja primarne energije po BDP-u) [toe/euro]
- (6) Intenzitet konačne energije po sektoru (uključujući industriju, stambeni sektor, tercijarni sektor i promet (uključujući, prema potrebi, raščlambu na putnički i teretni promet))

2.5. Cijene

- (1) Cijene električne energije po vrsti sektora potrošnje (stambeni, industrijski, tercijarni)
- (2) Nacionalne cijene goriva u maloprodaji (uključujući poreze, po izvoru i sektoru) [euro/ktoe]

2.6. Ulaganja

[] Troškovi ulaganja u sektore pretvorbe, opskrbe, prijenosa i distribucije energije.

2.7. Obnovljivi izvori

- (1) Bruto konačna potrošnja energije iz obnovljivih izvora i udio energije iz obnovljivih izvora u bruto konačnoj potrošnji energije, i po sektoru (električna energija, grijanje i hlađenje, promet), i po tehnologiji
- (2) Proizvodnja električne energije i topline iz obnovljive energije u zgradama (kako je definirano u članku 2. stavku 1. Direktive 2010/31/EU); to uključuje, **ako je dostupno**, podatke razvrstane po proizvedenoj energiji, potrošenoj energiji i energiji stavljenoj u mrežu iz solarnih fotovoltlnih sustava, solarnih termalnih sustava, biomase, toplinskih crpki, geotermalnih sustava, kao i iz drugih decentraliziranih sustava obnovljive energije)
- (3) Ako je primjenjivo, druge nacionalne putanje, uključujući one dugoročne ili sektorske (udio biogoriva proizvedenih iz prehrambenih sirovina i naprednih biogoriva, udio energije iz obnovljivih izvora u centraliziranom grijanju, kao i obnovljiva energija koju su proizveli gradovi i energetske zajednice kako su definirane u članku 22. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u dokumentu COM(2016) 767])

3. Pokazatelji povezani s emisijama i uklanjanjima stakleničkih plinova

- (1) Emisije stakleničkih plinova po sektoru politike (EU ETS, Uredba o raspodjeli tereta i LULUCF)
- (2) Emisije stakleničkih plinova po sektoru IPCC i po plinu (ako je relevantno razvrstane na sektore obuhvaćene EU ETS-om i Uredbom o raspodjeli tereta) [tCO₂eq]
- (3) Intenzitet ugljika ukupnog gospodarstva [tCO₂eq/BDP]
- (4) Pokazatelji povezani s emisijom CO₂
 - (a) **Intenzitet stakleničkih plinova u domaćoj proizvodnji električne i toplinske energije []** [tCO₂eq/MWh]
 - (b) **Intenzitet stakleničkih plinova krajnje potrošnje energije po sektoru []** [tCO₂eq/toe]

- (5) Pokazatelji povezani s emisijama koje ne sadržavaju CO₂
- (a) Stoka: mliječne krave [1000 grla], mesna goveda [1000 grla], ovce [1000 grla], svinje [1000 grla], perad [1000 komada]
 - (b) unos dušika kroz primjenu umjetnih gnojiva [kt dušika]
 - (c) unos dušika kroz primjenu stajskih gnojiva [kt dušika]
 - (d) dušik vezan preko usjeva koji na sebe vežu dušik [kt dušika]
 - (e) dušik u ostacima usjeva koji se vraćaju u tlo [kt dušika]
 - (f) područje kultiviranih organskih tala [hektari]
 - (g) generiranje krutog komunalnog otpada (MSW)
 - (h) kruti komunalni otpad (MSW) koji završava na odlagalištima otpada
 - i. Udio povrata CH₄ u ukupnom CH₄ nastalom na odlagalištima otpada [%]

**DOSTAVLJANJE OBAVIJESTI O MJERAMA I METODOLOGIJAMA DRŽAVA
ČLANICA ZA PROVEDBU ČLANKA 7. DIREKTIVE 2012/27/EU [U INAČICI KAKO JE
IZMIJENJENA U SKLADU S PRIJEDLOGOM COM(2016) 761]⁹⁰**

Države članice u skladu s točkom 5. Priloga V. Direktivi 2012/27/EU obavješćuju Komisiju o predloženoj detaljnoj metodologiji za rad sustava obveze energetske učinkovitosti i o alternativnim mjerama iz članka 7.a i 7.b te članka 20. stavka 6. te Direktive.

1. Izračun razine propisanih ušteda energije koje se trebaju ostvariti tijekom čitavog razdoblja od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030., uz prikaz načina na koji su sljedeći elementi uzeti u obzir:
 - (a) godišnja prodaja energije, prema opsegu prodanom krajnjim kupcima svih distributera energije ili svim poduzećima za maloprodaju energije prema prosjeku **za zadnje tri godine [] [] prije 1. siječnja 2019. za koje postoje podaci** [u ktoe];
 - (b) iznos prodane energije upotrijebljene u prometu, koja je isključena iz izračuna [u ktoe];
 - (c) iznos energije proizvedene za vlastite potrebe, koja je isključena iz izračuna [u ktoe];
 - (d) izvori koji su upotrijebljeni u izračunu podataka o prodanoj energiji, uključujući opravdanje za uporabu alternativnih statističkih izvora i moguće razlike u pogledu izračunatih količina (ako su upotrijebljeni drugi izvori, a ne Eurostat);
 - (e) kumulativni iznos uštede energije koju treba ostvariti tijekom čitavog razdoblja od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. (prije izuzeća **(b), (c), (d), (e) i (f) iz članka 7. stavaka 2. i 3. Direktive 2012/27/EU []**) [u ktoe];

⁹⁰ **Napomena:** Prilog II. sadrži obrazac za prijavu mjera u skladu s člankom 7. Direktive o energetske učinkovitosti. Temelji se na Prilogu V. Direktivi o energetske učinkovitosti. U njemu se navode informacije koje su potrebne Komisiji za procjenu mjera. To je informacija koju je Komisija sustavno tražila u okviru pilot-projekata na razini EU-a.

(f) primjena izuzeća (b), (c), [] (d) [], (e) i (f) iz članka 7. stavaka 2. i 3. Direktive 2012/27/EU:

i. iznos prodane energije koja se upotrebljava u industrijskim djelatnostima [u ktoe] navedenima u Prilogu I. Direktivi 2003/87/EZ, a koja je isključena iz izračuna u skladu s točkom (b),

ii. iznos uštede energije [u ktoe] ostvarene u sektorima pretvorbe, distribucije i prijenosa energije u skladu s točkom (c),

iii. iznos uštede energije [u ktoe] proizišle iz novih pojedinačnih mjera koje se provode od 31. prosinca 2008. i nastavljaju ostvarivati učinak 2020. i nakon toga i u skladu s točkom (d),

[]

iv. iznos uštede energije [u ktoe] iz pojedinačnih mjera poduzetih nakon 1. siječnja 2018. i prije 31. prosinca 2020. kojima se ostvaruju uštede nakon 31. prosinca 2020., uključujući pretpostavljeni životni vijek za svaku kategoriju mjera u skladu s točkom (e),

v. iznos energije koja je proizvedena na ili u zgradama za vlastite potrebe na temelju mjera politika kojima se promiče novo postavljanje tehnologija obnovljivih izvora energije u skladu s točkom (f) [u ktoe];]

(g) ukupni kumulativni iznos uštede energije (nakon izuzeća (b), (c), (d), (e) i (f) iz članka 7. stavaka 2. i 3. Direktive 2012/27/EU [] [u ktoe];

- (h) iznos uštede koji premašuje traženi ukupni kumulativni iznos uštede za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. [u ktoe] ako se to treba prenijeti na razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030., u skladu s člankom 7. stavkom 4.a.

2. Mjere politike u pogledu ostvarivanja propisane uštede iz članka 7. stavka 1. Direktive 2012/27/EU:

2.1. Sustavi obveze energetske učinkovitosti iz članka 7.a Direktive 2012/27/EU:

- (a) opis sustava obveze energetske učinkovitosti;
- (b) očekivane kumulativne i godišnje količine uštede i trajanje razdoblja obveze;
- (c) stranke obveznice i njihove odgovornosti;
- (d) ciljani sektori;
- (e) prihvatljive aktivnosti predviđene u okviru mjere;
- (f) informacije o primjeni **sljedećih** odredaba [] Direktive 2012/27/EU:
 - i. **ako je primjenjivo**, posebne mjere da se dio uštede ostvari u kućanstvima koja su pogođena energetske siromaštvom **u skladu s člankom 7. stavkom 6.a** [];
 - ii. uštede koje su ostvarili pružatelji energetske usluga ili druge treće strane u skladu s člankom 7.a stavkom 5. točkom (b);
 - iii. „akumuliranje i posuđivanje” u skladu s [] člankom 7. [] **stavkom 4.b**.
- (g) Podaci o trgovanju uštedama energije (prema potrebi).

2.2. Alternativne mjere iz članka 7.b i članka 20. stavka 6. Direktive 2012/27/EU (osim oporezivanja):

- (a) vrsta mjere u okviru politike;
- (b) kratki opis mjere u okviru politike, uključujući osobine svake mjere o kojoj se dostavlja obavijest;
- (c) očekivani ukupni kumulativni i godišnji iznos uštede po svakoj mjeri i/ili iznos uštede energije za bilo koje prijelazno razdoblje;
- (d) provedbena **tijela javne vlasti**, stranke sudionice **ili** ovlaštene stranke i njihove odgovornosti za provedbu mjere ili mjera politike;
- (e) ciljani sektori;
- (f) prihvatljive aktivnosti predviđene u okviru mjere;
- (g) **ako je primjenjivo**, posebne mjere politike ili pojedinačne mjere usmjerene na energetska siromaštvo [].

2.3. Podaci o mjerama oporezivanja:

- (a) kratki opis mjere oporezivanja;
- (b) trajanje mjere oporezivanja;
(ba) provedbeno tijelo javne vlasti;
- (c) očekivani kumulativni i godišnji iznos uštede po mjeri;
- (d) ciljani sektori i **segment poreznih obveznika;**
- (e) **metodologija izračuna, uključujući koje se cjenovne elastičnosti upotrebljavaju i kako su određene**⁹¹ [].

⁹¹ Napomena: trebalo bi biti u skladu s Prilogom V. stavkom 4. Direktive 2012/27/EU.

Metodologija izračuna za mjere priopćene u skladu s člancima 7.a, 7.b i člankom 20. stavkom 6. Direktive 2012/27/EU (osim mjera oporezivanja):

- (a) upotrijebljene metode mjerenja iz točke 1. Priloga V. Direktivi 2012/27/EU;
- (b) metoda za iskazivanje uštede energije (ušteda primarne ili krajnje energije);
- (c) životni vijek [] **mjera, kako se izračunavaju i na čemu se temelje** [];
- (d) kratak opis metodologije izračuna, uključujući kako se osiguravaju aditivnost i značajnost ušteda **te koje se metodologije i mjerila rabe za predviđene i procijenjene uštede**;
- (e) podaci o tome kako se rješavaju moguća preklapanja između mjera politike i pojedinačnih mjera kako bi se izbjeglo dvostruko računanje uštede energije;
- (f) klimatske razlike i primijenjeni pristup (prema potrebi).

3. Praćenje i provjera

- (a) kratki opis sustava praćenja i provjere i postupka provjere;
- (b) provedbeno tijelo javne vlasti i njegove glavne odgovornosti u pogledu sustava praćenja i provjere s obzirom na sustav obveze energetske učinkovitosti i/ili alternativne mjere;
- (c) neovisnost praćenja i provjere od stranaka obveznika [], stranaka sudionika **ili** ovlaštenih stranaka;

- (d) statistički značajan udio mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti i udio i kriteriji koji su upotrijebljeni za definiranje i odabir reprezentativnog uzorka⁹²;
- (e) obveze stranaka obveznica u pogledu izvješćivanja (uštete koje je ostvarila svaka stranka obveznica ili svaka potkategorija stranke obveznice, te ukupne uštete u okviru sustava).
- (f) objava ostvarene uštete energije (svake godine) u okviru sustava obveze energetske učinkovitosti i alternativnih mjera;
- (g) informacije o **zakonodavstvu država članica u pogledu sankcija koje treba** primijeniti u slučaju neusklađenosti;⁹³ .
- (h) [⁹⁴]

⁹² **Napomena: u skladu s člankom 7.a stavkom 4. i člankom 7.b stavkom 3. općeg pristupa Direktive o energetske učinkovitosti.**

⁹³ **Napomena: u skladu s općim uvjetima iz članka 13. Direktive o energetske učinkovitosti.**

⁹⁴ **Napomena: u skladu s Prilogom V. stavkom 3. točkom (f) općeg pristupa Direktive o energetske učinkovitosti.**

PODACI IZ INVENTARA STAKLENIČKIH PLINOVA

Dio 1.

Podaci koji se trebaju uključiti u izvješća iz članka 23. stavka 2.:

- (a) podaci o vlastitim antropogenim emisijama stakleničkih plinova navedenim u dijelu 2. ovog Priloga i antropogenim emisijama stakleničkih plinova iz članka 2. stavka 1. Uredbe [] [ESR] za godinu X-2;
- (b) podaci o vlastitim antropogenim emisijama ugljikovog monoksida (CO), sumporovog dioksida (SO₂), dušikovih oksida (NO_x) i hlapivih organskih spojeva, koji su sukladni podacima koji su već dostavljeni u skladu s člankom 8. [] Direktive 2016/2284/EU [] za godinu X-2;
- (c) podaci o vlastitim antropogenim emisijama stakleničkih plinova iz izvora i uklanjanjima CO₂ ponorima koji proizlaze iz sektora LULUCF za godinu X-2, u skladu s metodologijama utvrđenim u dijelu 3. ovog Priloga. Ti su podaci važni i za izvješće o usklađivanju iz članka 12. Uredbe [] [LULUCF];
- (d) podaci o svim promjenama podataka iz točaka od (a) do (c) za godine između odgovarajuće bazne godine ili razdoblja i godine X-3, navodeći razloge za te promjene;
- (e) podaci o pokazateljima kako su utvrđeni u dijelu 4. ovog Priloga za godinu X-2;
- (f) sažeti podaci o izvršenim prijenosima u skladu s člankom 5. Uredbe [] [ESR] i člankom 11. Uredbe [] [LULUCF] za godinu X-1;
- (g) podaci o koracima poduzetim s ciljem poboljšanja procjena inventara, posebno u područjima inventara koja su podvrgnuta prilagodbama ili preporukama nakon stručnog pregleda;

- (h) podaci o stvarnoj ili procijenjenoj raspodjeli verificiranih emisija koje dostavljaju postrojenja i operateri na temelju Direktive 2003/87/EZ u kategorije izvora nacionalnog inventara stakleničkih plinova i udjelu tih verificiranih emisija u ukupnim dostavljenim emisijama stakleničkih plinova u tim kategorijama izvora, za godinu X-2;
- (i) **ako je relevantno**, podaci o rezultatima izvršenih provjera sukladnosti dostavljenih podataka iz inventara stakleničkih plinova, za godinu X-2, s verificiranim emisijama dostavljenim na temelju Direktive 2003/87/EZ;
- (j) **ako je relevantno**, podaci o rezultatima izvršenih provjera sukladnosti podataka korištenih za procjenu emisija u pripremi inventara stakleničkih plinova, za godinu X-2, zajedno s:
 - i. podacima korištenim za pripremu inventara onečišćivača zraka prema Direktivi **2016/2284/EU** [];
 - ii. podacima dostavljenim u skladu s člankom 19. stavkom 1. i Prilogom VII. Uredbi (EU) br. 517/2014;
 - iii. podacima o energiji, dostavljenim u skladu s člankom 4. i Prilogom B Uredbi (EZ) br. 1099/2008;
- (k) opis promjena nacionalnog sustava inventara, **ako postoji**;
- (l) opis promjena nacionalnog registra, **ako postoji**;
- (m) informacije o svojim planovima osiguranja i kontrole kvalitete, općenitoj ocjeni nesigurnosti, općenitoj ocjeni potpunosti i, ako su dostupni, drugim elementima izvješća o nacionalnim inventarima stakleničkih plinova koji su potrebni za pripremu izvješća o inventaru stakleničkih plinova Unije;

- (n) informacije o namjerama države članice da iskoristi fleksibilne mogućnosti iz članka 5. stavaka 4. i 5. **i članka 7. stavka 1. te prihode u skladu s člankom 5. stavkom 5.a**⁹⁵ Uredbe [] [ESR].

Država članica može zatražiti odstupanje od točke (c) radi primjene drukčije metodologije od navedenih u dijelu 3. ovog Priloga ako se potrebno poboljšanje metodologije nije moglo postići na vrijeme da bi se moglo uzeti u obzir u inventarima stakleničkih plinova za razdoblje od 2021. do 2030. ili bi trošak poboljšanja metodologije bio nerazmjerno visok u usporedbi s koristima primjene takve metodologije za poboljšanje obračuna emisija i uklanjanja zbog neznatnog značenja emisija i uklanjanja iz predmetnih spremnika ugljika. Države članice koje žele iskoristiti to odstupanje dostavljaju obrazloženi zahtjev Komisiji do 31. prosinca 2020., u kojem navode vremenski okvir do kojeg bi se moglo provesti poboljšanje metodologije i/ili predložiti alternativna metodologija te procjenu mogućih učinaka na točnost obračuna. Komisija može zatražiti da država članica dostavi dodatne informacije u utvrđenom razumnom roku. Ako Komisija smatra da je zahtjev opravdan, odobrava odstupanje. Ako je zahtjev odbijen, Komisija mora obrazložiti svoju odluku.

Dio 2.

Staklenički plinovi koje treba obuhvatiti su:

ugljikov dioksid (CO₂)

metan (CH₄)

dušikov oksid (N₂O)

sumporov heksafluorid (SF₆)

dušični trifluorid (NF₃)

fluorouglikovodici (spojevi HFC):

⁹⁵ **Napomena: podložno raspravi COREPERA o ESR-u 8. prosinca.**

- HFC-23 CHF_3
- HFC-32 CH_2F_2
- HFC-41 CH_3F
- HFC-125 CHF_2CF_3
- HFC-134 CHF_2CHF_2
- HFC-134a CH_2FCF_3
- HFC-143 CH_2FCHF_2
- HFC-143a CH_3CF_3
- HFC-152 $\text{CH}_2\text{FCH}_2\text{F}$
- HFC-152a CH_3CHF_2
- HFC-161 $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{F}$
- HFC-227ea $\text{CF}_3\text{CHF}_2\text{CF}_3$
- HFC-236cb $\text{CF}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{F}$
- HFC-236ea $\text{CF}_3\text{CHFCH}_2\text{F}$
- HFC-236fa $\text{CF}_3\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-245fa $\text{CHF}_2\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-245ca $\text{CH}_2\text{FCF}_2\text{CHF}_2$
- HFC-365mfc $\text{CH}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-43-10mee $\text{CF}_3\text{CHFCH}_2\text{CF}_2\text{CF}_3$ ili ($\text{C}_5\text{H}_2\text{F}_{10}$)

Perfluorouglijici (spojevi PFC):

- PFC-14, perfluorometan, CF_4
- PFC-116, perfluoroetan, C_2F_6
- PFC-218, perfluoropropan, C_3F_8
- PFC-318, perfluorociklobutan, $\text{c-C}_4\text{F}_8$
- perfluorociklopropan $\text{c-C}_3\text{F}_6$
- PFC-3-1-10, perfluorobutan, C_4F_{10}
- PFC-4-1-12, perfluoropentan, C_5F_{12}
- PFC-5-1-14, perfluoroheksan, C_6F_{14}
- PFC-9-1-18, $\text{C}_{10}\text{F}_{18}$

Dio 3. – Metodologije za praćenje i izvješćivanje u sektoru LULUCF⁹⁶

Geografski eksplicitni podaci o prenamjeni zemljišta u skladu sa smjernicama IPCC-a iz 2006. za nacionalne inventare stakleničkih plinova.

Metodologija prve razine (Tier 1) [] u skladu sa smjernicama IPCC-a iz 2006. za nacionalne inventare stakleničkih plinova.

Za emisije i uklanjanja iz spremnika ugljika koji obuhvaća najmanje 25 – 30 % emisija ili uklanjanja u kategoriji izvora ili ponora koja je prioritet u nacionalnom sustavu inventara jer njezina procjena ima znatan utjecaj na ukupan inventar stakleničkih plinova te zemlje u smislu apsolutne razine emisije i uklanjanja, na trend emisija i uklanjanja ili na nesigurnosti u pogledu emisija i uklanjanja u kategorijama uporabe zemljišta, najmanje metodologija druge razine (Tier 2) [], u skladu sa smjernicama IPCC-a iz 2006. za nacionalne inventare stakleničkih plinova.

Države članice potiču se na primjenu metodologije treće razine (Tier 3) [], u skladu sa smjernicama IPCC-a iz 2006. za nacionalne inventare stakleničkih plinova.

⁹⁶ **Napomena: tekst usklađen s općim pristupom o LULUCF-u (dok. 13249/17, *usp.* članak 16. stavak 4.)**

Dio 4. – Pokazatelji inventara

Naziv pokazatelja	Pokazatelj
PRETVORBA B0	Specifična emisija CO ₂ iz javnih elektrana i elektrana s proizvodnjom za vlastite potrebe, t/TJ Emisija CO ₂ iz javnih i termoelektrana s proizvodnjom za vlastite potrebe, kt podijeljen na sve proizvode – proizvodnja javnih i termoelektrana s proizvodnjom za vlastite potrebe, PJ
PRETVORBA E0	Specifična emisija CO ₂ iz postrojenja s proizvodnjom za vlastite potrebe, t/TJ Emisija CO ₂ iz postrojenja s proizvodnjom za vlastite potrebe, kt podijeljen na sve proizvode termoelektrana s proizvodnjom za vlastite potrebe, PJ
INDUSTRIJA A1.1	Ukupna emisija CO ₂ iz potrošnje energije u industriji željeza i čelika, t/mil. EUR Ukupna emisija CO ₂ iz industrije željeza i čelika, kt podijeljen s bruto dodanom vrijednosti industrije željeza i čelika
INDUSTRIJA A1.2	Emisija CO ₂ iz potrošnje energije u kemijskoj industriji, t/mil. EUR Emisija CO ₂ iz potrošnje energije u kemijskoj industriji, kt podijeljen s bruto dodanom vrijednosti kemijske industrije
INDUSTRIJA A1.3	Emisija CO ₂ iz potrošnje energije u industriji stakla, lončarskih proizvoda i građevinskih materijala, t/mil. EUR Emisija CO ₂ iz potrošnje energije u industriji stakla, lončarskih proizvoda i građevinskih materijala, kt podijeljen s bruto dodanom vrijednosti industrije stakla, lončarskih proizvoda i građevinskih materijala
INDUSTRIJA A1.4	Emisija CO ₂ iz potrošnje energije u industriji hrane, pića i duhana, t/mil. EUR Emisija CO ₂ iz potrošnje energije u industriji hrane, pića i duhana, kt podijeljen s bruto dodanom vrijednosti industrije hrane, pića i duhana, mil. EUR. (EC95)
INDUSTRIJA A1.5	Emisija CO ₂ u potrošnji energije u papirnoj i tiskarskoj industriji, t/mil. EUR Emisija CO ₂ u potrošnji energije u papirnoj i tiskarskoj industriji, kt – Bruto dodana vrijednost – papirna i tiskarska industrija, mil. EUR (EC95)
KUĆANSTVA A0	Specifična emisija CO ₂ iz kućanstava za grijanje prostora, t/m ² Specifična emisija CO ₂ iz kućanstava za grijanje prostora podijeljena s površinom stalno nastanjenih stambenih prostora, mil. m ²
USLUGE B0	Specifična emisija CO ₂ iz komercijalnog i institucionalnog sektora za grijanje prostora, kg/m ² Specifična emisija CO ₂ iz komercijalnog i institucionalnog sektora za grijanje prostora, kt podijeljen s površinom uslužnih prostora, mil. m ²
PROMET B0	Specifična emisija CO ₂ iz putničkih vozila na dizelski pogon, g/100 km
PROMET B0	Specifična emisija CO ₂ iz putničkih vozila na benzinski pogon, g/100 km

PODACI O POLITIKAMA I MJERAMA U PODRUČJU EMISIJA STAKLENIČKIH PLINOVA

Podaci koji se trebaju uključiti u izvješća iz članka 16.

- (a) opis vlastitog nacionalnog sustava za izvješćivanje o politikama i mjerama, **ili skupinama mjera**, i za izvješćivanje o projekcijama antropogenih emisija iz izvora i uklanjanja ponorima stakleničkih plinova u skladu s člankom 32. stavkom 1. ili informacije o mogućim promjenama tog sustava, ako je takav opis već dostavljen;
- (b) ažuriranja vezana uz svoje dugoročne strategije za niske emisije iz članka 14. i napredak u provedbi tih strategija;
- (c) informacije o nacionalnim politikama i mjerama, ili skupinama mjera, te o provedbi politika i mjera ili skupina mjera Unije koja ograničavaju ili smanjuju emisije iz izvora i povećavaju uklanjanje ponorima stakleničkih plinova, razvrstane po sektorima i plinovima ili skupini plinova (HFC i PFC) iz dijela 2. Priloga III. Te informacije odnose se na primjenljive i odgovarajuće nacionalne politike ili politike Unije i uključuju:
 - i. cilj politike ili mjere i kratki opis politike ili mjere;
 - ii. vrstu instrumenta politike;
 - iii. stanje provedbe politike ili mjere ili skupine mjera;
 - iv. pokazatelje **koji se rabe** za praćenje i ocjenu napretka tijekom vremena;
 - v. **ako je dostupno**, kvantitativne procjene učinaka na emisije iz izvora i uklanjanja ponorima stakleničkih plinova razvrstanih u:

- rezultate ex ante ocjena učinaka pojedinačnih politika ili skupina politika i mjera o ublažavanju klimatskih promjena. Procjene se dostavljaju za niz od četiri buduće godine koje završavaju s 0 ili 5 i dolaze neposredno nakon izvještajne godine, uz razlikovanje emisija stakleničkih plinova iz Direktive 2003/87/EZ, Uredbe [] [ESR] i Uredbe [] [LULUCF];
- rezultate ex post ocjena učinaka pojedinačnih politika ili skupina politika i mjera o ublažavanju klimatskih promjena, ako su dostupni, uz razlikovanje emisija stakleničkih plinova iz Direktive 2003/87/EZ, Uredbe [] [ESR] i Uredbe [] [LULUCF];
- vi. **dostupne** procjene predviđenih troškova i koristi politika i mjera, kao i procjene stvarnih troškova i koristi politika i mjera;
- vii. sva **postojeća** upućivanja na ocjene troškova i učinaka nacionalnih politika i mjera, na informacije u provedbi politika i mjera Unije, koje ograničavaju ili smanjuju emisije stakleničkih plinova iz izvora ili jačaju uklanjanja ponorima te na popratna tehnička izvješća;
- viii. ocjenu doprinosa politike ili mjere ostvarivanju dugoročne strategije za niske emisije iz članka 14.;
- (d) informacije o planiranim dodatnim nacionalnim politikama i mjerama, **ili skupinama mjera**, predviđenim s ciljem ograničavanja emisija stakleničkih plinova povrh svojih obaveza na temelju Uredbe [] [ESR] i Uredbe [] [LULUCF];
- (e) informacije u pogledu poveznica između različitih politika i mjera, **ili skupina mjera**, o kojima se izvještava u skladu s točkom (c) i načina na koji takve politike i mjere, **ili skupine mjera**, pridonose različitim scenarijima projekcija.

Podaci koji se trebaju uključiti u izvješća iz članka 16.

- (a) ako je dostupno, projekcije bez mjera, projekcije s mjerama i, **ako je dostupno**, projekcije s dodatnim mjerama;
- (b) projekcije ukupnih stakleničkih plinova i odvojene procjene predviđenih emisija stakleničkih plinova za izvore emisija iz Direktive 2003/87/EZ i Uredbe [] [ESR] i predviđene emisije iz izvora i uklanjanja po ponorima u okviru Uredbe [] [LULUCF];
- (c) učinak politika i mjera utvrđenih u skladu s člankom 16. stavkom 1. točkom (a). Kada takve politike i mjere nisu uključene, to mora biti jasno navedeno i objašnjeno;
- (d) rezultati analize osjetljivosti provedene za projekcije i podaci o upotrijebljenim modelima i parametrima;
- (e) sva odgovarajuća upućivanja na ocjene i tehnička izvješća na kojima se temelje projekcije iz članka 16. stavka 4.

Dio 1.

Izvješćivanje o prilagodbi

Podaci koji se trebaju uključiti u izvješća iz članka 17. stavka 1.:

- (a) glavni ciljevi prilagodbe i institucionalni okvir za prilagodbu;
- (b) projekcije klimatskih promjena, uključujući vremenske ekstreme, utjecaje klimatskih promjena, ocjenu ranjivosti na klimatske promjene i rizika klimatskih promjena te ključne klimatske nepogode;
- (c) []
- (d) planovi i strategije prilagodbe;
- (e) []
- (f) napredak ostvaren u provedbi, uključujući dobre prakse i promjene u upravljanju.

Dio 2.

Izvješćivanje o potpori zemljama u razvoju

Podaci koji se trebaju uključiti u izvješća iz članka 17. stavka 2. točke (a):

- (a) podaci o financijskoj potpori [] zemljama u razvoju za godinu X-1, uključujući:
 - i. kvantitativni podaci o javnim i mobiliziranim sredstvima država članica. Informacije o financijskim tijekovima trebaju se temeljiti na takozvanim „pokazateljima iz Rija” za potpore za ublažavanje klimatskih promjena i potpore za prilagođivanje klimatskim promjenama i drugim sustavima praćenja koje je uveo Odbor za razvojnu pomoć OECD-a;

- ii. kvalitativni metodološki podaci u kojima se objašnjava metoda koja je upotrijebljena za izračun kvantitativnih podataka, uključujući objašnjenje metodologije za kvantificiranje svojih podataka, i prema potrebi, i druge informacije o definicijama i metodologijama upotrijebljenim za utvrđivanje brojki, ako ih ima, osobito u pogledu dostavljenih podataka o mobiliziranim financijskim tijekovima;
 - iii. dostupni podaci o aktivnostima države članice povezanim s projektima prijenosa tehnologije financiranim javnim sredstvima i projektima izgradnje kapaciteta za zemlje u razvoju u okviru UNFCCC-a, uključujući podatke o tome jesu li prenesena tehnologija ili projekt izgradnje kapaciteta bili upotrijebljeni za ublažavanje učinaka klimatskih promjena ili prilagodbu tim učincima, podatke o zemlji primateljici, iznosu pružene potpore (**ako je moguće**) i vrsti prenesene tehnologije ili projekta izgradnje kapaciteta;
- (b) **dostupni** podaci za godinu X i naredne godine o planiranom pružanju potpore, uključujući podatke o planiranim aktivnostima povezanim s projektima prijenosa tehnologije financiranim javnim sredstvima i projektima izgradnje kapaciteta za zemlje u razvoju u okviru UNFCCC-a, i o tehnologijama koje se trebaju prenijeti i projektima izgradnje kapaciteta, uključujući podatke o tome jesu li prenesena tehnologija ili projekt izgradnje kapaciteta namijenjeni za ublažavanje učinaka klimatskih promjena ili prilagodbu tim učincima, podatke o zemlji primateljici, iznosu pružene potpore (**ako je moguće**) i vrsti prenesene tehnologije ili projekta izgradnje kapaciteta.

Dio 3.

Izvješćivanje o prihodima od dražbovne prodaje

Podaci koji se trebaju uključiti u izvješća iz članka 17. stavka 2. točke (b):

- (a) informacije o korištenju prihoda tijekom godine X-1 koje je država članica zaradila prodajom emisijskih jedinica na dražbama u skladu s člankom 10. stavkom 1. Direktive 2003/87/EZ, uključujući informacije o takvim prihodima koji su upotrijebljeni za jednu ili više namjena iz članka 10. stavka 3. navedene Direktive, ili jednaku financijsku vrijednost tih prihoda i mjera poduzetih u skladu s navedenim člankom;
- (b) informacije o korištenju, koje je utvrdila država članica, svih prihoda koje je država članica zaradila prodajom emisijskih jedinica na dražbama u skladu s člankom 3.d stavcima 1. ili 2. Direktive 2003/87/EZ; te informacije dostavljaju se u skladu s člankom 3.d stavkom 4. navedene Direktive;

Prihodi od dražbovne prodaje koji u trenutku kad država članica podnosi izvješće Komisiji, u skladu s člankom 17. stavkom 2. točkom (b), nisu isplaćeni, kvantificiraju se i dostavljaju u izvješćima za sljedeće godine.

DODATNE OBVEZE U POGLEDU IZVJEŠĆIVANJA

Dio 1.⁹⁷

Dodatne obveze u pogledu izvješćivanja u području proizvodnje energije iz obnovljivih izvora

Osim ako je drugačije navedeno, u skladu s člankom 18. točkom (c) navode se sljedeće dodatne informacije:

- (a) djelovanje sustava jamstava o podrijetlu za električnu energiju i grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora energije, razine izdanih i poništenih jamstava o podrijetlu i iz toga proistekla godišnja nacionalna potrošnja energije iz obnovljivih izvora, kao i mjere donesene da se osigura pouzdanost i zaštita od prijevare sustava;
- (b) **količine biogoriva, bioplina, obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla namijenjene uporabi u prometu, recikliranih goriva koja se temelje na ugljiku i električne energije iz obnovljivih izvora potrošenih u sektoru prometa i, ako je relevantno, njihovog učinka u pogledu smanjene emisije stakleničkih plinova. U izvješćivanju se mora razlikovati goriva proizvedena od različitih vrsta kultura za proizvodnju prehrambenih proizvoda i hrane za životinje i svake vrste sirovina iz Priloga IX. [preinaka Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) [...];**
- (c) [] podrijetlo i uporaba izvora biomase u energetske svrhe;

⁹⁷ Napomena: predsjedništvo naglašava da su vjerojatno potrebne dodatne izmjene ovog dijela 1. Priloga VII., uzimajući u obzir nastavak potrebe za usklađivanjem s Nacrtom direktive o energiji iz obnovljivih izvora i Nacrtom direktive o energetske svojstvima zgrada te ciljevima da se osigura odgovarajuća razina opterećenja izvješćivanjem i zajamči odgovarajuća međusobna povezanost s Uredbom o energetskej statistici.

- (d) []
- (e) procijenjeni višak proizvodnje energije iz obnovljivih izvora koji bi se mogao prenijeti na druge države članice kako bi mogle ispuniti zahtjeve iz članka 3. stavka 3. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u dokumentu COM(2016) 767] i ostvariti nacionalni doprinos i putanje iz članka 4. stavka (a) točke 2. podtočke i.;
- (f) **ako je dostupno**, procijenjenu potražnju za energijom iz obnovljivih izvora koja će se zadovoljiti iz drugih izvora, a ne iz domaće proizvodnje do 2030. [];
- (g) razvoj i udio biogoriva proizvedenih od sirovina navedenih u Prilogu IX. [preinaka Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u dokumentu COM(2016) 767], uključujući ocjenu resursa koja je usmjerena na aspekte održivosti povezane s učinkom zamjene proizvoda za hranu ljudi i hranu za životinje za potrebe proizvodnje biogoriva, []
- (h) **ako je dostupno**, procijenjeni učinak proizvodnje ili uporabe biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase na bioraznolikost, izvore vode, dostupnost i kvalitetu vode, tlo i kvalitetu zraka u državi članici;
- (i) [] uočeni slučajevi prijevare u lancu nadzora biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase;
- (j) informacije o tome kako je procijenjen udio biorazgradivog otpada u otpadu koji se upotrebljava za proizvodnju energije te što je poduzeto da se te procjene poboljšaju i provjere;
- (k) **ako je dostupno**, proizvodnja električne energije i topline iz energije iz obnovljivih izvora u zgradama (kako je definirano u članku 2. stavku 1. Direktive 2010/31/EU) što [] uključuje [] podatke o energiji [] stavljenoj u mrežu iz solarnih fotovoltlnih sustava, solarnih termalnih sustava, biomase, toplinskih crpki, geotermalnih sustava, kao i iz drugih decentraliziranih sustava obnovljive energije;

- (l) ako je primjenjivo, udio biogoriva proizvedenih iz prehrambenih sirovina i naprednih biogoriva, udio energije iz obnovljivih izvora u centraliziranom grijanju, kao i energija iz obnovljivih izvora koju su proizveli gradovi i energetske zajednice kako su definirane u članku 22. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u dokumentu COM(2016) 767])

[]

Dio 2.

Dodatne obveze u pogledu izvješćivanja u području energetske učinkovitosti

U području energetske učinkovitosti, u skladu s člankom 19. točkom (c), navode se sljedeće dodatne informacije:

- (a) glavne zakonodavne i nezakonodavne politike, mjere, financijske mjere i programi provedeni u godini X-2 i X-1 (pri čemu je godina X godina predaje izvješća) kako bi se ostvarili ciljevi iz članka 4. točke (b) kojima se promiču tržišta energetskih usluga, poboljšavaju energetska svojstva zgrada, mjere za korištenje potencijala za energetske učinkovitost plina i infrastrukture električne energije i grijanja i hlađenja, poboljšava informiranje i kvalificiranje, druge mjere za promicanje energetske učinkovitosti;
- (b) uštede energije ostvarene primjenom članka 7. Direktive 2012/27/EU [u inačici kako je izmijenjena u skladu s prijedlogom COM(2016)761] u godinama X-3 i X-2;
- (c) napredak u svakom sektoru i razlozi zašto je potrošnja energije ostala stabilna ili je rasla u godini X-3 i X-2 u sektorima krajnje potrošnje energije;
- (d) ukupnu površinu poda zgrada u vlasništvu i uporabi središnje vlasti država članica, čija ukupna korisna površina poda prelazi 250 m² i koje 1. siječnja godine X-2 i X-1 nisu ispunile zahtjeve u pogledu energetske učinkovitosti iz članka 5. stavka 1. Direktive 2012/27/EU;
- (e) ukupnu površinu poda grijanih i/ili hlađenih zgrada u vlasništvu i uporabi središnje vlasti država članica koja je bila renovirana u godini X-3 i X-2, kako je navedeno u članku 5. stavku 1. Direktive 2012/27/EU, ili iznos uštede energije u prihvatljivim zgradama u vlasništvu i uporabi središnje vlasti, kako je navedeno u članku 5. stavku 6. Direktive 2012/27/EU;

- (f) broj energetske revizije provedenih u X-3 i X-2. Osim toga, ukupni **procijenjeni** broj velikih trgovačkih društava na teritoriju države članice na koje se primjenjuje članak 8. stavak 4. Direktive 2012/27/EU i broj energetske revizije provedenih u tim poduzećima u godini X-3 i X-2;
 - (g) primijenjeni nacionalni faktor primarne energije za električnu energiju;
 - (h) broj i površina poda novih i renoviranih zgrada približno nulte energije u godini X-2 i X-1, kako je definirano u članku 9. Direktive 2010/31/EU, **ako je potrebno na temelju statističkog uzorkovanja**;
 - (i) poveznicu na web-mjesto na kojem se može pristupiti popisu ili sučelju pružatelja energetske usluga iz članka 18. stavka 1. točke (c) Direktive 2012/27/EU.
-

IZVJEŠĆE UNIJE O ODRŽIVOSTI BIOENERGIJE

Izvješće EU-a o održivosti bioenergije u pogledu energije iz biomase, koje Komisija donosi svake dvije godine zajedno s izvješćem o stanju energetske unije u skladu s člankom 29. stavkom 2. točkom (d) sadržava barem sljedeće informacije:

- (a) relativne prednosti različitih biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase za okoliš i njihove troškove, učinke uvozne politike Unije na njih, posljedice za sigurnost opskrbe te načine za ostvarivanje uravnoteženog pristupa između domaće proizvodnje i uvoza;
- (b) učinak proizvodnje i uporabe biomase na održivost u Uniji i u trećim zemljama, uključujući učinke na bioraznolikost;
- (c) podatke i analize trenutačne i očekivane održive dostupnosti biomase i potražnje za biomasom, uključujući učinak povećane potražnje za biomasom na sektore koji upotrebljavaju biomasu;
- (d) tehnološki razvoj **i uvođenje []** biogoriva proizvedenih od sirovina navedenih u Prilogu IX. [preinaci Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767] **i ocjenu raspoloživosti sirovina []**;
- (e) informacije i analizu dostupnih rezultata znanstvenih istraživanja u pogledu neizravne promjene uporabe zemljišta s obzirom na sve postupke proizvodnje, zajedno s procjenom o tome može li se suziti raspon nesigurnosti prepoznat u analizi koja je temelj procjena emisija povezanih s neizravnom promjenom uporabe zemljišta te može li se uzeti u obzir mogući učinak politika Unije poput okoliša, klime i poljoprivrednih politika; te

- (f) s obzirom na treće zemlje i na države članice koje su značajniji izvori biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase koje se troši u Uniji, o nacionalnim mjerama poduzetim s ciljem ispunjavanja kriterija održivosti i kriterija uštede stakleničkih plinova utvrđenih članku 26. stavcima od 2. do 7. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767] za zaštitu tla, vode i zraka.

Pri izvješćivanju o uštedi emisija stakleničkih plinova zbog uporabe biomase, Komisija se služi vrijednostima koje su prijavile države članice u skladu s Prilogom VII. dijelom 1. točkom (b), uključujući privremene srednje vrijednosti procijenjenih emisija u vezi s neizravnom promjenom uporabe zemljišta i povezani raspon koji proizlazi iz analize osjetljivosti u skladu s Prilogom VIII. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u dokumentu COM(2016) 767]. Komisija objavljuje podatke o privremenim srednjim vrijednostima procijenjenih emisija u vezi s neizravnom promjenom uporabe zemljišta i povezanom rasponu koji je proizašao iz analize osjetljivosti. Osim toga, Komisija procjenjuje hoće li se procjena uštede izravnih emisija promijeniti, i na koje načine, kad bi se uzeli u obzir suproizvodi primjenom supstitucijskog pristupa.

**DOBROVOLJNI PROGRAMI U POGLEDU KOJIH JE KOMISIJA DONIJELA ODLUKU
U SKLADU S ČLANKOM 27. STAVKOM 4. [PREINAKE DIREKTIVE 2009/28/EZ KAKO
JE PREDLOŽENO U COM(2016) 767]**

Izvješće o dobrovoljnim programima u pogledu kojih je Komisija donijela odluku u skladu s člankom 27. stavkom 4. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predloženo u COM(2016) 767], koje Komisija donosi svake dvije godine zajedno s izvješćem o stanju energetske unije u skladu s člankom 29. stavkom 2. točkom (e), sadržava ocjenu Komisije u pogledu najmanje sljedećeg:

- (a) neovisnosti, načina i učestalosti revizija, u odnosu na ono što je navedeno o tim aspektima u dokumentaciji programa, u trenutku kada je Komisija odobrila predmetni program, te u odnosu na najbolju industrijsku praksu;
- (b) dostupnosti, iskustva i transparentnosti prilikom primjene metoda za prepoznavanje i rješavanje slučajeva nesukladnosti, uz obraćanje posebne pozornosti na rješavanje stvarnih ili navodnih ozbiljnih prijestupa od strane članova programa;
- (c) transparentnosti, osobito u pogledu dostupnosti programa, dostupnosti prijevoda na službene jezike zemalja i regija iz kojih potječu sirovine, dostupnosti popisa ovlaštenih subjekata i odgovarajućih potvrda te revizorskih izvješća;
- (d) sudjelovanja dionika, osobito u pogledu savjetovanja s autohtonim i lokalnim zajednicama prije donošenja odluke tijekom izrade i preispitivanja programa te tijekom revizija i odgovor na njihove doprinose;
- (e) ukupne stabilnosti programa, osobito s obzirom na pravila o akreditaciji, kvalifikaciji i neovisnosti revizora i odgovarajućih programskih tijela;

- (f) **ako je dostupno**, ažuriranja programa u odnosu na tržište, količina certificiranih sirovina i biogoriva po zemlji podrijetla i vrsti, broj sudionika;
- (g) lakoće i učinkovitosti provedbe sustava za praćenje dokaza o usklađenosti s kriterijima održivosti koji su u programu određeni za njegove članove, pri čemu bi taj sustav trebao služiti kao sredstvo za sprečavanje prijevornih radnji posebno s ciljem uočavanja, obrade i naknadnih postupaka u vezi sa slučajevima u kojima se sumnja na prijevaru i druge nepravilnosti te prema potrebi broj otkrivenih slučajeva prijave ili nepravilnosti;
- (h) opcije za subjekte koji će biti ovlašteni za priznavanje i praćenje tijela za ovjeravanje;
- (i) kriterija za priznavanje ili akreditaciju tijela za ovjeravanje;
- (j) pravila za provođenje praćenja tijela za ovjeravanje;
- (k) načina olakšavanja ili poboljšanja promicanja najbolje prakse.

NACIONALNI SUSTAVI INVENTARA

Podaci iz članka 30. uključuju sljedeće:

- (a) podatke i metode o kojima se izvješćuje za djelatnosti i postrojenja u skladu s Direktivom 2003/87/EZ radi pripreme nacionalnih inventara stakleničkih plinova, kako bi se osigurala sukladnost emisija stakleničkih plinova o kojima se izvješćuje u sklopu sustava trgovanja emisijskim jedinicama Unije i u nacionalnim inventarima stakleničkih plinova;
- (b) **ako je relevantno**, podatke prikupljene s pomoću sustavâ izvješćivanja o fluoriranim plinovima u različitim sektorima, koji su uspostavljeni u skladu s člankom 20. Uredbe (EU) br. 517/2014 u svrhu pripreme nacionalnih inventara stakleničkih plinova;
- (c) emisije, temeljne podatke i metodologije o kojima izvješćuju postrojenja iz Uredbe (EZ) br. 166/2006 radi pripreme nacionalnih inventara stakleničkih plinova;
- (d) podatke koji se dostavljaju u skladu s Uredbom (EZ) br. 1099/2008.;
- (e) podatke koji se prikupljaju geografskim praćenjem zemljišta u kontekstu postojećih programa i istraživanja Unije i država članica za prikupljanje podataka, uključujući LUCAS (*Land Use Cover Area frame Survey*) i Europski program za promatranje Zemlje Copernicus.

KORELACIJSKA TABLICA

Uredba (EU) br. 525/2013	Ova Uredba
Članak 1.	Članak 1. stavak 1.
Članak 2.	–
Članak 3.	–
Članak 4.	Članak 14.
Članak 5.	Članak 30. stavak 1.; članak 30. stavak 2.; članak 30. stavak 6.; Prilog X.
Članak 6.	Članak 30. stavak 3.; članak 30. stavak 6.;
Članak 7.	Članak 23. stavak 2.; članak 23. stavak 3.; članak 23. stavak 5.; članak 23. stavak 6.; Prilog III.
Članak 8.	Članak 23. stavak 1. točka (a); članak 23. stavak 1. zadnji podstavak; članak 23. stavak 6.;
Članak 9.	Članak 30. stavak 4.; članak 30. stavak 5.;
Članak 10.	Članak 33.
Članak 11.	–
Članak 12.	Članak 32.
Članak 13.	Članak 16. stavak 1. točka (a); članak 16. stavak 3.; članak 16. stavak 4.; Prilog IV.
Članak 14.	Članak 16. stavak 1. točka (b); članak 16. stavak 2.; članak 16. stavak 3.; članak 16. stavak 4.; Prilog V.
Članak 15.	Članak 17. stavak 1.; Prilog VI., dio 1.
Članak 16.	Članak 17. stavak 2. točka (a); Prilog VI., dio 2.
Članak 17.	Članak 17. stavak 2. točka (b); članak 17. stavak 3.; članak 17. stavak 4.; Prilog VI., dio 3.
Članak 18.	Članak 15. stavak 2. točka (e); članak 15. stavak 2. drugi podstavak
Članak 19.	–
Članak 20.	–
Članak 21.	Članak 25. stavak 1. točka (c); članak 25. stavak 4.; članak 25. stavak 7.;
Članak 22.	–
Članak 23.	Članak 34. stavak 1. točka (d); članak 34. stavak 1. točka (e); članak 34. stavak 1. točka (f); članak 34. stavak 1. točka (g); članak 34. stavak 1. točka (h);
Članak 24.	Članak 35.
Članak 25.	–

Članak 26.	Članak 37.
Članak 27.	–
Članak 28.	Članak 50.
Članak 29.	–
